Vol. XI

No. 3

7th September, 1982.

(Tuesday)

16 Bhadra, 1904 S.E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	PAGES
Papers laid on the Table.	.. 105
Papers placed on the Table.	.. 106
Presentation of the Reports of the Committee on Petitions.	.. 106
Short Discussion :	
re : Implementation of the recommendations of the Three Welfare Committees.	.. 107
Election of the Speaker.	.. 126
Business of the House.	.. 148
Messages from the Council.	.. 154
Business of the House.	.. 155
Short Discussion on Implementation of the Recommendation of the Three Welfare Committees.	.. 157
Oral Answers to Questions.	.. 187

Printed by the Director of Printing, Government of Andhra Pradesh
at Legislative Assembly Press, Hyderabad.
1986

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker Pro-tem :	..	Sri Ch. S.R.Ch.V.P. Murthy Raju.
Speaker :	..	Sri A. Eswara Reddy.
Panel of Chairmen :	..	1. Smt. D. Indira.
		2. Sri D. K. Samarasimha Reddy.
		3. Sri B. Niranjana Rao.
		4. Sri V. Sobhanadreswara Rao.
		5. Sri K. Govinda Rao.
		6. Sri C. N. Reddy.
Secretary :	..	Sri R. Sadasiva Reddy.
Joint Secretary :	..	Sri D. L. Narasimham.
Deputy Secretary :		Sri Ramanadha Sastry.
Assistant Secretaries :	..	1. Sri S. Purnananda Sastry.
		2. Sri M. Viswanatham.
		3. Sri J.V. Ramana Murthy.
		4. Sri P. Bashaiah.
		5. Sri A.V.G. Krishna Murthy.
		6. Sri M. V. Hanumantha Rao.
		7. Sri N. Pattabhirama Rao.
		8. Sri Habeeb Abdur Rahman.
Chief Reporter :	..	Smt. M.V.S. Jayalakshmi.

Fortieth Day of the Twelfth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 7th September, 1983.

The House met at Half past Eight of the clock

(Sri Ch S.R.V.P. Murthy Raju Pro-term Speaker in the Chair)

PAPERS LAID ON THE TABLE.

Speaker Pro-term:— Now, Sri Shyamala Rao will lay the Papers on the Table.

1. re: Annual Report of the A.P. State Legal Aid Board, for the year 1981–82.

Minister for Tribal Welfare on behalf of the Chief Minister, (Sri Ch. Shyamala Rao):—Sir, I beg to lay on the Table copies of the Annual Report of the Andhra Pradesh State Legal Aid/Advice Board for the year 1981–82 as required under Rule 45 of the Andhra Pradesh State Legal Aid/ Advice to the Poor Rules, 1980 published in the Extraordinary issue of the Rules Supplement to Part-II of the Andhra Pradesh Gazette dated the 10th November, 1980.

2. re: Notification under the A. P. Motor Vehicles Taxation Act, 1963.

Sir, on behalf of the Deputy Chief Minister, I beg to lay on the Table a copy in each of the notifications issued in the following G. Os., as required under sub-section 2 of section 9 of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1963:

Sl.No.	G. O. No. and Date	Date of Publication in the Andhra Pradesh Gazette.
1.	G, O. Ms.No. 271, TR. B (TR—II) dated: 5-8-1982.	11-8-1982
2.	G. O. Ms. No. 276, TR. B (TR—II) dated: 7-8-1982.	11-8-1982
3.	G. O. Rt..No. 687, TR. B (TR—II) dated: 7-7-1982.	15-7-1982

Paper placed on the Table :
re: List of taluks eligible for subsidy under the State and Central Incentive Schemes.

3. re: Order issued adopting the Municipal Corporation of Hyderabad Tender Rules to the Visakhapatnam and Vijayawada Municipal Corporation Act, 1981.

Sir, on behalf of the Minister for Municipal Administration, I beg to lay on the Table copies of the orders issued in G. O. Ms. No. 1308, M.A., dated: 11-12-1981 and G.O. Ms. No. 1309, M. A., dated: 11-12-1981, adopting Municipal Corporation of Hyderabad Tender Rules as applicable to the Visakhapatnam and Vijayawada Municipal Corporations as required under sub-section (2) of Section II of Visakhapatnam Municipal Corporation Act, 1979/Vijayawada Municipal Corporation Act, 1981.

4. re: Amendment to the Hyderabad Municipal Corporation (Functions of Several Authorities) Rules, 1965.

Sir, on behalf the Minister for Municipal Administration, I beg to lay on the Table copies of the amendments to the Hyderabad Municipal Corporation (Functions of Several Authorities) Rules, 1965 are to the Municipal Corporation of Visakhapatnam (Function of Several Authorities) Rules, 1981 issued in G.O. Ms. No. 1310, M. A., dated: 12-12-1981 and G. O Ms. No. 1311, M.A., dated, 12-12-1981 respectively as required under:

Sub section (3) of Section 585 of Hyderabad Municipal Corporation Act, 1955/sub-section (2) of Section 11 of Visakhapatnam Municipal Corporation Act, 1979.

Speaker Pro-Term :—Papers laid on the Table.

PAPERS PLACED ON THE TABLE

re List of taluks eligible for subsidy under the State and Central Incentive Schemes.

Sri Ch. Shyamala Rao :—Sir, on behalf of the Minister for Major Industries, I beg to place on the Table a copy of the List of Taluks eligible for subsidy under the State and Central Incentive Schemes, in pursuance of an assurance given while answering LAQ No. 6452, dated 19-7-1982.

Speaker Pro-Term :—Paper placed on the Table.

Presentation of the Reports of the Committee on Petitions.

Sri P. Rajam :—Sir, on behalf of Sri Gadde Venkateswara Rao, Member, Committee on Petitions, I beg to move :

"I beg to present the following two Reports of the Committee on Petitions.

1. The Eighth Report of the Committee on Petitions on the petition presented by Sri B. Niranjana Rao on behalf of Fifty Ryots of Munjulur village, Bandar Taluk, Krishna District.

2. The Ninth Report of the Committee on Petitions on the petition presented by Ch. Rajeswara Rao and others on behalf of villagers from 17 villages of Gurajala Taluk, Guntur District regarding Co-operative Sugar Factory.

Speaker Pro-Term :—Reports presented.

SHORT DISCUSSION

re Implementation of the recommendations contained in the reports of the three Welfare Committees of the Legislature.

(శ్రీ) గౌతు లచ్చన్న (సోంపేట) :—అధ్యక్షా, యీ పార్టు డిస్కషన్‌కి పార్టెస్టు పైము ఇచ్చారు, ఇప్పుడే ఆ రిపోర్టు మాకు అందజేసి ఇప్పుడే మమ్మల్ని మాట్లాడమంటున్నారు. వేవర్సు లెయిడ్ చేయడానికి ఒక మంత్రిగారు సోషల్ వెల్ఫేర్ మీద చర్చ జరుగుతుంది కనుక ఆ మంత్రిగారు సభకు వచ్చారు. మిగిలిన 48 మంది మంత్రులు ఆబ్సెంటు అయ్యారంటే వారికి శాసన సభ పట్ల ఎంత గౌరవం వున్నదో అర్థం అవుతున్నది. మేము ఎన్నిసార్లు చెప్పుకున్నా, ఎంత గట్టిగా మొర పెట్టుకున్నా, వారు విన్పించుకోక, మీరు ఎంత గట్టిగా మొర పెడితే మేమంత గట్టిగా చాకుండా వుంటాము, మమ్మల్ని ఏం చేయగలరు అన్న ధోరణిలో మంత్రులు వ్యవహరిస్తుంటే వీరికి మరమ్మత్తులు ఢిల్లీలోనే జరగాలా అనేది మాకు అర్థం కావడం లేదు, ఇప్పుడే మాకు అందచేసిన నోటును చదవటానికి అవకాశం కూడా ఇవ్వకుండా మమ్మల్ని మాట్లాడమంటున్నారు. మొట్ట మొదటి వెనకబడిన తరగతుల వెల్ఫేర్ కమిటి ఇప్పటి వెనుకబడిన తరగతుల శాఖా మంత్రిగారు అప్పుడు కమిటి చైర్మన్‌గా వుండి 1977 ఏప్రిల్ నాల్గవ తేదీన ఇచ్చిన రిపోర్టుకు ఏ గతి పట్టిందో వారు పరిశీలించారో లేదో వారికు తెలియను, సుమారు 100 రికమెండేషన్సు చేశారు, అవి అమలు జరిగాయో లేదో మంత్రిగారు పరిశీలించి మాకు సమాధానం చెప్పాలి. 78-80 సంవత్సరపు కమిటీ వారు 1980 మార్చి 28వ తేదీన ఒక రిపోర్టు ఇచ్చారు. 1981 మార్చి 26వ తేదీన ఒక రిపోర్టు అప్పటి కమిటి ఇచ్చింది. ఆ కమిటీలు చేసిన రికమెండేషన్సు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయా లేదా అని అడుగుతున్నాను. శాసన సభ తరపున ఎస్.టి., ఎస్.సి, బి.సి, వెల్ఫేర్ కమిటీలు వేయబడ్డాయి. వారి కిచ్చిన రిజర్వేషన్సు ఇంప్లిమెంటు చేయబడ్డాయా, వారికి ఎలాట్ చేసిన ఫండ్సు పూర్తిగా వినియోగించబడ్డాయా అనే విషయాలు పరిశీలించటానికి అవి వేయబడాయి. కాని ఇంప్లిమెంట్ కావప్పుడు ఫండ్సు డైవర్టు చేయబడ్డప్పుడు

వాటిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తూ అయా కమిటీలు ప్రభుత్వానికి రిపోర్టులు ఇచ్చాయి. వాటిపై ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నదో మాత్రం సభ్యులకు తెలియడం లేదు. అవి తెలుసుకోవానికే మేము ఈ రోజు ఈ చర్చను కోరడం జరిగింది. బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసుకు సంబంధించినంతవరకూ, వాకు తెలిసినంతవరకూ, అది తప్పు అయితే సరిదిద్దుకుంటాను కూడా, వెంగళరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు వారు డిపార్టుమెంటల్‌గా కమిటి వేశారు. బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ వారికి రిజర్వేషన్సు సక్రమంగా అమలు జరుగుతున్నాయా లేదా అనేది బ్యూరో ఆఫ్ ఎకనామిక్సు అండ్ స్టాటిస్టిక్సు వారిని ఎంక్వయిరీ జరుప వలసిందిగా వారు అప్పుడు ఆర్డర్ ఇచ్చారు. వారు ఎంక్వయిరీ జరిపి ప్రభుత్వానికి నివేదిక యిచ్చారు. ఎందుకు దానిని ఎసంబ్లి ముందు పెట్టకుండా తప్పించు కోవలసిన గతి వట్టింది? వాకు తెలిసినంతవరకూ రిజర్వేషన్సు అయా డిపార్టుమెంటులలో అమలు కాలేదని వారు తెలిపారు. మన ఎసంబ్లీ కమిటీలు 8,4 సంవత్సరాలను డి పని చేస్తున్నాయి. ఇప్పుడు మంత్రిగా వున్న మంత్రి వీరప్పగారు 76-77లో బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ వెల్‌ఫేర్ కమిటి చైర్మన్‌గా వుండి అన్నివిషయాలు డీటెయిల్డ్‌గా పరిశీలించి వారు ఒక బ్రహ్మాండమైన రిపోర్టు ఇచ్చారు కనీసం వారు మంత్రి అయిన తరువాతనైనా వారు చేసిన సూచనలు అమలు జరిగాయో లేదో పరిశీలించారా అని అడుగుతున్నాను. రిజర్వేషన్సు వచ్చి 86 సంవత్సరాలయింది. ఇంకా ఎందుకు అనే ఆందోళన ఈనాడు బయలు దేరింది. చదువుకున్న రాజ్యాంగ నిత్తలు రిజర్వేషన్సు వల్ల పరిపాలనా సౌష్టవం బలహీనపడుతున్నదన్న ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. హైకోర్టు జడ్జీలు, సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలు, గవర్నమెంటులో వున్నత స్థాయిలో వున్నవారు చెబుతున్నారు. రిజర్వేషన్సు పరిధారం ఉద్యోగంలో లేనివారికి ఏ అర్హత వుండాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందో ఆ అర్హత లేని వారికి ఉద్యోగాలు ఇచ్చారా? అర్హత వుంటేనే రిజర్వేషను ఫలిస్తుంది కాని అర్హత లేని వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వడం లేదు కదా. అర్హత వున్నా ఓరల్ ఇంటర్‌వ్యూలో వాన్ సూటబుల్ అని రిమార్కు వ్రాసి బి.సి.కి రావలసినది ఇవ్వకుండా ఓవరల్ పూల్‌లో కలిపిన సంఘటనలు వేయిన్నర వున్నాయి.

8-50 a.m. జనరల్ పూల్‌లో కలిపిన ఘటనలు ఎన్నో ఉన్నాయి. జనరల్ పూల్‌లో పడవేస్తున్నారు. వాట్ సూటబుల్ అని జనరల్ పూల్‌లో పడవేస్తున్నారు. ఈ రిజర్వేషన్సుకు అవసరమనేది జోడించి అర్హులైన వారికి ఉద్యోగం ఇవ్వడం లేదు. వాట్ సూటబుల్ అనే రిమార్కుతో ఇతరులకు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు పటిష్టం లేదని అంటే నిమెంటు కుంభకోణంలో ఏ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాస్ అవర్ తవల్ల కుంభకోణం జరిగిందని చెబుతారు. టిళ్ళ బిట్ల కుంభకోణం వచ్చింది. దీనిలో ఏ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసు ఆఫీసరు వల్ల కుంభ కోణం జరిగిందని చెబుతారు? అనేక బ్రిడ్జీలు కూలిపోయాయి, వాటిని బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసు ఇంజనీర్లు కట్ట వుంటే చెప్పండి. నేను కొంచెము అర్థం చేసుకుంటాను. అసమర్థత అంటే ఇటువంటివి రావాలి. కంప్లయింటు పెల్ గురించి

శ్రీ వెంకయ్యనాయుడుగారు ఒక అర్ధరు చదివి వినిపించారు, దున్నపోతు ఈనిందంటేగాటికి కట్టండనే విధంగా ఉందని చదివి వినిపించారు. అటువంటి బ్యాక్‌వర్డు క్లాసు వారు చేసి ఉంటే చెప్పండి, అసమర్థత ఎక్కడ వస్తున్నదో చెప్పండి. ఈ డొంక తిరుగుడు వాదన ఎందుకో చెప్పండి. అధ్యక్షా, మీరు సాంఘిక వంతేమంలో వండిపోయినవారు, 40 సంవత్సరాలనుంచి మీరు విద్యారంగంలో వండిపోయిన కుటుంబానికి చెందినవారు. మీరు ఆలోచించండి. పోటి అనేది ఎవరి మధ్యన ఉండాలి? సరిసమానుల మధ్య ఉండాలిగాని హీనుడికి, బలవంతునికి మధ్య పెడితే ఎలాగ? దారాసింగుతో మీరు నేను కుస్తీ పడితే ఎముకలు మిగులుతాయి. దారాసింగుతో అటువంటి వ్యక్తే కుస్తీ పట్టాలి. మీరిద్దరూ ఎందుకు కుస్తి పట్టకూడదని అంటే అది సాంఘిక న్యాయమా? కొన్ని వందల సంవత్సరాల నుంచి సాంఘికంగా, విద్యా విషయంగా మురికి కూపంలో అజ్ఞానం లేనటువంటి వెనుకబడిన పేద కుటుంబంలో పుట్టిన వ్యక్తికి సమాజంలో గౌరవ మర్యాదలు ఉన్న, సంస్కృతి నాగరికత ఉన్న ఉన్నత కుటుంబంలో పుట్టిన పేదవాడికి మీరు పోటీ పెడతారా? పుట్టి 7,8 సంవత్సరాలు అయినా అమ్మ, నాన్న అని పిలవడానికి నాలిక తిరగదు. ఈ ఉన్నత కుటుంబంలో పుట్టిన పేదవాడు 8 సంవత్సరాలకు మమ్మీ, డాడీ అంటాడు. ఈ తేడా పుట్టుకతో వస్తున్నదా లేదా అని ఆలోచించండి. జన్మతా బ్యాక్‌వర్డు క్లాసులో ఉండి 4,5 తరాలనుంచి ఉన్నతోద్యోగాలు చేస్తున్నవారు ఉన్నారు. ఉదాహరణకు జస్టిస్ సుబ్బారావు గారు సోషల్‌గా బ్యాక్‌వర్డు క్లాసుకు చెందినవారు. అయిన చతుర్వేదుల వారసులు. కాని వారికుటుంబాలు గత 100 సంవత్సరాల నుంచి ఉన్నతమైన నాగరికతలో, విద్యలో ఆరితేరినది. ఆ కుటుంబంలో పుట్టినవారు ఎవరితోనైనా విద్యలో పోటిపడగలరు. కాని అదే కూలానికి చెందినవాడు సంస్కృతి లేనివాడు ఎందుకు పోటీ పడలేదంటే ఏలాగ? తెలివితేటలు నేర్చుకోవడానికి కచ్చా రీజర్వేషను పెట్టారు. ఆర్టికల్ 340 ఇంతవరకు పరిశీలించం చూసించా? మనకు స్వరాజ్యం వచ్చి 88 సంత్సరాలు అయినా ఈ దేశంలోని వర్గాల దృష్టికి వచ్చిందా? రాలేదు ఎందుకు రాలేదు? అధికారంలో ఉన్నటువంటి వారి హృదయం చాలా విశాలంగా ఉండడం వల్ల దానికి దిక్కు, మొక్కు లేకుండా ఉంటున్నది. అది కేవలం కాగితాలమీద ఉంటున్నది. కాక కమీషను రిపోర్టు పడిపోయింది. ఇప్పుడు బి.పి. మండలి రిపోర్టు పడిపోయింది. మన లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలులో యువానిమస్‌గా ఒక తీర్మానం పాస్ చేసారు. దానిని కౌన్సిలులోని ఇందిరాగాంధీ కాంగ్రెస్ శాసనసభ్యులు బలపరచినందుకు నేను వారిని అభినందిస్తున్నాను. బి.పి. మండలి రిపోర్టు వెంటనే చర్చకు తీసుకొని ఆ సిఫార్సులను అమలు చేయాలనే అనధికార తీర్మానాన్ని అధికార పార్టీ సభ్యులు ఏకగ్రీవంగా బలపరచారు, పాస్ అయింది. ఒకే కాంపౌండులో ఉన్న అసెంబ్లీలో మనకు ఆ అవకాశం లేదు. కౌన్సిలులో ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసే మన సభలో తీర్మానం చేయడానికి స్థానం లేదు. ఇక్కడే ఎంత తేడా

ఉంటే చూడండి. మేము వీరల గురించే పుట్టామని గుండే బాదుకుంటే ఏమి లాభం ? మానవ సేవే మాధవసేవ అనే సర్టిఫికేట్ను పొంది వారికి సేవలు చేయాలి. అందుచేత పేదలు అక్కడే ఉండాలి. స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత పేదల సంఖ్య ఎగ్గిందా ? అని చిన వాడు అలుస్తున్నాడు తప్ప బలహీనవర్గాలకు దిక్కు మొక్కు లేదు. వారికి ఉద్యోగాలు దక్కనీయడం లేదు. మేడ్యూల్డు కాస్టుకు రిజర్వేషను గురించి స్టాట్యూటరి హైండింగు పర్పుత్వం మీద ఉన్నప్పటికి ఎన్ని సీట్లున్నా లేవో ఎంక్వయిరీ వెడతారా ? ఇప్పటి వరకు షెడ్యూల్డు ట్రైబ్సుకు కాని షెడ్యూల్డు కాస్టుకు కాని బ్యాకువర్డ్ క్లాసెస్ కు కాని పర్పుత్వం ప్రకటించిన పాలసీలు, పోగ్రాము , ఎలాట్ మెంట్సు, రిజర్వేషన్స్ ఎందుకు సక్రమంగా అమలు కాలేదు? ఎందుకు ఈ ప్రతిబందకాలు వస్తున్నాయి అనే విషయాలు పరిశీలించడానికి ప్రభుత్వం ఒక చిన్న కమిటి వేస్తే బాగుంటుంది. అందులో ప్రతిపక్షాలవారు ఉంచే పేచీలు పెడతారని, వుల్ స్టాపులు పెడతారనే అనుమానం ఉంటే మీ చిత్తశుద్ధిని రుజువు చేసుకోవడానికి అయినా మీరు ఒక కమిటి వేస్తే బాగుంటుంది. వాల్మీకులు, గిరిజనులు, బ్యాకువర్డ్ క్లాసెస్ వారిలో చాలా మంది చేతివృత్తుల మీద బ్రతుకుతున్నారు. వారికి చేయూతనిస్తే కాని డొక్కాడదు. గత 5 పంచవర్ష పరికాశికలలో వారికి ఎన్నో స్కీమ్సు ఉన్నాయి. ఈ స్కీములకు 20 వేల కోట్లు ఆయిన ఖర్చు పెట్టారు. ఆ ఫిగరు ఇంకా ఎక్కువైనా కావచ్చు. కమ్మరి సొసైటి పెడతారు. దానిలో కమ్మరి ఉండడు. దానికి లోను ఇస్తారు. వారు లోను కట్టరు. ఎందుకు కట్టలేదని అంటే ఆసొసైటి దివాళా అయిందని అంటారు. దానికి రైటాఫ్ చేస్తారు. చేనేత వాని బ్రతుకు చూడండి. మత్స్య పారిశ్రామికుని బ్రతుకు చూడండి. 5 పంచవర్ష పరికాశికలు అయినాయి. ఐదోన వర్గాలవారిని బాగు చేస్తున్నామని అంటారు. కాని వారిని దోచుకొని తినడం జరగలేదని చెప్పగలరా? వారి పేరుతో స్కీమ్సు ఉన్నాయి. కాని వారికి దక్కడం లేదు, అన్నీ పొడుగు చేతుల వారే మింగుతున్నారు. ఇప్పుడు గీత కార్మికుల సొసైటీలు చూడండి. కల్లు గీత పారిశ్రామికునికి వ్యాపారస్థునికి మధ్య ధరాకరీలను ఉంచమని చెబుతూ ఈ ప్రభుత్వం గుత్త పాటలు ఎందుకు పెడుతున్నది? ఇప్పుడు వేలం పాటలు అవుతున్నాయి. మీకు బిడ్డింగు పెరిగింది. 40%, 50% రావాలని అంటారు. ఇంకొక పర్యాయం గాంధీగారి శిష్యులమని చెప్పుకొంటున్నారు. గాంధీగారి పేరుతో ఇదంతా జరిగిపోతున్నది. ఇప్పుడు మహాత్మాగాంధీగారు లేకపోయినా శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీగారు మిగిలి ఉన్నారు. వారి సిద్ధాంతాలను చెప్పుకొంటున్నాము. చెట్టు పేరు చెప్పుకొని కాయలు అమ్ముకొంటున్నాము. అందుచేత ప్రతిపక్షం నుంచి ఒక్కొక్కరిని తీసుకుని మీరు మెజారిటీ పర్యాయాలను చేసుకొని ఈ విధంగా ఎందుకు జరుగుతున్నది తెలుసుకొనడానికి ఒక చిన్న కమిటీని వేయండి. ఈ గవర్నమెంటు యొక్క ఎలాట్ మెంట్స్ సక్రమంగా వినియోగం కాలేదని రిపోర్టు ఉన్నాయి. ఆ రిపోర్టు మీద చర్యలు తీసుకోలేదు. అనేక అవి సక్రమంగా అమలు కాకుండా

ఉండడానికి కారణాలు ఏమిటి? ఏదైనా కాలేజీ ఇండస్ట్రీ బాగుపడాలనే చిత్తశుద్ధి కలిగిన వ్యక్తిని డైరెక్టరుగా వేస్తే పని చేస్తాడు, అది బాగుపడుతుంది. మీరు ఆ మనిషిని ఎంచుకోవడంలో ఉంది, ఆటువంటి వారిని ఎంచుకుంటే అది బాగా నడుస్తుందనే ఆలోచన కూడా ప్రభుత్వానికిఉండాలి. మీరు ఆ ఉద్యోగిని నియమించేటప్పుడు ఆ ఉద్యోగి ధర్మానికి వ్యతిరేకమైన మానసిక దర్మం కలిగిన వారిని అక్కడ వేస్తే వారికి ఏమి న్యాయం జరుగుతుంది. అందువల్ల ఈ విషయాల్ని ఆలోచించాలి. బ్యాక్‌వర్డు క్లాసెస్ వారి గురించి మాట్లాడితే కాస్టిజం అంటారు. బ్యాక్‌వర్డ్ జాబితాలో కులాలను ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఆ కులాలవారికి న్యాయం చేయండని అంటే అది కులతత్వమా? మాకు మంత్రివర్గంలో స్థానం లేదని రాజులు కాని కావులు కాని అంటే అది సామ్యవాదమా? టికెట్టు ఇచ్చేప్పుడు ఇతను ఎంత ఖర్చుపెడతాడో చూడండని అంటారు. ఖర్చుఉండాలి, కులం ఉండాలి. కాని అంటులో సామ్య 9-00 a. m.
వాదం ఇమిడి ఉండాలి అంటారు, కులత్వం అనేది ఏమిటి? నేను అధికారం చెలాయించాలని అనడం మంచిది కాదు. అది కులతత్వం. దానిని అందరూ ప్రతిఖించించాలి. సెక్రటేరియట్‌లో ఎన్ని గూర్పులు ఉన్నాయి. మెడ్యూల్డు కాస్ట్ బ్లాక్, బ్రాహ్మణ బ్లాక్—ఈ విధంగా గూర్పులు ఉన్నాయి. మంత్రి వర్గంలో ఎన్ని గూర్పులు ఉన్నాయి. గూర్పులు ఉన్నాయంటే మంత్రులు కప్పమని లేస్తారు. మా సంగతి మీ కెందుకని అంటారు. ఈ కులతత్వం అనేది ఎక్కడుందో దయచేసి ఒకసారి ఆలోచించండి. వారు తరతరాలనుంచి అనాదులుగా ఉన్నారని మీరే అంటారు. ఆ బలహీన వర్గాల పేరుతో ఫలాపులు,పార్టీలు చేసుకొంటున్నారు. బలహీన వర్గాలవారి సంఖ్య పెరుగుతున్నదని ఒప్పుకొంటున్నారు. ఇది మోసం కాదా అని అడుగుతున్నాము, ఈ మోసాన్ని ప్రజలు గుర్తించినప్పుడు మనం వారికి కనిపించకుండా పోయే రోజులు వస్తాయి. ఒకసారి అయింది. 1952వ సంవత్సరంలో ఆంధ్రదేశంలో ఏమి అయిందో బాగా తెలుసు. 1952,1982 కాదని అనుకుంటే పొరపాటు అవుతుంది. దయచేసి మీరు ఆలోచించండి. ఈ పేరు పెట్టి డబ్బులు కేటాయించి అది వారికి దక్కకుండా చేస్తున్నారు. అది జరగకుండా చూడాలి. అందుచేత ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కనీసమైన ధానికి సంబంధించిన వ్యక్తులకు దక్కకుండా పోతున్నటువంటి పరిస్థితి ఎందుకు రావాలి. హరిజనులకు, గిరిజనులకు, బ్యాక్ వర్డు క్లాసెస్ వారికందరికీ కలసి ఒక కమిటీ వేయండి. వారికి ఇచ్చిన సౌకర్యాలు సక్రమంగా అమలు చేయడానికి గవర్నమెంటు ఏమి చర్యలు తీసుకోవాలి, అనే విషయం పరిశీలించడానికి దయచేసి ఒక కమిటి వేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు (ఉదయగిరి) :—అధ్యక్షా, శ్రీ లచ్చన్న గారు వివరంగా చెప్పారు. ఈవేళ షార్టు డిస్కషను ఆన్ ది రిపోర్ట్సు సబ్‌మిటెడ్ బై ది లెజిస్లేచర్ కమిటీస్ టు ది అసెంబ్లీ. దాని మీద తీసుకున్న యాక్షనును చర్చించడం కోసం మనం సమావేశమైనాము మంత్రులు ఈ 8 రిపోర్ట్సు

చూసి చదివి వీటి మీద డిస్కషనుకు ఇప్పుడున్నారా? ఆ కమిటీలు ఎన్ని రికమెండేషన్స చేసాయి, అవి ఎంత వరకు అమలు చేసారని చూడు. దానికన్నా ముందు ఆ రికమెండేషన్స మీద ఆ డిపార్టుమెంటునుంచి రిప్లయిస్ తెప్పించుకోలేదు. 1977–'1978 సంవత్సరాలలో బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ కమిటీవారు 55 రికమెండేషన్స చేస్తే దానిమీద ఇప్పటివరకు రిపోర్టు రాలేదు హౌస్ ప్రివెన్ చేస్తున్నారట. షెడ్యూల్డ్‌కాస్ట్ కమిటీ వర్కింగ్ చూస్తే స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. 41 రికమెండేషన్స చేస్తే 24 రికమెండేషన్స మీద రిప్లయిస్ have been given. The replies have been sent to the Legislature in regard to only 24 recommendations out of 41. మిగిలిన రికమెండేషన్స సంగతి ఏమిటంటే the reply is like this— "Action is being pursued for obtaining replies in regard to the remaining recommendations." మిగిలిన రికమెండేషన్స సంగతి ఏమైందనే విషయం తెలుసుకోవడానికి మీరు ప్రయత్నం చేస్తున్నారట. బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ కమిటీ వారు ఇచ్చిన రికమెండేషన్స అమలు జరిగాయా లేదా అనే విషయం కాదు. ఆ డిపార్టుమెంట్సు నుంచి రిప్లయిస్ తెప్పించకపోవటానికి గాను వెళ్ళేరు డిపార్టుమెంటు ఆ వర్గాల అభివృద్ధికి కృషి చేస్తున్నదంటే పట్టించుకోవడం లేదు. ఈ రిపోర్టు మీద చర్చ జరుగుతుందనప్పుడు దానికి సంబంధించిన ముగ్గురు మంత్రులు ఒక వారం రోజులు ముందు కూర్చొని ఈ రిపోర్టు తెప్పించుకోవట్లు చేసి ఈ హౌసు ముందుకు వస్తే బాగుండేది: ఈ రిపోర్టులో ఏమి ఉన్నాయో, ఏమి లేవో అని చర్చించి వారికి సలహాలు ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉండేది. ఇప్పుడు దీనివల్ల ఏమి లాభం జరుగుతుంది. మీరు ఆ రిపోర్టు తెప్పించుకోకుండా, వాటిని ఈ ప్రశ్నకు ముందు పెట్టకుండా మీరు ప్రశ్నకుముందు చర్చకు ఎందుకు పెట్టారు? పరిశుభ్రం పరిశీలనలో ఉందని, ఆ డిపార్టుమెంటుకు వెళ్ళింది, ఇంకా టైము పడుతుందని అన్నప్పుడు డిస్కషనుకు ఎందుకు పెట్టారు? (శ్రీ) వీరప్పగారు చైర్మన్‌గా ఉన్నప్పుడు ఇచ్చిన రికమెండేషన్స కొన్ని ఉన్నాయి. వాటికి ఇప్పటివరకు ఆతీగతి లేదు. ఇప్పుడు 1982లో ఉన్నాము. అప్పుడే 5 సంవత్సరాలు అయిపోయింది. మీ డిపార్టుమెంటునుంచి మీరు రిప్లయి తెప్పించుకోలేకపోతే మీరు ఉండేది ఎందుకు ?

తూర్పు తిరిగి దండం పెట్టండి.

9-10 a.m.

ప్రొసైడింగ్ స్పీకర్:— ఇంకో కమిటీ వేసే వరకు ఆగించుస్తున్నారేమో.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—అధ్యక్షుల వారు చెప్పినట్లుగా ఈ రికమెండేషన్స ఎందుకు రాలేదో కనుక్కోవడం కోసం ఏదైనా కమిటీ వేస్తారేమో వాకు తెలియడం లేదు. మంత్రిగారిని సభకు ఏక్స్‌ప్లెయిన్ చేయమనండి వదో తమాషాగా సరదాగా అపామాపిగా వదవాలేదులే మనం ఏమి చేసినా అడిగేవారులేరు, శాసనసభలో అంత శ్రద్ధగా ఈ విషయాలు గురించి పట్టించుకొని

దీనిని తీవ్రముగా తీసుకుంటారా అనే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వ అధికారులలో ఉంది. అని మాత్రం నేను మనవిచేస్తున్నాను. It is not merely the responsibility of the ministers. What is it that the Officers are doing and what for they are paid? ప్రభుత్వాన్ని శాసన సభను ఎందుకు ఇంత చిన్న చూపు చూస్తున్నారో వాళ్ళకు అర్థము కావడంలేదు. ప్రభుత్వము, శాసన సభ ఇచ్చినటువంటి కమిటీ యొక్క రిపోర్టులు ఇవి. ఇవి ఏవో బయటనుంచి వచ్చినవి కావు. లెజిస్లేచరు యొక్క ఫ్లోరునింగు మీద, ఈ లెజిస్లేచరు పిన్ పాయింటు చేస్తుంది తప్పులు జరిగితే మన మీద వీళ్ళను తీసుకుంటారు అనే భయము మాత్రము వారికి ఉన్నప్పటికి కూడా నిబద్ధమైన బాధ్యత చేసి ఉండే వారు కాదు. అంటే వల్ల మీ ద్వారా నేను వారిని కోరేది ఏమిటంటే అసలు ఈ శాసన సభ గౌరవం ఈ శాసన సభ మర్యాద జరగాలి అంటే శాసన సభ వచ్చే ముందు వీసీసం వారు తయారు అయి రావలసిన అవసరం ఉంది. సమాధానాలు తెప్పించుకోవడం కోసం వారు డిపార్టుమెంటు మీద ఒత్తిడి తీసుకురాలసిన అవసరం ఉంది. డిపార్టుమెంటువాని ఆ విధంగా సమాధానాలు పంపించలేక పోతే ఎవరైతే ఈ డిలేకి రెస్పాన్సిబులో కనుక్కొని వాళ్లపైన చర్యను తీసుకోవలసిన అవసరం ఎంతో ఉంది. అది జరగకుండా మనం ఏ విధమైన చర్య తీసుకుంటామని చెప్పినప్పటికి కూడా అది నిష్ప్రయోజనం అవుతుంది. ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి ఉంది, మాకు బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్‌కి, పెడ్యూల్డు కాస్టుకి లేకపోతే పెడ్యూల్డు ట్రైబ్సు యొక్క సంక్షేమం కోసం మేము శ్రమిస్తున్నాము కదా అని చెప్పి మంత్రివర్యులు మనవి చేయవచ్చు. మంత్రులు కూడా ఉన్నారనుకోండి. ప్రతి ఒకదానికి ఒక మంత్రి. ముగ్గురు మంత్రులు మూడు శాఖలకు పెట్టి ఉన్నారు. సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు మీద చర్చ తీసుకుంటే సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు మంత్రిగారు కూడా లేరు వాళ్ళు ఎక్కడికి పోయారో వాళ్ళకు అర్థము కావడం లేదు.

స్పీకర్ ప్రొటెం :— జ్వరముగా ఉంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— జ్వరంగా ఉందా? అయితే నో కామెంట్సు దెన్. అధ్యక్షా, సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటుకి వచ్చిన జ్వరమే వారికి కూడా వచ్చింది అంటున్నారు అచ్చన్నగారు. సరే అనుకోండి. పోతే మీకు సంక్షేమం పట్ల ఎంత అభిరుచి ఉంది అనే విషయాన్ని ఒక సారి పరిశీలిస్తే మీ క్యాబినెట్ ఫార్మేషనులో మీ ప్రభుత్వం యొక్క వియామకంలో, మీ ప్రభుత్వం చేసినటువంటి అప్పాయింటుమెంట్సులో మీ ప్రభుత్వం చేసిన ఎలాట్‌మెంట్స్ ఒకసారి పరిశీలిస్తే పైనుంచి క్రిందివరకు తెలుస్తుంది. మేజర్ ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటు, మైనార్టీయల్ డిపార్టుమెంటు, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వీటి ఇంపార్టెంటు డిపార్టుమెంట్సు ఉన్నాయో అవి ఎవరి చేతిలో ఉన్నాయో మీకు అందరికికూడా తెలుసు అయితే ఒక బ్యాక్‌వర్డ్‌క్లాసు అయన చీఫ్ మినిస్టరు కాగానే లేదూ ఒక బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసు ఆయనకి ఇంపార్టెంట్ పోర్టుఫోలియో ఇవ్వేయగానే

బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసు ఆయన చేతిలో పవరు పోర్టుఫోలియో పట్టగానే అంతా మారిపోతుంది అని చెప్పడం లేదు. మీ ఆలోచనాధోరణి ఏవిధంగా ఉందో చెప్పడం కోసమే ఈ విషయాన్ని మీ ముందు ప్రొజెక్టు చేయడానికి ప్రయత్నించేస్తున్నాను. మీకు ఉన్నటువంటి మంత్రి బంధువో స్నేహితుడో ఉంటే అప్పుడేమో బ్యాంవర్డ్ క్లాసుకి కావాలి. మిగతావాళ్ళుడు మీరు దానిని గురించి పట్టించుకోరు. శాసన మండలి ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు మీరు శాసన మండలి ఎన్నికలలో మీకు అనుకూలమైన వ్యక్తి ఎవరైనా రావాలి అంటే అప్పుడు బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసు గుర్తు వస్తుంది. అప్పుడు షెడ్యూల్డు కాస్టు గుర్తు వస్తుంది. మంత్రివర్గంలో స్థానం కావలసి ఉంటే అప్పుడు షెడ్యూల్డు కాస్టు గుర్తు వస్తుంది. మిగతా అప్పుడు షెడ్యూల్డు కాస్టుపైన షెడ్యూల్డు తగలపైన జరిగేటటువంటి అన్యాయాలు అకృత్యాలు గురించి మీ మంత్రులు మాట్లాడరు. వాళ్లకు ఏదైనా ఒక అప్పాయింటుమెంటు విషయంలో ఒక ఎలాట్‌మెంటు విషయంలో ఇబ్బంది వస్తే మాత్రం అప్పుడు మళ్ళీ ఎలుగెత్తి గగ్గోలు పెట్టి చాటుతూ ఉంటారు. చాలా అన్యాయం జరిగిందని. అధ్యక్షా, ఈ బ్యాక్ వర్డ్ లేక పోతే షెడ్యూల్డు కాస్టు యొక్క అభ్యున్నతి కోసం పరిపూర్ణత్వమే నిజంగా చిత్త శుద్ధితో ఈ లిల్ బిట్ అవన్నీ రాకుండా గట్టిగా కృషిచేసి ఉంటే ఈ రోజు మీటి అన్నిటినీ కూడా కొనసాగించవలసిన పరిస్థితి ఉండేది కాదు వాళ్ళు మరణ మాకు కొంత కాలం పొడిగించండి అని అడిగే పరిస్థితి కూడ ఉండేది కాదు అని మనం అందరము కూడా ఒప్పుకోవాలి, దానికి మనం అంతా సమంగా బాధ్యులము. సొసైటీలో ఉండేటటువంటి. రాజకీయ పక్షాలలో అధికారపక్షంగాని ప్రతిపక్ష పార్టీగాని మన అందరికి కూడా దీనిలో సాధ్యత ఉన్న విషయాన్ని నేను ఒప్పుకొంటున్నాను. We are equally responsible for it but primarily, the Ruling Party which is ruling the country all these days have failed miserably to solve the problems because of non-commitment right from the Cabinet formation. ఆ ఇనెక్టనుకి అంతా కారణం ఏమిటంటే మీకు కమిట్‌మెంటు లేదు. కమిట్‌మెంటు ఉన్నవుడు మాత్రమే అది సాధ్యం అవుతుంది. అలాంటి కమిట్‌మెంటు మీమనస్సు గనీసం మీ ఆలోచన ధోరణిలో లేదు అన్నటువంటి అన్న విషయం మీ గవర్నమెంటు ఫారమ్ అయినప్పటినుంచి కూడా మనకు కనపడుతుంది అనేది మీకు తెలుసు. మొన్న పేపరులో చూశాము కదా మనం, రాజీవ్ గాంధీగారు ఏమిటయ్యా టికెట్‌లు ఎలాట్ చేయడం అంటే, కులము మాత్రమే ప్రాతిపదిక కులము చూచుకుంటే, ఏ కులమువారు ఎవరు వారిని మేనేజ్ చేయగలరు అనే ధోరణిలో ఆలోచించారు అని చెబుతున్నాను. నేను అతనిని క్రిటిసైజ్ చేయాలనుకోవడం లేదు. మన ధోరణి ఏ విధంగా సాగుతున్నది అని చెప్పడం కోసం నేను మీకు ఈ ఉదాహరణ చూపుతున్నాను. కులము పోవాలి, కులము పోవాలి, బ్యాక్‌వర్డ్ ఏమిటి, షెడ్యూల్డు కాస్టు ఏమిటి, ఇవి అన్ని కూడా ఏమిటి, అనే వాదము కూడా రోజు రోజుకి పెరిగిపోతున్న విషయం వాస్తవమే,

కాని ఎవరు దీనిని బలవరుస్తున్నది? బ్యాక్‌వర్డు క్లాసు మెడ్యూల్డు కాస్టు, సోషల్ బ్యాక్‌వర్డు అనే విషయల మీద మాట్లాడడం వేరు కులాన్ని గురించి కులాన్ని పరిస్తావించి కులాన్ని పెంచి పోషిస్తున్నది మీరు కాదు అని చెప్పమనండి. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఒక కులస్థులు అంతా మీటింగు పెట్టి మా కులస్థులకే, ఫలానా వాడికి చైర్మన్‌షిప్ ఇవ్వాలని చెప్పి వారు మీటింగు పెడతారా? ఆఫిషిల్‌గా, ఆంధ్రప్రదేశ్ అర్యవైశ్య సంఘం మహా సభలు మీటింగు పెట్టి కేంద్ర మంత్రి వచ్చి దానికి ప్రారంభోత్సవం చేస్తాడా? ఆంధ్ర ప్రదేశ ఆర్యవైశ్య సంఘం మహాసభల మీటింగులు వరంగల్లులో పెట్టి దానికి వచ్చి ప్రారంభోత్సవం చేశారు మీ కేంద్ర మంత్రులు. కాదు అని చెప్పమనండి ఎవరినైనా. ఒక కులాన్ని కాదు. ఒక వైశ్య సంఘాన్ని తప్పు పట్టడం కాదు. ఎవరి సంగతి వారు చూస్తున్నారు. కమ్మ పెట్టి కమ్మ మంత్రులు కూడా వారికి ప్రారంభోత్సవం చేస్తున్నారు. ఇలా ఎవరికి వారు బహిరంగంగా బరి తెగించి, కొంతమంది ఒకవేళ అనవచ్చు ఆయ్యా లోపాయి కారిగా చేసే బదులు పేపరుకి ఎక్కి బహిరంగంగా వారి కోటా వారు తీసుకోవడం మంచిది కదాని ఒక ఆలోచన కూడా రావచ్చు ఏమో అని నాకు అనిపిస్తూ ఉంది. ఏమిటి పరిస్థితి? ఎక్కడికి పోతున్నాము మనం ? ప్రజలకు ఆదర్శంగా ఉండవలసిన మంత్రులు ప్రజలకు ఆదర్శంగా ఉండవలసిన ముఖ్యమంత్రులు ఈ విధమైనటువంటి ధోరణితో ఆలోచిస్తూ ఉండి ఈ విధంగా బహిరంగంగా కులాన్ని రెచ్చగొట్టే కార్యక్రమాలకు నాయకత్వం వహిస్తూ ఉంటే ఇంకా దేశంలో కులతత్వం పోతుంది, ఈ కులతత్వం అంతరించి పోతుందని చెప్పి రోజు ఎవరైనా చూస్తే అంతకన్న పొరాపాటు ఇంకోటి ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల మీ ధోరణి మార్చుకోండి. మీ ఆలోచనా విధానాన్ని మార్చుకోండి. మీరు ఇప్పటికైనా సరే కనీసం చిత్త శుద్ధి ఉన్నప్పుడు కనీసం ఈ రిపోర్టులను తెప్పించి లచ్చన్నగారు చెప్పినట్టుగా ఇవి సరిగా అమలు జరుగుతున్నాయా లేదా అని చూడడం కోసం ఒక వాచ్‌డాగ్ కమిటీలాగా అది కూడా నాన్ ఆఫిషియల్స్‌తో అప్పుడప్పుడు అటువంటి వాచ్ డాగ్ కమిటీ లాంటిది లేకపోతే భయము ఉండదు. వారికివారు ఆ సరేమీ పరవా లేదు మనం చేసింది ఎవరు చూడబోతారు, అప్పటిదాకా ఈ ప్రభుత్వం ఉంటుందా అనే భావము కూడా చాల మందికి ఉంది. ఆ మనం చేసేది ఎన్నికల్లికి వచ్చేది ఎప్పుడు, వచ్చినా ఎన్నికి సమావేశం వచ్చేది ఎప్పుడు? ఈ లోగా ఈ రిజీమ్ మారిపోతుంది, కొత్త రిజీమ్ వస్తుంది, ఇప్పుడు రైలు ప్రమాదాలు ఉన్నాయి. రైలు ప్రమాదాలు గురించి మనకు గుర్తు ఉండదు. కారణం ఏమిటి? ఈ వేళ రైలు ప్రమాదం జరిగి చావిని గురించి మాట్లాడుతుంటే రేపు ప్రొద్దుట వేరే రైలు ప్రమాదం వస్తుంది. లేబెస్టు గురించి మాట్లాడదామా? పాత దానిని గురించి మాట్లాడతామా? లేబెస్టు గురించి మాట్లాడుతాము. ఇప్పుడు ఇట్లా తయారయిపోయింది. పాత సంగ

తులు చేసే కొన్ని సందర్భాలలో కొన్ని అన్నట్లుగా ఏరోజు ఆ రోజు తయారు అయే పరిస్థితి ఉంది. అది మంచిది కాదు. ఈ ఇంప్లిమెంటేషను, ఈ మూడు రిపోర్టుల ఇంప్లికేషన్స్ కాస్టు, వెల్ఫేర్ కాస్టు, ఎడ్యూకేషన్ కాస్టు ఈ మూడింటిని కూడా కలిపి మీకు సమ్మరీ ఇస్తామంటే, కాగా చిత్తశుద్ధి కలిగి వుంటే, మీ పార్టీలో కొంతమందిని తీసుకుని ఒక వాచ్ డాగ్ మిటీలాగ వేసి అవి సరిగా అమలు జరగకపోవడానికి కారణం ఏమిటి, వాని లోటుపాట్లు ఎక్కడ వున్నాయి ఎప్పటికప్పుడు సేఫ్ వాల్వ్ లాగ సలహా ఇచ్చే కమిటీలాగ అని చెప్పి నేను అనడం లేదు. చాలా కమిటీలు వచ్చాయి, ఇప్పుడు కొత్తగా కమిటీలు వేసే అవసరం లేదు. ఇప్పుడు ఇంప్లిమెంటేషను జరుగుతుందా లేదా, ఇంప్లిమెంటు చేయకపోతే ఎవరు పిన్ పాయింటు చేయడం కోసం అని చెప్పి ఏదైనా లెజిస్లేచర్ వాచ్ డాగ్ కమిటీ అని ఒక కంటిన్యువస్ ప్రాసెస్ గా ఉంటే బాగుంటుంది. అందుకని దానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా? అని నేను అడుగుతూ అధ్యక్షా, మీరు కూడా ఈ శాసన సభలో ఇలాంటి రిపోర్టు పెట్టించి వుండి కనీసం మీకే ఇరిగిన సమయం ధానం వచ్చే విధంగా మనం కూడా, శాసన సభ్యులు కూడా, శాసన సభ్యులు సలహాలు కూడా ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. ప్రభుత్వాన్ని పులప్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది ప్రభుత్వంలో ఉన్న వ్యక్తులు, క్రింది అధికారులతో దీనికి ఎవరు బాధ్యులో వారిని పులప్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది గనుక అది పెట్టక పోతే సరిపోతుందిలే అని అనుకునే పరిస్థితిలో మనము ఉంటే మాత్రము అది మనకు మంచిది కాదు. తద్వారా ఆ వర్గాలకు కూడా కనీసం జరగవలసిన న్యాయం జరగదు. ముందు ఎవరి దగ్గరకు మీరు ఆధారపడి లేము. ఈ శాసన సభ కన్నా ఉన్నతమైన వ్యవస్థ రాష్ట్రంలో అత్యున్నతమైన వ్యవస్థ ఇంకొకటి లేదు. శాసన సభకే మీరు కనీసం ఈ విధమైన నిర్లక్ష్యధోరణి శాసన సభకి ఈ విధమైన అవిధేయత చూపిస్తున్నప్పుడు ఇంక యూ ప్రభుత్వము మిగతా సమస్యల పట్ల ఏ విధమైన శ్రద్ధ తీసుకుంటుందో ఇక ఏమీ అర్థము కాదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :— అధ్యక్షా, మొట్టమొదటిసారిగా ఒక విషయం చెప్పవలసి ఉంది. అందరు ఈ మూడు కమిటీల నివేదికను కలిపి తీసుకోవడం అనేది చర్చించడం అనేది కాగుండదు. దేనికి అది తీసుకుని చర్చిస్తే కాగుంటుంది. ఏమైనా మా పార్టీ తరపునుంచి, వెల్ఫేర్ కాస్టు పైపు నుంచి ధనసూర్యావళి మాట్లాడుతారు. వెల్ఫేర్ ట్రాయిబ్స్ విషయం ఎర్రయ్య రెడ్డిగారు మాట్లాడతారు. కమిటీలో ఉన్న సభ్యులు వారు వారి అనుభవాలు చెబుతారు. నేరే నేను బ్యాక్ వర్డ్ క్లాస్ గురించి చెబుతాను. మాకు ఉన్న టైములోనే ముగ్గురు మేము సర్దుకుంటాము. దయచేసి మీరు ఆ రకంగా ఒకరి వెంటే ఒకరికి ఇవ్వండి. రెండవది మొట్టమొదటిసారిగా నా అనుమతిని తెలియచేయడం ఏమిటంటే ఇదివరకు బిజినెస్ ఎడ్వయిజరీ కమిటీలో చాలా

సార్లు కూడా మేము చెప్పాము. అయ్యా మీరు ఆటువంటి పార్టు డిస్కషన్ పెట్టినప్పుడు నోటు ఒక రోజు ముందుగా మాకు పంపిస్తే మేము చదువుతాము. మేము ఆ ఆశతో ఉన్నాము అని. మీరు ఆకస్మికంగా తీసుకువచ్చి ఈ రకంగా పెట్టారు. ఏదైనా, ఒక విషయం మాత్రం చెప్పవలసి ఉంది. మాకు ఇచ్చిన నోటులో చూసినట్లయితే మేము అనేక రికమెండేషన్స్‌ను ఈ ప్రభుత్వం అమలు జరిపే విషయంలో ఏ విధమైన శ్రద్ధ తీసుకోవడం లేదు. పైగా వారు ఇచ్చినటువంటి సమాధానం అంతా ఈ రికమెండేషన్స్‌లో ఎదైతే ఉందో మేము కిందికి పంపించాము అన్నారు. ఉదాహరణకు 76-77వ సంవత్సరంలో వంద రికమెండేషనులు చూస్తే సమాధానాలట మాకు 88 పంపించారట. పంపిస్తే లెజిస్లేటరు కమిటీ ఏమి చేసింది? ఒక 59 రికమెండేషన్స్ గురించి మాత్రమే ఈ కమిటీ పంపిన సమాధానాలు ఒప్పుకున్నది. మిగిలిన 28 రికమెండేషన్స్ పునఃపరిశీలన చేయాలి అని మాకు వాపసు పంపించారు. 1978-80 వ సంవత్సరానికి సంబంధించి నంతవరకు దీనిని గురించి అతీ గతీ లేదు. పైగా 77-78కి సంబంధించిన చాంట్లో 55 రికమెండేషన్స్ చేస్తే అందులో 12 రికమెండేషన్స్ మీద మాత్రమే చర్యను తీసుకున్నాము అన్నారు. 1978-80 9-20 a. m.
సంవత్సరానికి సంబంధించిన 92 రికమెండేషన్స్ చూస్తే, వాటిని గురించి ఇంతవరకు ఏమీ సమాధానము రాలేదని అన్నారు. అంటే చేసిన రెకమెండేషన్స్‌ని ప్రభుత్వము పట్టించుకోవడం లేదన్నమాట. బి.సి. కమిటీ గాని, ఎస్.సి; ఎస్.టి. కమిటీలు గాని, వీటి ఇంప్లిమెంటేషన్ రిపోర్టు చూస్తే, ఏ డిపార్టుమెంట్ అధికారి కూడా వీటిని గురించి సీరియస్‌గా వున్నట్లు కనబడడం లేదు, "యథారాజా తథా ప్రజా" అన్నట్లుగా వ్యవహారం వుంది. మీ మంత్రులకు, మీ డిపార్టుమెంట్ అధికారుల మీద, మీ పోర్ట్‌ఫోలియాలమీద శ్రద్ధ లేదు. ఐదు ఏండ్లపాటైనా, తనకు ప్రత్యేకమైన పోర్టుఫోలియో వుండి, గిల్ట్ సంపాదించుకొని, కిందనుండి పైవరకు వున్నలోపాలను పూర్తిగా తెలుసుకొని పనిచేసే అవకాశాన్ని ఇచ్చే దిక్కులేదు. దాన్ని పట్టుకొని వుండే పత్తా మీకు లేదు. ఏదో ఒక మంత్రి పదవి వుంటే చాలని వుంది గాని, ఆ వర్గాల యోగక్షేమాల గురించి శ్రద్ధ ఏమీ లేదు. ఇది ఎంతవరకు పోయిందంటే, గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా నా స్వయం అనుభవం ఏమిటంటే, ఇంప్లిమెంటేషన్ రిపోర్టు వస్తుందంటే ఏ కమిటైనా సరే, దానికి విలువ లేకుండా పోయింది. ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా రిజర్వేషన్ సంబంధించిన సూత్రాలను అమలు జరపడం లేదు. కాగితాలమీద మాత్రం వుంటుంది గాని ఆచరణలో వుండదు. ఉద్యోగాల విషయంలో ఎప్లాయిమెంట్ ఎక్సేంజీలలో అభ్యర్థులను తిప్పి తిప్పి చావగొడుతున్నారు. లంచాలు ఇస్తున్నవారికే ఉద్యోగాలు దొరుకుతున్నాయి. అనేక మంది బోగస్ సర్టిఫికేట్స్ తీసుకొంటున్నారు. రుజువు చేసినా కూడా అమోదించడం లేదు. వెనకబడిన వర్గాల, అట్టడుగునపడిన వర్గాల ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం కోసము ఈ వెల్‌ఫేర్ కమిటీలు చాలా సిఫారసులు

చేశాయి. అయితే చర్యలు ఇంతవరకు ఏమీ లేవు. బి.సి. కమిటీలు ఆ వర్గాల అభివృద్ధికి గాను, ఆర్థిక పరమైన సిఫారసులు చాలా చేశాయి. కాని వాటిపై శ్రద్ధ లేదు. బి.సి. ఫయినాన్స్ కార్పొరేషన్‌కూడా వుంది చేసిన సిఫారసులను పరిశీలన అధికారము కూడా కమిటికి వుంది కమిటిసిపారసులను ఖాతరు చేయటం లేదు. ఇప్పటికైనా చర్చ అసంపూర్ణంగా ఎందుకు వుండాలి మేము కూడా దీనిని చదవలేదు. పైగా 10 గంటలకు స్వీకరును తీసుకొనివచ్చి కుర్చీలో కూర్చోబెట్టవలసి వుంది. నేనా వివరాలు చదువుతూ చెప్పినా కూడా పైం లేదు. ఈ చర్చ, మనం వుంటే, వచ్చే సమావేశంలో పైనా చర్చించేదానికి కాస్త సమగ్రంగా మీరు ఆలోచించి, వారం రోజులు ముందుగా మాకు నోటు పంపండి. అపుడు చర్చించుదాము. కమిటి సిఫారసులను పరిశుత్వ ఆదేశాలుగా భావించి, అవి ఇంప్లిమెంట్ అయ్యేలాగా డిపార్టుమెంట్‌లకు ఆదేశాలివ్వండి. సరిగ్గా చెకప్ చేయండి.

శ్రీ డి. చిన్న మల్లయ్య (ఇందుర్తి):—అధ్యక్షా, నాకంటే ముందు మాట్లాడిన పెద్దలు చాలా వివరంగా మాట్లాడారు. నేను గత 3-4 సంవత్సరాలుగా బి.సి. కమిటి పరిస్థితులపై నేను అర్థము చేసుకొన్న తీరుపై, ఒకటి రెండు మాటలు మాట్లాడదలచుకొన్నాను. లోటుపాట్లు గురించి వివరంగా శెప్పాలంటే పైం లేదు. అయితే కమిటి రిపోర్టులో వివరంగా చెప్పడం జరిగింది. పున్న కొద్ది పైంలో ఎక్కువ పైం తీసుకోవడం బాగులేదు. ఓంకార్ గారు అన్నట్లుగా చర్చ చాలా సావకాశంగా జరగవలసిన అవసరం వుంది. కమిటీలు ఏ విధంగా కొన్ని కష్టాలను పరిశీలనలో ఎదుర్కొంటున్నదీ, చేసిన సిఫారసులు ఏమేరకు అమలు జరుగుచున్నవీ, పానన సభ్యుల యొక్క అనుభవాలు, అమలు శేయటానికి తగిన ఏర్పాటు వీటినన్నిటిని గురించి చర్చించడానికి 2-3 నిముషాలలో మాట్లాడి చర్చ పూర్తిచేస్తే అది న్యాయం అనిపించుకోదు. ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లు కమిటి చేసిన సిఫారసులపై ప్రభుత్వము ఎంతవరకు అమలు చేస్తున్నదో చూస్తే ఆశ్చర్యము వేస్తుంది. వంద సిఫారసులు చేస్తే, 88కి సమాధానము వచ్చింది. 59 సిఫారసులు చేస్తే, 28 తిరిగి పున:పరిశీలనకు పంపడం, 3 సిఫారసులపైన చర్చ జరగడం జరిగింది. 78-80లో 89 సిఫారసులు చేశారు. 84 సమాధానాలు వచ్చాయి. శివ నివేదికపైన 57 రెకమెండేషన్స్ చేస్తే, 12 పైన చర్య తీసుకొంటున్నట్లు, 48కి ఏమి చర్య తీసుకొన్నదీ ఇంతవరకు ఏ ఆధారము లేదు. 20-3-80న 92 చేస్తే, వానిపైన చర్య అతి గతి లేదు. వీరప్ప కమిటి చేసిన రెకమెండేషన్స్ మాత్రము కమిటి రిపోర్టులో చాలా వివరంగా పరిశీలన చేశాము. మా కమిటీ రిపోర్టు చాలా వివరంగా యిచ్చాము వీరప్పగారు ఇచ్చిన రిపోర్టుపైన నేనొకటి ఆశించాను. వారే తిరిగి మంత్రి అయ్యారు. కాన వారు దానిపైన గట్టి శ్రద్ధ తీసుకొని, ఇంప్లిమెంట్ చేస్తారని నేనుకొన్నాను. కాని వారికున్న పరిస్థితులలో, మంత్రిగా వారికున్న అనేక కార్యక్రమాలలో, వీన్ని చూచే పైం లేక, ఏ పరిస్థితులలో ఏమి జరుగుతుందో,

ఎవరు పూడిపోతారో, ఎవరు వుంటారో తెలియని పరిస్థితిలో అయోమయ పరిస్థితిలో మంత్రి వర్గముంది. గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా, నా అనుభవము ఏమిటంటే ఏ కమిటీ ఏమి చేస్తున్నది, నేనేమి చేయాలి, వాకున్న పరిస్థితులలో నా ప్రజలకు ఏమి సేవ చేయాలి అనేది ఈ మంత్రి వర్గములో ఏనాడు కూడా లేదు మంత్రి పదవులు ఎలా కొనసాగుతున్నాయంటే, అధికారులు యిచ్చిన రిపోర్టుల మూలంగా, వాటిని చదివి ప్రజలను సంతృప్తిపరచేలా పున్నారు మంత్రులు, కమిటీలు చాలా శ్రద్ధతో పనిచేసినా, చేసినటువంటి సిఫారసులకు విలువ లేకుండా పోతున్నది. మా కమిటి చేసిన సిపారసులపైన అధికారులనుండి నేను తెలుసుకున్న సారాంశమేమంటే, "కమిటి చైర్మన్‌గారు చాలా ఓవర్‌గా పోతున్నారు." అని అధికారుల నుండి నేను విన్నాను. సరియైన న్యాయం కలుగజేయాలని కాస్త చొరవ తీసుకొన్నందుకు అధికారుల సహాయం చాలా నిరాకరణగా జరిగింది. పూర్తిగా కాదు కాని, సహాయనిరాకరణ జరిగింది ఏదో పోనీలే అనే విధంగా జరిగింది. అసెంబ్లీలో కూడా ఇక్కడ డబ్బు కొరత, అసెండర్ల కొరత వచ్చింది. చానైన స్పీకర్‌కు లెటరు కూడా వ్రాశాము. ఆ విధంగా తిరిగి 100 సిఫారసులు చేస్తే, 1-2 మీద కూడా చర్య తీసుకోలేదు. అటు వంటప్పుడు కమిటీలు ఏమి చేస్తాయి? కమిటీలు చేయవలసిన పనులు చాలా పున్నాయి. జనాభా లెక్కలు ఈనాటివరకు సేకరించలేదు. 45 పర్సెంట్–50 పర్సెంట్ ఐ.సి లున్నారు. అటువంటి లెక్కలను ఈనాటి వరకు చేయలేదు. మేము వెళ్ళిన ప్రతి చోటా 25 పర్సెంట్ పరిహారం ఇంప్లిమెంటేషన్ రోస్టర్సులో కూడా సరిగ్గా వ్రాయలేని ఉద్యోగస్తులను చాలా మందిని చూచాము. ఎ.ఐ.సి.డి. గుర్తింపుల ప్రకారం సకర్మింగా రిజర్వేషన్ వ్రాయడం వారికి అనుభవం లేనట్లు కమిటీ గుర్తించింది. 20 పర్సెంట్ ఇండస్ట్రలాలు, వారికి ఆర్థిక సహాయం చేస్తే, వాళ్ళు ఏమి చేస్తున్నారు? ఇచ్చిన సహాయాన్ని పొందారాలేదా, పొందితే ఎంతవరకు లాభము చెందారు? అనే దానిని గురించి ఎవరు కూడా చూచిన పాపాన పోలేదు. దీనికి గైడ్‌లైన్స్ లేవు. బకాయిలు ఇస్తే, ఆ బకాయిలు పోషించేదానికి పచ్చ గడ్డి వుందా లేదా? ఆ బకాయిలు ప్రతుకుతున్నాయా, వాటిని పోషించేదానికి గడ్డిలేకపోతే, పరిశ్యామ్మాయ మార్గాలు ఏమిటని చూచేవారు లేరు. ఈ చేత వృత్తులు చేసుకునేవారిని అభివృద్ధి పరచడానికి ఎక్కడా ప్రభుత్వం 9-30 a.m. చర్యలు తీసుకోలేదు. అట్లాగే గీత కార్మికుల అభివృద్ధి కొరకు చేసినది ఏమీ కూడా లేదు. వారి అభివృద్ధికొరకు ప్రభుత్వం వయాపైసా కూడా ఖర్చు పెట్ట లేదు. అట్లాగే గ్రామాలలో బీదవారికి, హరిజనులకు, గిరిజనులకు యిళ్ళస్థలాలు యిస్తామన్నారు. కాని ఆవికూడా 100 మందిలో 25 మందికి యిళ్ళస్థలాలు లభించలేదు. ఆ యిళ్ళస్థలాలు కేటాయించిన వారైనా యిళ్ళు కట్టుకోవడానికి వీలులేకుండా కేసులు 7, 8 సంవత్సరాలనుంచి కోర్టులో పెండింగులో ఉన్నాయి. ఇపుడు యీ విద్యా విధానంలో లోపం, హాస్టల్సు నిర్వహణలో లోపం కనపడు

తున్నపుడు వీరికి సంబంధించిన కమిటీలు చేసిన రికమెండేషన్స్ అన్నీ కూడా అమలు జరగటంలేదు. అవి పరిగా అమలు జరగాలంటే జిల్లాలలో అన్ని రాజకీయ పక్షాలతో కమిటీలు వేసి యీ రిజర్వేషన్స్‌లో జరుగుతున్న లోపాలు, హాస్టల్స్ నిర్వహణలో లోపాలు లేకుండా సరిగా అమలు జరగడానికి అధికారుల మీద చెక్ ఉండి ఎక్కడైనా తప్పులు చేసినవారిమీద చర్యలు తీసుకోవడానికి ఆ కమిటీలకు అధికారాలు ఉండాలి. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం తగిన బందోబస్తుగా యీ కమిటీలయొక్క రికమెండేషన్స్ అమలు జరపాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ వి. నారాయణస్వామి (శెక్కలి):—ఇపుడు యీ వెనుకబడిన తరగతులకు సహాయం ప్రభుత్వం ఏదో దయాదాక్షిణ్యాలతో చేస్తున్నది కాదు. ఇది రాజ్యాంగ రీత్యా సంక్రమించిన హక్కు. 1970 సంవత్సరంలో వెనుకబడిన తరగతుల విషయంలో రిజర్వేషన్స్ కొరకు జి. ఓ. యిచ్చిన తరువాత 1982 సంవత్సరం వచ్చేసరికి ఆ రిజర్వేషన్సులో 20 పర్సెంటు కూడా అమలు జరగనట్లు దీనికి సంబంధించిన వి. సి. కమిటీ రికమెండేషన్స్‌లోనూ, రిపోర్టు ప్రకారంగా తెలుస్తున్నది. అవి అమలు పరిచే బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని ముఖ్యంగా యిక్కడ ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఎన్నికలు వచ్చినపుడు మాత్రం కాంగ్రెస్సులోవి పెద్దలు నారాయణ పీకర్ సెక్షన్సు నివాస గృహముల విషయంలో వారిని మురికి కూపాలనుండి తప్పించాలని వారిని స్మరణకు తెచ్చుకుంటూ ఉంటారు. కాని అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత వెనుకబడిన వారికి చేసినది ఏమీ లేదు. 1976-77లోనే యీనాడు వెనుకబడిన తరగతులకు మంత్రిగా వున్నవారు యిచ్చిన రిపోర్టు విషయంలో కూడా ఏమీ చర్యలు తీసుకోలేదు. ఎన్ని సంవత్సరాలు అయితే యీ రిజర్వేషన్సు అమలు జరుగుతాయో తెలియదు. ఇపుడు యీ వెనుకబడిన తరగతుల మంత్రి అయిన వీరప్పగారు ఏమైనా మంచి చేయదలచుకున్నా యీ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం వారి మాటలు వినే స్థాయిలో లేదు. ఈనాడు శాసన సభా వెనుకబడిన తరగతుల సంఘం జిల్లాలకు వెళ్ళి యీ రిజర్వేషన్స్ ఎందుకు అమలు చేయడంలేదని అక్కడ అధికారులను ప్రశ్నిస్తే, 1970లో యిచ్చిన రిజర్వేషన్ జి.ఓ, 1982 వరకూ సరిగా అమలువరచనపుడు, ఆ సంఘం వారు యీ ఉద్యోగస్తులమీద వెత్తవం చెలాయిస్తున్నారని అనడం జరిగింది ఇపుడు యీ పరిపాలించేవారిలో బాగా డబ్బు ఉన్నవారు మాత్రమే యీ ప్రజా ప్రభుత్వ పరిపాలిస్తున్నపుడు యిటువంటివి జరుగుతున్నాయి. ఈ పరిస్థితి రాష్ట్రానికి చాలా విస్తుచేటు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో యీ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం వైఖరిని మార్చుకోకపోతే వెనుకబడిన తరగతులవారికి ఎన్ని రిజర్వేషన్సు ఉన్నా ఏమీ లాభంలేదు. ఉదాహరణకు 1981-82లో 19-11-81 లో ఒక రిపోర్టు, 31-3-1982లో రిపోర్టు, 6-9-1982లో రెండు రిపోర్టులు యీ సంఘంవారు యిస్తే వాటికి గవర్నమెంటునుంచి సమాధానం లేదు. గవర్నమెంటువారు తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటో కూడా తెలియపరిచే అవకాశం యీ

సభలో సభ్యులకు ఉంటుందో లేదో తెలియదు. ఇక్కడ యీ రిపోర్టుల అమలు విషయంలో చాలా మంది పెద్దలు చెప్పారు. ఇపుడు కొన్ని అటానమస్ బాడీలు గవర్నమెంటుకు అతీతంగా ఉన్నామని చెబుతున్నారు. ముఖ్యంగా జుడీషియరీ, సర్వీసు కమిషన్, యూనివర్సిటీలు యీ సిధంగా అటానమస్ అని చెబుతున్నాయి. అవి యీ రిజర్వేషన్స్ ఇంప్లిమెంటు చేయడంలేదు. విద్యారంగంలో ప్రయివేటు ఇంజనీరింగు కాలేజీలు కూడా యీ రిజర్వేషన్సు పాటించకుండా వారు ఎక్కువ అనీతికి పాలుపడి ఎన్ని తప్పులు చేస్తున్నారో చెప్పనక్కరలేదు. 50, 40 వేలు డబ్బు యిస్తే గాని యీ యింజనీరింగు కళాశాలలో బాక్‌వర్డు క్లాసు విద్యార్థికి కూడా సీట్లు లభించడంలేదని చెబుతూ, యీ విషయంలో ప్రభుత్వంవారు యిచ్చిన ఆర్డరు ఏమీ వారు అమలు చేయడంలేదని చెబుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. అమర్‌సింగ్ (బోత్):—అధ్యక్షా! యీ వెల్‌ఫేర్ కమిటీల విషయంలో మాట్లాడవలసిన సందర్భంలో షెడ్యూల్ ట్రయిబ్స్ విషయంలో కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ఎందుకంటే ట్రయిబల్ కమిటీలో నేనుకూడా సభ్యుడనే. ఆ కమిటీ వారు చేసిన రికమెండేషన్సు మీద ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యలు తీసుకోవడంలేదు. కమిటీవారు చేసిన రికమెండేషన్స్ ఇంప్లిమెంటు చేస్తున్నారా లేదా అనేది అంతా కూడా యిపుడు అధికారులపై ఆధారపడి ఉంటున్నది. ఈ ట్రయిబల్స్‌కు ఉన్నత విద్య అవసరమని ప్రభుత్వం గుర్తించి ఐయిట్ కాయిన్ స్కీము ఒకటి పెట్టింది. దాని ప్రకారం కాగా తెలివిగల విద్యార్థులకు మంచి అవకాశాలు యిచ్చి చదివి నేర్పించాలని సదుద్దేశం. 1956 నుంచి కూడా విద్యార్థులకు ప్రతి సంవత్సరం 200 సీట్లు రిజర్వేషన్స్ క్రింద యిస్తున్నారు, అట్లాగే ఈ సంవత్సరం కూడా యివ్వాలని ట్రయిబల్ కమిటీవారు రికమెండు చేస్తే నేటివరకూ ఏమి జరగలేదు. అందువల్ల కమిటీవారి రికమెండేషన్స్‌కు విలువలేకుండా పోయింది. అదేవిధంగా ట్రయిబల్, ఎజెన్సీ ఏరియాలలో ఉండే పాఠశాల భవన నిర్మాణముల కొరకు గ్రామాలలో యిళ్ళు లేనివారికి స్థలాలు యివ్వడం విషయంలోనూ తినడానికి కూడా తిండిలేనివారికి ప్రభుత్వం కంట్రిబ్యూషన్ అనేది అడగకుండా ట్రయిబల్స్ యివ్వవలసిన కంట్రిబ్యూషన్ డబ్బు వైవ్ చేసి ఆశ్రమ పాఠశాలలు ట్రయిబల్స్‌కు సంబంధించిన యిల్లు కట్టాలని యీ కమిటీ రికమెండు చేసిన దాని మీద యింత వరకూ ప్రభుత్వం ఏమీ యాక్షన్ తీసుకోలేదు. తరువాత ఎక్సయిజ్ డిపార్టుమెంటు వారు వారి పాలసీ ప్రకారం ఏజెన్సీ ఏరియాలో ఉండే సారా అమ్ముకునేవారు, వైన్ ఏరియాలలో ఉంటూ సారా అమ్ముకునేవారు అనే వివరణ చూపుతూ జి.ఓ. 757 ను 1970 లో యివ్వడం జరిగింది. దానిని మార్పుచేసి ఏజన్సీ ఏరియాలో ఉన్న వైనిలిటీస్ వైవ్ ఏరియాలో ఉండే ట్రయిబల్స్‌కు కూడా యివ్వవలెనని కమిటీవారు ప్రతిపాదన చేస్తే 1976 నుంచి కూడా దీనిమీద ఏమీ యాక్షన్ తీసుకోలేదు. ఈ కమిటీవారు 1976–77లో 78 రికమెండేషన్స్, 77–78లో 25, 78–79లో 48, 1980–81లో

రికమెండేషన్స్ చేయడం జరిగింది. కాని కమిటీవారు చేసిన రికమండేషన్స్ మీద యాక్షన్ తీసుకున్న సందర్భంలేదు. అందువల్ల యీ ట్రైబల్ కమిటీకి స్వయం పరిపాలనా అధికారాలు యిస్తే డిపార్టుమెంటులో అమలు జరపని వాటిపై: అధికారులమీద ఏమైనా యాక్షన్ తీసుకోవడానికి వీలుంటుంది. ఎ.పి.ఎస్.ఆర్.టి.సి.ని కూడా యీ కమిటీ విజిట్ చేసింది డైరెక్షన్లుగాని, క్లీనర్సుగాని యస్.టి.లతో భర్తీ చెయ్యవలసిన 288 పోస్టులు ఉన్నాయి. గత
9.40 a.m. మూడేళ్ళలోను ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ నుండి 85 మందిని మాత్రం పంపించడం జరిగింది. ఐతే, ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటులో మొత్తం 602 మందికి డైరెక్టింగ్‌లో ట్రెయినింగ్ యివ్వడం జరిగింది. ఆర్.టి.సి.కి వెడితే వారు వీరిని ఆవ్‌ఫిట్ అంటున్నారు. యస్ టి. అభ్యర్థులను చిన్నచూపు చూస్తూ, పనికిరారని రిజెక్ట్ చేస్తున్నారు. ఈ సెలెక్టు చేసే కమిటీలో యస్.టి. వారు కూడా వుండాలని అలాగే, యస్.టి. అభ్యర్థులనే భర్తీ కావలసిన పోస్టులో యస్ టి. అభ్యర్థులను నియమించేందుకు అవసరమైన చర్యలన్నీ తీసుకోవలసిందిగా నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వీరరాఘవులు :— అధ్యక్షా! రాజ్యాంగ చట్టప్రకారం సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వర్గాల సముద్ధరణకు రక్షణ కల్పించారు. ఐతే, అది రాష్ట్రంలో సక్రమంగా వారికి వుపయోగపడడం లేదు. ఉదాహరణకు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి గారు ప్రవేశ పెట్టిన 20 సూత్రాల ఆర్థిక కార్యక్రమం కింద వారికి యిస్తున్న లోన్సు వారికి సక్రమంగా రావడంలేదు. పాడి పశువులు ఇతర్రా వేద వారికి యివ్వవలసినవి వారి వేర యితరులు, పెద్ద వారు కాజేస్తూ, దీనిని మిస్‌యూజ్ చేస్తున్నారు. అలాగే, హరిజన ఆఫీసర్సును డిస్ట్రిక్టు కలెక్టర్సుగానో, గవర్నమెంటులో సెక్రటరీగానో వెయ్యకుండా, కోఆపరేషన్‌లోనో, లిడ్‌కాప్ కో వేస్తున్నారు. వారిని లూప్‌లైన్‌లో పెట్టి, పరిపాలనా సౌలభ్యానికి వుపయోగపడకుండా చేస్తున్నారు. ఐ.ఎ.ఎస్. వారి విషయం ఆలా వుంచే, ఐ.పి.యస్. వారిని కూడా అదేవిధంగా చేస్తున్నారు. హోంగార్డ్సు డిపార్టుమెంటులో వారిని వేసి, డిస్ట్రిక్టు ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో వారి సర్వీసెస్ వుపయోగించుకోవడం లేదు. అలాగే, ఆవ్‌టుది మార్క్ రాలేదని ఆయా పోస్టులో రిజర్వేషన్ వున్నప్పటికి, వేరేవారితో భర్తీ చెస్తున్నారు. తరతరాలుగా వెనుకబడివున్న వారు వీరు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి యిన్నేళ్ళయినా, యిన్ని స్కీమ్సు వేశామంటున్నా, వారి పరిస్థితి ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడనే వున్నదన్నట్లుగా వుంది. ప్రభుత్వం ఎన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టినా, ఫలితాలు అట్టడుగున వున్న స్థాయిలో వున్న వారికి అందడం లేదు. ఇతరులు వీరి పేరుతో ఆ ఫలితాలను అనుభవిస్తున్నారు. విద్యాసౌకర్యాలు, కనీసం ఎలక్ట్రిసిటీ లాంటివి కూడా లేక, వారు నవీన నాగరికతలోకి ప్రవేశించలేకపోతున్నారు, హరిజన వాడలలోని పరిస్థితులు ఎలా వున్నాయో గమనించి, వాటిని కూడా నాగరిక

సమాజంలోకి తీసుకురావడానికి, యీ స్కీమ్సు పరిశీలించి వారికి అందేలా చెయ్యాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి జి. ధనసూర్యవతి (నిడుమోలు):—అధ్యక్షా, యస్. టి. కమిటీ పర్యటించింది. జరుగుతున్న అనేక విషయాలు, పరిపాలనలో, ఎలా వున్నాయో గమనించింది. మేము తిరగడం, వొట్టి నొప్పులు తప్ప యీ కమిటీలవలన, వారి రికమెండేషన్సువలన ప్రయోజనం మాత్రం కనబడడం లేదు. కమిటీ వెళ్ళి చూసివచ్చిన తరువాత మళ్ళీ మామూలుగా, యథావిధిగానే వారు చేసుకుపోతున్నారు. కమిటీ వారు వెళ్ళినప్పుడు జ్వరం వచ్చిందనో, మరొక వంకో చెబుతూ అధికారులు కమిటీ ముందు హాజరు కావడం లేదు. మాల మాదిగల కమిటీ అని వారు తేలికగా చూస్తున్నారు. అహోరాత్రులు శ్రమపడి, కమిటీలో పర్యటించి పనిచేసినా. ఆచరణలో రవ్వంత కూడా అమలుకావడం లేదు. ఏరా మాలవాడా, ఏరా మాదిగవాడా ? అనే పద్ధతిలోనే భూస్వాములు ఇంకా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఒక్కసారి ప్రభుత్వం గుండెపైన చెయ్యివేసుకుని, యిన్నేళ్ళ స్వాతంత్ర్యం తరువాత హరిజనులకు యితర వెనుకబడిన వాళ్ళకి నిజంగా ఏదైనా చెయ్యగలిగామని చెప్పగలరా ? వేదవారిపై హత్యలు, మానభంగాలు, అత్యాచారాలు జరుగుతూనే వున్నాయి. ధనికవర్గాలకు చేయూత యిస్తున్నదికప్ప యీ ప్రభుత్వం పేదవర్గాలను ఆదుకోవడం లేదు. అరచేతిలో వైకుంఠం మాత్రం చూపిస్తున్నారు. ఇది గమనించి, యీ వైఖరిలో మార్పు తీసుకువచ్చి, నిజంగా పేద వర్గాలకు సహాయం చెయ్యడానికి, చెబుతున్నవన్నీ అమలుచెయ్యడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించినప్పుడు మాత్రమే వారికేమైనా జరుగుతుందని మనవిచేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వర రావు [వెనుగొండ]:—అధ్యక్షా, ఇంతవరకు చాలామంది పెద్దలు చెప్పారు. వీరప్పగారు, మొట్టమొదట దేశంలో ప్రప్రథమంగా వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ సంఘానికి అధ్యక్షులుగా ఉండి, చాలా సునిశితంగా, చాలా లోతుకు పోయి, చక్కటి రిపోర్టు యిచ్చారు. దానికి ఏమి గతి పట్టిందని—ఆ రెండు రిపోర్టుల గురించి—ప్రతిపక్ష సభ్యులుగాని, పాలకపక్ష సభ్యులు గాని ప్రస్తావించారు. వాటి గురించి వారు మాట్లాడారు. వారు చెప్పిన దానిలో నిజం లేదని చెప్పడం సాహసమే అవుతుంది. ఈ దుర్గతకు కారణం కేవలం ఒకరు అని గాని, కేవలం ప్రభుత్వానిదే అనిగాని చెప్పడానికి వీల్లేదు. ఇది ఈ సమాజంలో ఇన్ హెరెంట్ గా వున్న డిసీజ్. ఇటువైపు ఉన్న వారు అటు వైపువున్న వారు వారికి సంబంధించిన అధికారులు యీ రోజున యిది విఫలం కావడానికి కారణమని నేను చెబుతున్నాను. ఇది నా అనుభవం. వీరప్పగారి కమిటీ తరువాత, రాజారాంగారి కమిటీ వున్నప్పుడు కూడా నేను సబ్-కమిటీ అధ్యక్షుడుగా వున్నాను. ఇప్పుడు వున్న కమిటీ అధ్యక్షుడుగా కూడా నేను పని చేశాను. నా అనుభవంలో—ఎక్కడికక్కడ శాసనసభా ధిక్కారం చెయ్యడానికి కూడా అధికారులు వెనుదియ్యకుండా—యీ కమిటీ కార్యకలాపాలకు

అడ్డం వస్తూ, శాసనసభా ధిక్కారం చేసిన సంఘటనలు కోకొల్లలుగా వున్నాయి. అవస్నీ వివరంగా చెప్పడానికి ఇప్పుడు సమయం లేదు. ముందు చెప్పిన, పెద్దలు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలన్నింటితో వేసు ఏకీభవిస్తున్నాము. చాల విచారకరమైన విషయం—ఇవాళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ యంత్రాంగ అధిపతులుగా వున్న అధికారులే యీ రూల్సును, చట్టాన్ని, నిబంధనలను కూడా ఎంత చులకనగా, ధిక్కరిస్తూ వ్యవహరిస్తున్నారో తెలుసుకోవడానికి ఒక ఉదాహరణ మాత్రం నేను మనవిచేయ
9,50 a m. దలచుకున్నాను ఇటీవల ఇన్-సర్వీస్ కాండిడేట్సుకు గ్రూప్ 1 సర్వీసుకు సెలక్షన్ ఎగ్జామినేషను జరిగింది. స్టేటు అండ్ సబార్డినేటు సర్వీస్ రూల్స్‌లోని రూలు 12(a)(1) క్రింద ఎజ్ కన్సెషన్ను ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. దాని ప్రకారం వెనుకబడిన తరగతులకు షెడ్యూల్డ్ కాస్టు వారికి షెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ వారి అగ్రకులాలకు ఇచ్చే వయస్సు హామితి కంటె ఐదు సంవత్సరాలు అదనంగా ఇవ్వవలసి ఉంది. ఇందులో ఇతర కులాల వారికి అంటే ఫార్వర్డ్ కేస్టుకు మాగ్జిమం 37 సంవత్సరాలు నిర్ణయించారు. దానికి ఐదు సంవత్సరాలు కలిపితే 42 సంవత్సరాలు మాగ్జిమం లిమిట్ వెనుకబడిన తరగతుల వారికి షెడ్యూల్డు కులాల వారికి షెడ్యూల్డు ట్రైబ్స్‌కు ఇవ్వవలసి ఉండగా చాలా దారుణంగా ఆ రూలును నిర్లక్ష్యం చేసి వెనుకబడిన తరగతులకు సంబంధించి 40 సంవత్సరాలే నిర్ణయించడం జరిగింది. ఇది కమిటీ వారి నోటీసుకు వచ్చిన మే నెల మొదటి వారంలోనే పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ సెక్రటరీ గారిని పిలిపించాము. రూలు విరుద్ధంగా ఎందుకు పోవడం జరిగిందని అడిగితే ఆయన ఇది మాకు సంబంధం లేదు, జీవోడి వారు చెప్పిన ప్రకారం చేస్తామని అనడంతో జీవోడి వారిని పిలిపించి ఆ రూలును చదివి వినిపిస్తే జీవోడి డిప్యూటీ సెక్రటరీ కొంత వాదన చేసినప్పటికి అది పెద్దల దృష్టికి తెచ్చి సరి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను అని చెబుతూ వాయిదా వేయాలని కోరారు. ఆగస్టు నెలాఖరుకు చీఫ్ సెక్రటరీగారు చేసింది ఏమిటంటే—ఒక ఉత్తరం వ్రాసి కమిటీ అధ్యక్షునిపై రిమార్క్సు చేసే విధంగా సమాధానం వ్రాసారు. ఇది చాలా దారుణమైన విషయం. దీనిని గురించి రిపోర్టులో పొందు పరచాము. ఇది సభా ధిక్కారం అవుతుంది, దీనిపై చర్య తీసుకోవలసి ఉంటుంది. పనికట్టుకుని కన్‌సెంప్చుయస్ లాట్ లుక్ కలిగి కమిటెడ్ భావాలులేని అధికారులపై కూర్చోడం వల్లనే అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయని మనవిచేస్తున్నాము. ఎంత ఉన్నతోద్యోగి అయినప్పటికి తగిన చర్య తీసుకోకుండా ఉంటే జరిగే కనీస న్యాయం కూడా జరుగకుండా పోయే అవకాశం ఉంది. ఇప్పటికే రాష్ట్రంలో ఉండే భావం ఏమిటంటే—విదేశీ దొరలనుండి విముక్తి లభించినప్పటికి దేశీయ దొరల నుండి విముక్తి పొందే అవకాశం ఎంతో దూరంలో ఉందనే దురదృష్టకరమైన అభిప్రాయం బలహీన వర్గాలలో ఉంది. దీనిని రూపుమాపాలంటే చాలా కఠినమైన చర్యలు రూల్సు, నిబంధనలు ఉల్లంఘించిన వారిపై తీసుకోవలసి ఉంటుంది. పాలిటెక్నిక్ ఇంజనీరింగు కాలేజీలు గురించి మనవి చేయదలచుకున్నాము. వాకాడులో ఉండే ఎవిఆర్ ఇంజనీరింగు కాలేజీకి సంబంధించిన కరస్పాండెంటుగా

కన్‌వెంప్చుయస్ చర్యలు తమ దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. మా కమిటీ వేర్పడిన తరువాత 1981 ఏప్రిలు నుంచి 1982 ఆగస్టు వరకు ఎన్నో సార్లు ఎన్నో పర్యాయాలు శాసన సభ సెక్రటేరియటు ద్వారా కాని ప్రభుత్వం ద్వారా గాని నోటీసులు పంపినప్పటికి, సమన్లు పంపినప్పటికి, ఆఖరుకు కలెక్టరు ద్వారా సమన్లు పంపినప్పటికి, ఆ పెద్ద మనిషి నేదురుమల్లి పద్మనాభరెడ్డి సభా కమిటీ ముందు హాజరు కాకుండా వక్ర మార్గాలు అవలంభించి కమిటీని అమర్యాద చేసారు. చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకుని మేము పంపిన సమన్లు ధిక్కరించారు. కలెక్టరు ఆఫీసులో కూడా మేనేజ్ చేయడం జరిగింది. 28-7-82వ తేదీన కలెక్టరు ఆఫీసులో సమన్లు తీసుకుంటే 9-8-82న కలెక్టరు సమన్లు అందాయని తప్పుడు సమాచారం కలెక్టరు చేత సభా కమిటీకి పంపిన దురదృష్టకరమైన సంఘటన జరిగింది. దీనిపై మా కమిటీ సమగ్రమైన పరిశీలన జరిపి ఈ వ్యక్తిపై భవిష్యత్తులో మిగతా వారైనా జాగ్రత్త వహించడానికి ప్రివిలేజ్ మోషను మూవ్ చేయాలని కన్‌వెంప్టు ఆఫ్ ది హౌస్ కింద్ర చర్య తీసుకోడానికి శాసన సభ సెక్రటేరియటును ఆదేశించినప్పటికి వారు కూడా ఇంతవరకు పెడ్రోవ పట్టి సరైన చర్య తీసుకోలేదు. ఇటువంటి ఘోరాతి ఘోరమైన సంఘటనలు జరుగుతుంటే ఇంకా ఎక్కడి సాంఘిక సంక్షేమం? దీనిని గురించి సీరియస్‌గా ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. సంక్షేమం అంటే రూట్ ఆఫ్ రిజర్వేషను ఇవ్వడం, కొన్ని సంక్షేమ కార్యక్రమాలు చేయడమే కాదు. పిమెచ్యూర్ ఎండ్ మోటివేటెడ్ కామెంట్లు ద్వారా వెనుకబడిన తరగతులను హరిజనులను గిరిజనులను హింసించడం జరుగుతోంది. ఇంతకు ముందు మిత్రులు చెప్పినట్లు, కమిటీ అధ్యక్షులు కాని సభ్యులు కాని ఆఫీసర్సు చుట్టూ తిరుగుతున్నారు, నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారనే భావం ప్రచారం చేస్తున్నారు. శాసన సభ గౌరవం ఎక్కడ? శాసన సభ హుందాతనం ఎక్కడ? శాసన సభ గౌరవాన్ని పరిరక్షించడానికి శాసన సభ కమిటీల యొక్క గౌరవం ఇనుమడింప చేయడానికి ఎంత పెద్ద వారైనా తగిన కఠినమైన చర్యలు తీసుకుని ప్రభుత్వం ఏదో చేస్తుందని ఇచ్చిన సదుపాయాలైనా కనీసం అందుబాటు అవుతాయనే నమ్మకం ప్రజాస్వామికానికి కలిగించకపోతే ఏ రకమైన పరిస్థితులు వస్తాయో భవిష్యత్తులో చెప్పడానికి సాధ్యంకాదు.

(శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి (వెంకటగిరి) :—అన్ ఎ పాయంట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్—శాసన సభ వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ సమితి అధ్యక్షులు ఇప్పుడు చెప్పారు కదా—ఒక వ్యక్తి నేదురుమల్లి పద్మనాభరెడ్డి సభా ధిక్కారం చేసాడని కమిటీ అడిగిన సమాచారం ఇవ్వలేదని కమిటీ ముందు హాజరు కావాలని సమన్లు పంపినప్పటికి రాలేదని కలెక్టరు చేత మిస్‌లీడింగ్‌గా రిపోర్టు పంపారని ఆరోపణ చేసారు. ప్రివిలేజ్ ఇస్యూ ఇచ్చినట్లు కూడా చెప్పారు. ఇంత ఘోరంగా సభను అవమానం చేస్తే కన్‌వెంప్టు క్రిందకు వస్తుంది కదా. ఈ సభ చూస్తూ ఊరుకోవలసిందేనా? దీనిపై ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? చూస్తూ కిమ్మనకుండా ఉండడానికి లేదు కదా. ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? ఇది సహించ

రాని విషయం. లెజిస్లేచరు కమిటీని ఇన్వల్వు చేస్తే కన్ఫ్లెంపు ఆఫ్ ది హౌస్ అవుతుంది కాదంటే కమిటీ విలువ ఏమి ఉంది? ఇక ఏ కమిటీ పైటకు పోయి ఆడిగినా చెప్పే వాళ్ళే ఉండరు. మనం పేర్లిచ్చుకుని మాదిరి నిశ్శబ్దంగా ఊరుకోవలసిందేనా? ఎంత కాలం ఓర్చుకుంటారు? దీనిపై మీ రూలింగు ఏమిటి?

ప్రొటెం స్పీకర్ :— కమిటీకి అధికారం ఉంది. శాసన సభ ధిక్కారం అనప్పుడు ఏమి చర్య తీసుకునేది స్పీకర్‌గారు ఆ విషయం చూస్తారు. నేను చెంపదెబ్బ కనుక ఎక్కువ చెప్పడానికి లేదు.

10-00 p.m. శ్రీ డి. ఎన్. పాత్రో (శృంగవరపుకోట) :— అధ్యక్షా, మా పైపు పరియాలలో రెండు సంవత్సరాలుగా మేము అడుగుతున్నప్పటికి పనులు జరగడం లేదు. పైపులైన్ నిర్మాణం దానికి సంబంధించి స్టేటుమెంటు చేయాలని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్నం జిల్లాలో పైపులైన్ పరియాలలో ఎక్కడా పైపులను కంపెనీ నుంచి రవాణా చేసిన వారే ఎక్కువగా ఉన్నారు. చిత్తవాడు, గన్నివరం లో పైపులను నుంచి ఇండ్లు కట్టిస్తామని డబ్బు కట్టించుకున్నారు. ఇంకా కట్టలేదు. వెంటనే చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

ప్రొటెం స్పీకరు :— ఇప్పుడు సమయం పదిగంటలు అయింది. ఇప్పుడు సభావతి ఎన్నిక కార్యక్రమం తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :— కొత్త స్పీకరు ఎన్నిక అయిన తరువాత వారిని అభినందించే వ్యాపారాలు పూర్తి అయిన తరువాత తిరిగి దీనిపై చర్చ జరుగుతుందా?

ప్రొటెం స్పీకర్ :— తరువాత చర్చ జరుగుతుంది, ఎన్నికైన కొత్త సభాపతి దీనికి అనుమతిస్తారు.

ELECTION OF THE SPEAKER

ప్రొటెం స్పీకర్ :— ఆంధ్రప్రదేశ్ విధానసభ కార్యవిధాన కార్యక్రమ నిర్వహణ నియమావళిలోని పదవ నియమమును అనుసరించి సభావతి పదవికి యథావిధిగా నామ నిర్దేశము చేయబడిన సభ్యుల పేర్లను, ప్రతిపాదకుల పేర్లను ముందుగా నాకు చిటి వినిపించవలసియున్నది. వారు.

క్రమ సంఖ్య.	అభ్యర్థి పేరు.	ప్రతిపాదకుని పేరు.
1.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ బి. టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి
2.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి
3.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ గౌతు లచ్చన్న
4.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్
5.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ టి. అంజయ్య
6.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు

7.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ ఎం. ఓంకార్
8.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు
9.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ ఎస్. జయపాల్ రెడ్డి
10.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు
11.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ సుల్తాన్ సలాహుద్దీన్ ఒవైసి
12.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ భాట్టం శ్రీరామమూర్తి
13.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ ఎన్. పి. వెంకటేశ్వర చౌదరి
14.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ వి. లోకనాథ్వేశ్వరరావు
15.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ పి. రాజమ్
16.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ జి. నారాయణస్వామి
17.	శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి	శ్రీ కె.వి. సిద్దయ్య

యథావిధిగా నామ నిర్దేశము చేయబడిన అభ్యర్థి శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి ఒక్కరే అయివందున, సభాపతి పదవికి శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డిగారు యథావిధిగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించుచున్నాను. ఈ సభా కార్యకలాపములను నిర్వహించుటలో హృదయపూర్వక సహకారమును అందించినందుకు మీకు నా కృతజ్ఞతలు. ఇక మీదట మీరు జరుపు చర్చలు జయప్రదము కావలెనని కోరుచున్నాను. శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డిగారికి నా హృదయపూర్వక అభినందనలు అంద చేయుచు సభాపతి స్థానమును అలంకరించవలసిందిగా వారిని కోరుచున్నాను. శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి గారిని సభాపతి స్థానమునకు తీసుకురావలసినదిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని, సభా నాయకులుగారిని, మరియు ఇతర పార్టీల నాయకులను కోరుచున్నాను.

(సభాధ్యక్ష స్థానమును శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి అలంకరించిరి)

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ వి. వెంకటాస్వామి):—అధ్యక్షా, ఈ శుభ దినమున మీరు అధ్యక్షులుగా అందరి మన్ననలను పొంది, అన్ని పార్టీల వారు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడటం గొప్పవిశేషం. గత ఒక్క సంవత్సరం నుండి తమరు యాక్టింగ్ స్పీకర్ అని అంటూ వచ్చారు. ఇక ఈరోజు నుండి యాక్టింగ్ అనేది కొట్టేసి స్పీకర్ అని అధారిటేటివ్‌గా పిలిచే అవకాశం వచ్చినందుకు, ఇక్కడున్న సభ్యులందరూ సంవత్సరం నుండి తాము ఉద్దాత్తంగా సభను నిర్వహిస్తూన్నందుకు మిమ్ములను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం జరిగినందుకు తమను, వారిని కూడా అభినందిస్తున్నారు. అర్హత గలవారు కాంగ్రెస్ ఐ. లో చాలామంది వున్నప్పటికీ ఈశ్వరరెడ్డిగారికి ఈ గౌరం ఇవ్వాలి. ఆయనను ఎన్నో నెలలు డెప్యూటి స్పీకరుగా వుంటూ హోమ్‌ను నిర్వహించారు. ఆయనను ఎన్నుకోవడం సమంజసంగా వుంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో మిమ్మల్ని అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోవాలనే నిర్ణయం తీసుకోబడింది

అలాగే ప్రతిపక్షం వారు కూడా తమ పట్ల గల గౌరవభావంతో ఏకగ్రీవంగా మీరు ఎన్నిక కావడానికి కారకులు అయ్యారు. ఈ సందర్భంగా నేను మీకు నా అభినందనలు అందజేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, తమరు ఏకగ్రీవంగా స్పీకరుగా ఎన్నిక అయినందుకు మిమ్ములను మా పార్టి తరపున అభినందిస్తూ తమకు మా శుభాకాంక్షలు అందచేస్తున్నాను. మీ గుణగణాలను గురించి మీరిదివరలో డెప్యూటి స్పీకరుగా ఎన్నికైన సందర్భంలోనే చెప్పడం జరిగింది కనుక తిరిగి ఇప్పుడు ఆ
9.40 విషయం జోలికి పోను, కాకపోతే ఒక ప్రత్యేకత గురించి పాలకపక్షానికి పెద్ద మెజారిటి వున్నప్పటికీ ముమారు సంవత్సరం నుండి స్పీకర్ పదవిని భర్తీచేయకుండా వుండడం పట్ల గౌరవ మర్యాదలు లేకుండా చేయడం జరిగింది ఈ రోజు, అఖరి సమయంలో తమను స్పీకరుగా ప్రతిపాదించడం, మేము గూడా పది సంవత్సరాలలో లేని కొత్త సంప్రదాయాన్ని సృష్టిస్తూ తమను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం హర్షించవలసిన విషయం, మీ వ్యాయామంలో ఇంకా కనీసం రెండుసార్లు అయినా మనం తిరిగి సమావేశం అవుతామని ఆశిద్దాము. ఈ సందర్భంలోనే డెప్యూటి స్పీకరు పదవిని మాకు ఇవ్వడం ముఖ్యమంత్రిగారి ధర్మం. వారు ఆ విధంగా నిర్ణయం తీసుకుంటారని ఆశిస్తూ తమకు మా సహాయ సహకారాలు ఇకముందు కూడా వుంటాయని, హామీ ఇస్తున్నాను. మీ విధి నిర్వహణలో తాము కృతకృత్యులవుతారని, మన సభ తాలూకా గౌరవప్రతిష్ఠలు పెంచుతారని ఆశిస్తూ మా పార్టి తరపున తమను అభినందిస్తూ నా శుభాకాంక్షలు అందచేస్తున్నాను.

వైద్య ఆరోగ్య శాఖామాత్యులు (శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్) :—అధ్యక్షా, మీరు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక కావడం సంతోషదాయకమైన విషయం. మీకు వున్న అనుభవం, మీకు వున్న క్వాలిఫికేషన్, మీపై గల అభిమానం వీటన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని మిమ్ములను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం జరిగింది. 67 నుండి 72 వరకూ శాసనసభ్యునిగా నేను వున్నపుడు మీరు, నేను ప్రతిపక్షాలలో కూర్చున్న రోజులు, జైపాల్ రెడ్డిగారు పాలక పక్షంలో కూర్చున్న రోజులు గుర్తుకు వస్తున్నాయి. పరిపాలన ప్రభావం వల్ల అటు వారు అటుఇటు వీరు ఇటు మారడం జరుగుతుంది. మీరు ఇప్పుడు అధ్యక్షులు అయిన పిదప కూడా మీరింతవరకూ చూపిన హుందాతనాన్ని, నిస్పక్షపాతాన్ని ఇకముందు కూడా చూపి సభా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారవడంలో ఎవరికీ అనుమానం లేదు.

10.10 a.m. మీకు వున్న అనుభవాన్ని, ప్రజాసేవను దృష్టిలో పెట్టుకొన్నపుడు మీ ఏకగ్రీవ ఎన్నిక మాకు గర్వకారణముగా వుంది. మీరు న్యాయవేత్త. నేను న్యాయవేత్తను, ముఖ్యమంత్రిగారు మనమంత ప్రత్యేక ప్రొఫెషన్‌కి చెందిన వారము. అందకొరకు వాబోటి వారికి మీ ఎన్నిక ఆనందముగా వుంది. మీ ఏకగ్రీవ ఎన్నికకు తోడ్పడిన ప్రతిపక్షసభ్యులకు నా అభినందనలు తెల్పుతూ మీకు నా శుభాకాంక్షలు తెల్పుతూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ) నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— అగరువత్తుల వాసన వెదజల్లే ఇంటి పేరుగల అగరాలవారు, సాఫ్ట్ తు భూమిపైన వెలసిన ఈశ్వర నామధేయము గల ఈశ్వరరెడ్డిగారు సభాపతిగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నికైనందుకు మనస్ఫూర్తిగా అభినందిస్తున్నాను. సంతోష పడేవారిలో నేను మొదటివాణ్ణి అని మనవి చేస్తున్నాను. వ్యతిపక్షాలవారు ఆశీర్వదించి మీ పేరును ప్రతిపాదించే వరకు పోయారు అంచే చాల సంబర పడుతున్నాను. ఈనాడు మీరు కొత్త పెళ్లి కొడుకు కాదు అనాలి. ఈ వరుపుతో గత 18 సెలలుగా కాపురం చేస్తున్నారు. అది ఈనాడు రెగ్యులరైజ్ చేయబడింది లీగరైజ్ చేయబడింది. వివాహము జరుపుకొంటున్నారు. వధువు——

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నా పెళ్లి ఎప్పుడో అయింది. గాలరీలో వా భార్య కూర్చొని వుంది.

(శ్రీ) దివి కొండయ్యచౌదరి:- -ఈశ్వరుడికి యిద్దరు భార్యలు గంగ, గౌరి.

(శ్రీ) నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—ఈ నవకోమలాంగివి బలవంతము చేయకుండా నాజూకుగా వాడుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. పెళ్ళి భగవంతుడు ముందే నిర్ణయించి పెడతాడు అంటారు. ఈ రాజకీయ పెళ్ళిళ్ళు పైన ఈనాడు ఢిల్లీలో నిర్ణయాలు జరుగుతున్నవి. మేము మంగళహారతి ఇట్టి అక్షతలు చల్లడానికి సిద్ధముగా వున్నాము. చల్లుతున్నాము. ఈ విర్ణయాన్ని తప్పకుండా ఆహ్వానిస్తాను, మన్నిస్తాను, అభినందిస్తాను. నా పంపూర్ణ సహకారాన్ని మీకు అందచేస్తాను అని మనవిచేస్తున్నాను. స్పీకరు పదవి ముళ్లకిరీటము ధరించటము వంటిది. ప్రభుత్వ పక్షము, ప్రతిపక్షము. ఏ పరిస్థితిలోను ఎవ్వరికి అన్యాయం జరగకుండా ప్రెజెన్స్ ఆఫ్ మైండ్‌ని ఉపయోగిస్తూ సకాలములో ఇంపార్షియల్ రూలింగ్స్‌ని యిస్తూ ఉత్తమ సాంప్రదాయాన్ని వెలకొల్పాలని ఆర్థిస్తూ మరొక సారి మిమ్మల్ని అభినందిస్తూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ) గొతు లచ్చన్న :—18 మాసాల పొరిజేషనరీ పిరియడ్ తరువాత అధ్యక్షస్థానానికి మీరు అర్హులని ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయించడాన్ని బట్టి ఋజువై పోయింది. పెళ్ళి కాకముందే ఒకరినొకరు అవగాహన చేసుకోవటానికి అవకాశము యిచ్చారనే విషయాలలోకి వెళ్లడంలేదు. స్పీకరుయొక్క ఉన్నతికి సంబంధించి నా అనుభవాన్ని చెబుతాను నేను 1948 లో మద్రాసు శాసన సభకు ఎన్నికయినపుడు అవినాశలింగం చెట్టియార్ స్పీకర్‌గా వున్నారు. నేను సభ్యుడిగా అసెంబ్లీలో ప్రవేశించిన తరువాత స్పీకరుగారికి ఒక నోటీసును యిచ్చారు. వారు నన్ను వారి ఛాంబరులోకి పిలిపించి నోటీసు ప్రకారం పద్ధతి యిది కాదు, ఈ విధంగా వుండాలి అని నేర్పారు. కొత్తగా ఎన్నికయి శాసన సభ్యులుగా వచ్చిన సభ్యులు రూల్స్ అవీ తెలిసినవారై వుండరు. అందుకని ఏమైనా తప్పులు వుంటే వాటిని దిద్దే పాంప్రదాయాన్ని వారు అనుసరించేవారు. అటువంటి పద్ధతి మన లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్‌లో కూడ రావాలి. ఈనాడు స్పీకరుగారు కాంగ్రెస్ పార్టీనుంచి ఎన్నుకోబడినారు. 1952 ఎన్నికల తరువాత స్పీకరుగా ఎన్నుకోబడిన వారు ఎన్నిక తరువాత ఏ పార్టీకి చెందినవారికాదు,

అన్ని పార్టీలకు చెందినవాడని అన్నప్పుడు కాంగ్రెసు పార్టీతటపున నిలబడితేనే టికెట్ యిస్తానన్నారు. పార్టీలతో సంబంధము లేకుండానే కంటెస్ట్ చేసి గెలిచారు. అప్పుడు కాంగ్రెసు పార్టీకి స్పష్టి మెజారిటీ రాకపోయినా కె.ఎల్.పి పార్టీ సహకారముతో గవర్నమెంటు ఫారమ్ అయింది. నేను కె.ఎల్ పి పార్టీ నాయకుడిగా వున్నాను. పివపణ్ణుకాం పిల్లేగారిని బలపరుస్తాను అని చెప్పాను. అయిన స్పీకరుగా గెలిచారు ఎందుకు చెబుతున్నానంటే స్పీకర్ స్థానము అంత ఉన్నతమైనది అంతటి ఉన్నశస్థాయిలో సభాకార్య

9.40 a.m. క్రమాన్ని నిర్వహిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. నామినేషన్ని పోస్టపోజ్ చేయండి అని అడిగినపుడు న్యాయముగా నేను ప్రతిపక్షాల నాయకులను సంప్రదించవలసివుంది. కాని వారిని సంప్రదించకుండానే పొరపాటు అయినప్పటికి పోస్టపోజ్ చేశాను. అన్ని పక్షాలు బలపరచాయి. ఆదే సందర్భంలో ప్రతిపక్షము యొడల ముఖ్యమంత్రిగారు గౌరవాన్ని చూపిస్తారో లేదో తెలిపోయే టైమ్ వచ్చింది. ప్రభుత్వము నిరయించిన అభ్యర్థిని బలపరచడంలో మేము చూపిన సంప్రదాయాన్ని, గౌరవాన్ని ఉపాధ్యక్షుని ఎన్నికలో ముఖ్యమంత్రిగారు

10-20 a.m. చూపిస్తే నేను పొరపాటు పడలేదేమో అనుకుంటాను. ఆఖరికి నేనే పొరపాటు పడ్డానని చెప్పే పరిస్థితి ముఖ్యమంత్రి తెస్తారేమో నాకు తెలియదు. ఏమైనా ఆ గౌరవాన్ని చూపాడాలి. మీరు చక్కని స్నేహితులు, స్నేహధర్మాన్ని ప్రజాస్వామ్య ధర్మాన్ని చక్కగా కాపాడగలరని ఈ పదవారు మాసాలు ముఖ్యమంత్రిగారు చెట్టిన పరీక్షలో తట్టుకొని సర్టిఫికేట్ పొందిన మీరు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయినందుకు మిమ్మల్ని అభినందిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ని.వెంక. రాజేశ్వరరావు (పిరిల్ల) : – అధ్యక్షా, ఇది చాలా సంతోషకరమైన సమయం కొన్ని మాసాల క్రితమే ఈ శుభ సమయం వచ్చి వుంటే ఈ రెండు మాసాల శాసనసభా కార్యక్రమాలకు ఇంకా ఎక్కువ శోభ వచ్చేది. ఇప్పటికైనా ఒక సముచితమైన నిర్ణయం చేసి మిమ్మలను శాసనసభాధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం శాసనసభా చరిత్రలోనే చక్కని సన్నివేశం, శాసన సభ్యులుగా మా పాత్ర ఇక్కడ ఎంతో వుంది ఉత్కృష్టమైన ఈ పాత్రను ఇతోధికం చేయడానికి, మా ధర్మాన్ని మేము సక్రమంగా నిర్వహించడానికి అత్యున్నత స్థానంలో వుండే మీరు మాకు అనేక అవకాశాలు ఇవ్వవలసి వుంటుంది. అలాంటి కార్యదక్షత గల అధ్యక్షులు పార్టీకి అతీతంగా వుండారని చరిత్ర చెబుతూవస్తున్నది, కాని ఇటీవల కాలంలో అనేక కారణాలవల్ల చరిత్ర నిర్ణయించిన ఆ సత్యం మరుగున పడిపోయింది. శాసనసభాధ్యక్షులుగా ఉండేవారు పార్టీలకు అతీతులుగా ఉండి అన్ని పక్షాలనూ సమాన తూకంతో చూసి ప్రజా సమస్యలు ప్రతిబింబింప చేయడానికి పూనుకోవలసిన కార్యదక్షత వారిపై వుంది. ఇదివరలో అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు, బి వి సుబ్బారెడ్డిగారు సభాధ్యక్షులుగా వున్నారు. నేను వా భ్యత్వంలో ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులను, ముగ్గురు అధ్యక్షులను చూశాను. ప్రజాస్వామ్యాన్ని సంపూర్ణంగా పండించాలంటే ప్రతిపక్షాలపై మీ అనుగ్రహం సంపూర్ణమైన దృష్టి వుండాలని మనవిచేస్తున్నాను. అంటే అధికారపక్షంవారి పాత్రను తగ్గించాలని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. అధికారపక్షంవారు తమ నియోజక

వర్గానికి సంబంధించి ప్రజాసమస్యలను ఎక్కువగా ఇక్కడ
సంతోషించే వాళ్ళలో మేమూ వున్నాము. కాని మేము ఆశించిన పద్ధతుల్లో అది జరగడం లేదు. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతిపక్షాల పాత్ర యొక్కువగా వుంటుంది ప్రతి పక్షాలు ఇచ్చే నోటీసులు ఎక్కువ సంఖ్యలో వుంటాయి ఎక్కువ టైమ్ తీసుకుంటాయి. తమరు ఈ పరిస్థితిని స్వయంగా గుర్తించారు. ఇకముందు కూడా మీరు మా ధర్మాన్ని గుర్తించి మీ సహకారాన్ని ఇస్తారని ఆశిస్తూ ఈ సభను విజయవంతంగా నడిపిస్తారని సంపూర్ణంగా విశ్వసిస్తూ భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరపున తమకు నా అభినందనలు అందజేస్తూ, మీరింకా ఎక్కువ కాలం స్పీకరుగా వుండాలని కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

సహకారశాఖామంత్రి (శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి) :—అధ్యక్షా, ఈ రోజు చాలా సంతోషించవలసిన రోజు మీరు విద్యావేత్తగా, వ్యాయవాదిగా, ఉప సభాపతిగా, నేడు సభాపతిగా సభను అలంకరించడం జరిగింది. మీరు సత్సాంప్రదాయాలు సృష్టిస్తారని, సభను ఇంకా హుందాతనంగా నడిపిస్తారని, దేశంలో పేరు ప్రతిష్టలు వచ్చే విధంగా నడిపిస్తారని మనమ్మే వారిలో నేను ఒకడిని, మీరు ఒక్క ప్రాంతానికి చెందిన వారు కారు, వెంకటేశ్వరుని పాదపద్మములను చెందిని తిరుపతికి చెందిన వారు కనుక వెంకటేశ్వరుని మాదిరి మొత్తం అన్ని ప్రాంతాలకు మీరు చెందిన వారే. తిరుపతి వెంకటేశ్వరస్వామి మీకు ఇంకా ఉన్నత పదవులు ఇవ్వాలని ప్రార్థిస్తూ వున్నాను.

శ్రీ ఎస్. శైలజానాథ్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి):—అధ్యక్షా, నా తరపున, జనతా పార్టీ తరపున మీకు నా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. మీరు 16 వేలకు నుండి ఉప సభాపతిగా చాలా ఉదాత్తంగా వ్యవహరించినందువల్ల కాము వేడు ఎకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడానికి దోహదపడ్డారని మనవి చేస్తున్నాను. ఎదుటుతో కాలం గడిపారని శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారన్నారు. I think it is a wiser illustration. I may also tell the ruling party that it is one of the longest political games. కాబట్టి దీనికి సహజ సిద్ధమైన ప్రక్రియ వుంది. మీరు ఉప సభాపతిగా వ్యవహరించేటప్పుడు ఎన్నో ఉదాహరణలు ఈ సభలో మీరు ప్రతిపక్షాల పట్ల ప్రత్యేక దృష్టి చూపుతున్నారని చాలా మంది సభ్యులు అంటూ వుండేవారు. మనం ఇంకా ఎంతో కాలం సభలో కూర్చోవలసి వుంది. కూర్చోకూడదని కూడా నా అభిప్రాయం. ఆరు సంవత్సరాల కాల పరిమితి పెంచాలనే అప్రజాస్వామ్య ప్రతిపాదనకు నేను పూర్తిగా వ్యతిరేకిని కాను. కాని అలాంటి ప్రతిపాదన లేనప్పుడు మనం ఎంతో కాలం ఇక్కడ కూర్చునే అవకాశం లేదు. కాబట్టి మీరు మాకు ఎక్కువ అవకాశం ఇవ్వాలని ఆశిద్దాం. అలో పెద్ద ఇబ్బంది లేదు. పరిస్థితులను సూత్రప్రాయంగా వివరించవలసిన, వివరింపవలసిన ఆవశ్యకత వుంది. పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ఈ ప్రభుత్వం యొక్క చర్యలను పర్యవేక్షించవలసిన అవసరం సభకు వుంది. ఈ సభలో అధికార పక్ష సభ్యులకు కూడా మార్గదర్శకంగా, సిద్ధాంతరీత్యా 10.30 a.m. ఉంది. కాని ఈ అధికార పక్ష సభ్యులు ఈ వ్యవస్థను విమర్శించడంలో ఎంత జాగరూకత చూపించాలో అంత చూపించలేదు. వారే కాదు, నేను

కూడా ఒక పొలికపక్ష సభ్యుడిని అయితే ఆలాగ చూపించడం సాధ్యం కాక పోవచ్చు. శ్రీ మదనమోహన్‌గారు నేను పొలికపక్ష సభ్యుడిగా వున్న పాత రోజులు గుర్తుకు తెచ్చారు ఆ పొలికపక్షంలో ఉంటూ నిష్పక్షపాతంగా నా బాధ్యతను నిర్వహించాను. అటువంటి స్థితి ఇప్పుడు లేదని ఆలోచించి తుది నిర్ణయానికి వచ్చి నేను ఆ పార్టీకి గుడ్ బై చెప్పవలసిన అవసరం వచ్చింది. పొలికపక్షంలో ఎప్పుడూ ఏంతపాట పాడే సాంప్రదాయం నాకు లేదు. ఈ పొలికపక్షత్వంయొక్క కార్యకలాపాలను పర్యవేక్షించవలసిన పరిధానమైన విధి పరిపక్షాలకు ఉంది. అందుచేత శాసనసభలో వారు ఎక్కువ పాత్ర వహించడం 9.40 అనేది సహజమే కాకుండా అనివార్యం కూడా. పొలికపక్ష సభ్యులు ఈ మౌలిక మైన సూత్రాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి, దానిని అవగాహన చేసుకున్నప్పుడు పరిపక్షాలవారు ఎక్కువ సమయాన్ని తీసుకొంటున్నారు అనే విమర్శకు అస్కారం ఉండదు. శ్రీ లచ్చన్నగారు మీ పేరును పరిపాదించారు. మేము కూడా వారిని అనుసరించాము కాని వారు ఏ దృష్టితో చేసారో చెప్పారు. మీ పట్ల మాకు గౌరవం ఉంది, మీరు సభావతిగా సక్రమమైన పాత్ర వహించగలరని మాకు నమ్మకం ఉంది. అందుచేత మేము చేసాము. అంతేకాదు సభాపతి అనే వ్యక్తి అన్ని పార్టీలకు అతీతంగా వ్యవహరించాలంటే ఆ పదవి నిర్వివాదాంశంగా ఉండాలని చేయడం జరిగింది. జనతా పార్టీ కేంద్రంలో అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఉపసభాపతి పదవి పరిపక్షాలకు ఇచ్చే సాంప్రదాయాన్ని ఏదైతే స్థాపించిందో ఆ సాంప్రదాయాన్ని ఇప్పుడు కూడా కొనసాగించాలనే ఆతృతతో చేయడం జరిగింది. మీరు ఉపసభాపతి పోస్టు ఇచ్చినా ఇవ్వకో లేదు. కాని ఈ సాంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. నేను పొలికపక్ష అంతర్గత వ్యవహారాలలోకి ఈ సందర్భంలో వెళ్లదలచుకోలేదు. 40 మంది మంత్రులు ఉన్నారు. 80 మంది కార్పొరేషన్లకు అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు. ఎంతోమంది శాసనసభ్యులు కార్పొరేషన్లలో డైరక్టర్లుగాఉన్నారు. వారికి పదవులను పంపిణీ చేసే ప్రక్రియలో మీకు ఎక్కువ ప్రతిబంధకాలులేవు. ఇన్ని పోస్టులు ఉన్నా ఇది కూడా ఎవరికో ఇచ్చి అయనను ఉపశమింప జేయాలనే టటువంటి సంకుచిత దృక్కోణం తప్ప ఒక సాంప్రదాయాన్ని కొనసాగించాలనే ఆలోచన ఈ ప్రభుత్వానికి కాని ఢిల్లీలో ఉన్న పెద్దలకు కాని ఉందా అని అడుగుతున్నాను. ఇది మీకు అగ్ని పరీక్ష. అందుకే దీనిని మేము గౌరవప్రదంగా చేసాము. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉపసభాపతిని ప్రతిపక్షాలకు ఇచ్చేటటువంటి సాంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టడంలో ఉదారంగా వ్యవహరిస్తారని విశ్వసిస్తూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ యమ్. వెంకయ్యనాయుడు:— అధ్యక్షా, తమరు సభాపతిగా ఈ పదకు ఆఖరి రోజున ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక అయినందుకు మా పార్టీ తరపున మీకు అభివందనలు తెలియజేస్తున్నాము. ఈ సభాపతి ఎన్నిక జరపాలని, ఈ విధంగా వాయిదా వేయడం మంచిది కాదని, ఎన్నిక జరపక పోవడంద్వారా సభ చక్కగా, సమర్థవంతంగా వ్యవహరించే అవకాశం లేకుండా పోతున్నదని పదేపదే ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి, సభా దృష్టికి తెచ్చిన వారిలో నేను ఒకడిని, కాని

కొంతమంది ఈ సభాపతి ఎన్నికలో మీకు ఇంకొక్కటి ఉందనే భావం వెలిబుచ్చారు. మిమ్మల్ను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నందుకు, మేము మీ పేరును ప్రపోజు చేసినందుకు కొంతమంది బాధపడ్డారు. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు ఒక మాట చెప్పారు. మిమ్మల్ను ప్రతిపాదించేవరకు ప్రతిపక్షాలు వెళ్ళినందుకు చాలా సంతోషంగా ఉందని అన్నారు. నేను ఎందుకు వెళ్లానో వారికి తెలియజేస్తాను. మిమ్మల్ను ప్రతిపాదించడం ద్వారా ఈ శాసనసభాపతి స్థానాన్ని ఒక స్వతంత్రమైన వ్యవస్థగా చేయాలని చేసాము. ఒక పార్టీ రాజకీయాలకు ఉపయోగపడే వ్యక్తిగా కాకుండా చేయాలనే ఉద్దేశంతో మిమ్మల్ను ప్రతిపాదించాము. మీ ఇండిపెండెంటు పొజిషన్‌ను మేము స్టెగ్దెన్ చేసాము. ఈ శాసనసభాపతికి తరతమ రాజకీయాలు లేకుండా ప్రవర్తించడానికి ఒక అవకాశం కల్పించాము. పోటీచేసి విజయం సాధించలేమని, చేసే శక్తి మాకు లేదని మీకు తెలుసు. 16 మాసాలుగా మీరు చేస్తున్న క్రమం మేము చూసాము కనుక ఈ అన్ని కారణాలవల్ల మేము ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. నా 88 సంవత్సరాల వయసులో ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులను, ముగ్గురు శాసన సభాపతులను చూసే అవకాశం నాకు లభించింది ఇంత తక్కువ వయసులో ఇంత మంది ముఖ్యమంత్రులను, శాసన సభాపతులను చూసే అవకాశం ఎవరికీ వచ్చి ఉండదని అనుకుంటున్నాను. ముగ్గురు శాసన సభ్యులతో చిన్న పార్టీగా ఉన్న మా పార్టీకి నాయకుడుగా ఉండే అవకాశం కూడా నాకు కలిగింది. ఈ అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకొని ఈ శాసనసభలో పిలైనంతవరకు ప్రజావాణిని ప్రతిబింబించాలనే ప్రయత్నం చేసాము. అందులో కొన్ని లోటుపాట్లు జరుగవచ్చు అవన్నీ అశ్శాస్త్రలోకం చేసుకొని భవిష్యత్తులో ఆదర్శవంతంగా ఉండడానికి మేము తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము. శ్రీ జైపాల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు మీరు ఎక్కువ కాలం ఈ పదవిలో ఉండాలని మేము ఆశించేదానికి అవకాశం చాలా తక్కువగా ఉంది. ఏ సంవత్సరాలకు పొడిగించడం కూడా మాకు ఇష్టం లేదు. అది ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు విరుద్ధమైన పద్ధతి కూడా. మీరు నిర్వహించే పాత్రను గుర్తించి ఆలస్యంగా అయినా ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు సంతోషం. వెనకటికి ఒక ముసలమ్మ చనిపోయేప్పుడు నా మనవడి పెళ్ళి చూసి చనిపోతానంటే ఇష్టం ఉన్నా లేకపోయినా పెళ్ళి జరిపిద్దామన్నట్లుగా జరిపించినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. మీ పదవీకాలం సమర్థవంతంగా నిష్పక్షపాతంగా జరిగిపోవాలని కోరుతున్నాము. శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ప్రభుత్వ పక్షం, ప్రతిపక్షములను—ఇద్దరినీ రెండు కళ్లుగా గమనించాలని మీకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మాపట్ల మీకు పక్షపాతం ఉందని, జైపాల్ రెడ్డిగారు, నేను అంటే మీకు భయమని కొంతమంది సభ్యులు చెప్పారు. కాంగ్రెసువారు ఎవరినైనా చూసి భయపడతారా? మీకు భయం ఉంటే మేము మాట్లాడవలసిన అవసరం లేదు. ఎప్పుడో మీరు అది వదలిపెట్టి వేశారు You have become fear-proof. అందువల్ల వెంకయ్య వాయిదు, జైపాల్ రెడ్డి వేసే తూట్లు లోపలకు వెళతాయని మేము అనుకోవడం లేదు. మేము మంత్రుల మీద అధికారుల మీద ఆరోపణలు చేసి కేవలం ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నామని

అనుకుంటే దుర్మార్గం. ఎంతో బాధతో చెప్పవలసి వస్తున్నది. We have been elected for this purpose and so we have to do our duty అనే ఉద్దేశంతో ఈ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహిస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. చాలా మంది తిరిగి కలుస్తామో లేదోననే అనుమానం ఉంది కనుక ఇంతటితో అభినందిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

10-40 a.m. Sri K. K shava Rao:— I would only thank Mr. Jaipal Reddy and Mr. Venkaiah Naidu for the classic fashion in which they have put the classic example of your political engagement. Your elevation was forecast. It was extended and it was wellknown to all of us. As Venkaiah Naidu said you have developed good conventions in the recent past. Under your aegis the House would certainly live up to the expectations of all of us.

9.40

శ్రీ బి. టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి (అనంతపూర్) :—అధ్యక్షా, రీవ శాసన సభకు మూడవ సారిగా ఎన్నిక అయిన మిమ్ములను హృదయపూర్వకంగా అభినందించక వేరే చేసే ప్రయత్నం ఏమీ లేదు. నేరే ప్రతిపక్షంవారు పావము మేము కూడా ఒక అడుగు ముందుకువచ్చి మీ పేరును ప్రతిపాదించేస్థాయికి వచ్చాము కాబట్టి మిమ్ములను అందరి వ్యక్తిగా చూడమని కోరడంలో తప్పు లేదు. కాని ఎంత మెట్టినిల్లు అయినా.....

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :—మీలాంటి చీఫ్ విప్ ఉండడం పావమా ? పాపము అంటున్నారు.

శ్రీ బి.టి.ఎల్.ఎన్.చౌదరి :—మెట్టినిల్లు ఏది అయినప్పటికి కూడా పుట్టినిల్లు మాత్రము ఏ ఆడబడుచు మరువలేదని మీ ఎన్నికతరువాత మీరు నిర్వహించే టటువంటి పాత్రలో సముచితమైన రీతిలో సభ గౌరవాన్ని కాపాడడంలోను. సభ హుందాతనాన్ని కాపాడడంలోను ప్రజల యొక్క అభిప్రాయాన్ని ఆశీస్సాన్ని ప్రతిబింబింప చేసేటటువంటి పాత్రని నిర్వహించడంలో మీకు ఆ సర్వ శక్తిమంతుడైన పరమేశ్వరుడు శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రసాదించాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی :- جناب اسپیکر صاحب آپ کے منتخب ہونے پر میں آپ کو مبارکباد دیتا ہوں - خود اپوزیشن نے بھی آپ کا نام پروپوز کیا تھا اس سے خود آپکی غیر جانبداری اور شرافت کا اندازہ ہوتا ہے - اپوزیشن کی جانب سے بھی آپکی تائید کی گئی - ایسے موقع پر آپسے نیک توقعات کا اظہار کرنا روایتی انداز ہے - لیکن جب آپ ڈپٹی اسپیکر تھے - اس وقت بھی آپنے نیوٹرل رہکر ہم سب کو موقع فراہم کیا - آپ کا جو سیکیولر رہن ہے اسکی میں اور میری پارٹی تعریف کرتی ہے اور توقع کرتی ہے کہ آئندہ بھی آپ ان روایات کو برقرار رکھینگے - میں مانناریٹیز کی جانب سے آپ کو مبارکباد دیتا ہوں -

శ్రీ సి. దాస్:—అధ్యక్షా, తమరు మా జిల్లా వాసిగా ఈనాడు ఈ సభకు అధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడినందుకు నేను చాలా సంతోషపడుతున్నాను. ఈ అధ్యక్ష పదవి మన జిల్లాకు ఏమి కొత్త కాదు ఎందుకంటే పూర్వం కూడా మన జిలా నుంచి ఉమ్మడి మదాసు రాష్ట్రంలో శ్రీ రామకృష్ణరాజు గారు కౌన్సిల్ అధ్యక్షులుగా ఎన్నికైనారు. మాడభూషి అనంతశయనం అయ్యంగారు లో సభకు అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు. ఇప్పుడు తమరు ఈ సభకు అధ్యక్షులు అయినారు. వీరందరు కూడా సభకు మంచి హుందా తనాన్ని గొప్పతనాన్ని పేరును ప్రతిష్టను సంపాదించారు. తమరు కూడా ఆ విధంగా పేరును సంపాదిస్తారనేదాంట్లో నాకు ఎలాంటి సందేహము లేదు. మీకు మంచి అనుభవము ఉంది. మీరు తిరుపతిలో పుట్టి అక్కడ వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీలో సిండికేటు మెంబరుగా విద్యారంగంలో మీకు చాలా అనుభవం ఉంది. ఇది వరకు ఇక్కడ ఉపాధ్యాక్షులుగా తరువాత ఏక్టింగు స్పీకరుగాను చాల కాలం మీకు అనుభవం ఉంది. అందరి మన్ననలు కూడా మీరు పొందారు. ఇక్కడ సభ్యులయొక్క ఒకరి ఒకరి అభిప్రాయాలు మీకు బాగా తెలుసును. ఈ సభను కూడా మీరు హుందా తనముగా నడిపిస్తారు అనే దాంట్లో ఎలాంటి సందేహం లేదు. మా జిల్లా వాసిగా మీరు ఈ ఉన్నత స్థానానికి లధ్యక్షులుగా ఎన్నిక అయినందుకు మిమ్ము, అధ్యక్షులమగా నియమించడానికి తోడ్పడినటువంటి ముఖ్యమంత్రిని కూడా అభినందిస్తూ మీరు ఈ సభను హుందా తనముగా నడిపిస్తారని ఆశిస్తూ మీకు ఆయురారోగ్యములు ఇవ్వాలని ఆ వెంకటేశ్వరస్వామిని ప్రార్థిస్తూ వాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు నమస్కారములు తెలుపుతూ శేలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ (హిమాయత్‌నగర్) :— అధ్యక్షా, పరిపూర్ణమంగా తిరుపతినుంచి ఎసంబ్లీకి ఎన్నికైనటువంటి మిమ్ములను ఎన్నుకోవడంలో ఒక విధంగా మేము తిరుపతి వెంకటేశ్వరస్వామిని తృప్తి పరిచినట్లే అనుకుంటున్నాము. ఆయన భక్తుల హృదయాలలో ఎలా ఉంటారో అదే విధంగా మీరు ఎం.ఎల్.ఏ ల అందరి హృదయాలలో వారి ప్రేమను చూరగొనుట చేతనే ఈ వేళ ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనారు. సభ్యులందరు, విద్యావంతులు సమర్థులు, నిష్పాక్షికంగా వ్యవహరించేటటువంటి మిమ్ములను ఎన్నుకోవడం వలన వాడు ఒక ఆదర్శాన్ని సృష్టించినట్లు భావిస్తున్నాను. అయితే ఈ వేళ మిమ్ములను అభినందించే ప్రతి సభ్యుడు మేరేజి మూడులో పడినట్లు ఉన్నారు. వారు మిమ్ములను చాల ఎంబరాపింగు పొజిషనులో పెడుతూ ముఖ్యంగా మీ భార్య విజిటర్సు గెలరీలో ఉన్నపుడు వారు ఇంకో పెళ్లి చేసుకుంటున్నారు ఏమో అని ఆమె భయపడినారు. అలాంటిది ఏది కాకుండా..

Mr. Speaker :—She has got confidence in me Madam.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ:—నిజంగా హుమాయా ధర్తి అంటారు, అంటే భార్యకు భూదేవికి ఉన్నంత ఓర్పు ఉండాలి అని. అట్లాగే భాగ్యకు ఎంత ఓర్పు ఉండాలో అంత ఓర్పు స్పీకరుకి ఉన్నట్లయితే ఈ సభను నిర్వహించ

డానికి సమర్థత ఉంటుంది. అంతేకాదు శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు చెప్పారు.
10-50 a.m. ఇక్కడ ఎన్నో ఉద్వేగాలు వస్తూ వుంటాయి. ఎందుకంటే సహజంగా ప్రజల కష్టసుఖాలను ఇక్కడ సభ్యులు ప్రతిబింబింప చేయుటకు చర్చించాలి కాబట్టి, సహజంగా ఉద్రేకాలు వస్తూ వుంటాయి. ధవసూర్యవతిగారు మాట్లాడడం చూస్తూ వుంటే, సహజంగా స్త్రీలకు జరిగిన అన్యాయంవల్ల, మాట్లాడేటప్పుడు ఉద్రేకం రావడం సహజం. అయితే ఎవరు మాట్లాడినా ఆటువంటి ఉద్రేకాలను అర్థము చేసుకోవలెను. వెనకబడిన తరగతుల వారి విషయంలో కూడా ఇటువంటి ఉద్వేగాలు వస్తూ వుంటాయి. వీటిని తట్టుకోవాల్సి వచ్చి ఒక్కొక్కసారి ఈ వాతావరణం
9.40 : కాళరాత్రిగా మారుతూ వుంటుంది. అటువంటి సమర్థతతో ఎదుర్కొనే టపిక, శక్తి తమలో వుంది కాబట్టి, తమరు ఇంతకాలము 18 నెలలుగా డిప్యూటీ స్పీకర్‌గా చేసినప్పటికీ, ఎవరు కూడా తమరిని డిప్యూటీ స్పీకరని అనుకోనేలేదు. మిమ్ములను స్పీకర్‌గానే అనుకొన్నారు. నెహ్రూగారు ప్రధాన మంత్రిగా వున్నపుడు, నేను పార్లమెంటులో మెంబరుగా వున్నాను. కొన్ని సాంప్రదాయాలు చూస్తూ వుంటే, మనమేదో నిజాన్ని చెప్పితే, అది ఒక తప్పని అనుకోవడం సబబుకాదు. ఈ పక్షానికి చెందిన వారైనా అపక్షానికి చెందినవారైన, ప్రజల కష్టసుఖాలను ఇక్కడ ప్రతిబింబింప జేయడానికే మనమిక్కడున్నాము. అది చెప్పే అధికారము అందరికీ వుంది నెహ్రూగారి సమయంలో అక్కడ గౌరవ సభ్యులు అపోజిషన్ సభ్యులకంటే ఎక్కువగా ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్యలు వచ్చినపుడు తీవ్రంగా విమర్శిస్తూ వుండేవారు. అయితే విమర్శించినంత మాత్రాన పార్టీని వ్యతిరేకించినట్లు కాదు. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చినపుడు, ప్రభుత్వము ఎమెండ్ మెంట్ ద్వారా లేకపోతే కొన్ని మార్పులు తీసుకొనివచ్చి, దాన్ని రైట్ స్పిరిట్‌లో అర్థము చేసుకొనేవారు. ఓటింగ్ మాత్రం వచ్చినపుడు సంబంధించిన పార్టీకి ఓటు చేయవలసిందే. డిసిప్లిన్ ఆవిధంగా వుండేది ప్రభుత్వానికైనా కొన్ని లిమిట్స్ వుంటాయి గాని, స్పీకర్ అంటే more powerful in protecting the rights of the people. ఉన్నతమైన పదవిని గౌరవంగా నిర్వహించగలరని మా అందరికి విశ్వాసముంది. వెంకటేశ్వరస్వామి తమరికి ఆయురారోగ్యాలు అనుగ్రహించాలని, ఇంకా అనేక విధాలుగా మీరు ప్రజలకు సేవ చేయాలని ప్రార్థిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

చిన్న తరహా పరిశ్రమలమంత్రి (శ్రీ వి. వెంకటేశ్వరరావు) :—అధ్యక్షా ఉన్నతపదవికి ముఖ్యమంత్రిగారు మీ పేరును ప్రతిపాదించడం, పాలకపక్ష సభ్యులు, అంతేకాకుండా ప్రత్యేకంగా ప్రతిపక్ష సభ్యులు అందరూ కూడా బలపరచడం, మీ ఎన్నికకు ఒక ప్రత్యేకత సమకూర్చుకుంది. ఆ రకంగా మిమ్ములను ఎంతో అభినందించవలసిన అవసరముంది. అయితే ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని, మిమ్ములను ఈ సభా కార్యక్రమాలను నడపడంలో విస్మృతపాతంగా వుండాలని కోరడం అసందర్భంగా వుంటుంది. ఎందుకంటే గత 11/2 సంవత్సరము నుండి మీరు సభను నిర్వహించే తీరు మేము చూస్తూనే వున్నాము. అందరిని సంతృప్తిపరచే యోగ్యత, శక్తి, తమలో వుందని అందరూ సంతృప్తి చెందినపకరువాతనే, మీ పక్షపాతపు ఎన్నికకు దారి

తీసిందని మేము అనుకొంటున్నాము. నేను ప్రత్యేకంగా ఆ విషయంలోకి పోకుండా, మరొకసారి మిమ్ములను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ప్రతిపక్ష సభ్యులందరూ కూడా మీ పేరును ప్రతిపాదించడంలో వున్న ఔన్నత్యాన్ని ఈ సందర్భములో అందరూ సంతోషించతగ్గ విషయం. మీకు శుభాకాంక్షలు అందజేస్తూ, సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకట్రావు (వేమూరు) :—అధ్యక్షా, తమరు ఏకగ్రీవంగా సభాపతి పదవికి ఎన్నిక కావడం, ఎంతో సంతోషదాయకమైన విషయం. ఈ సందర్భంగా ముఖ్య మంత్రి గారిని, ప్రతిపక్ష సభ్యులను నేను అభినందిస్తున్నాను. మీతో మూడు దశాబ్దాలకు పైగా నాకు పరిచయం వుంది. తమరు విద్యాధికులే కాకుండా, న్యాయవాది కూడా. ఈ శాసన సభ్యుల అందరి అభిమానాన్ని చూరగొన్నారు కాబట్టి, మీరు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక కావడం అది సార్థకత సాత్యంగా కనబడుతున్నది. మీరు 16 నెలలుగా ఈ సభలో ఎంతో హుందాగా సభా మర్యాదలను పాటిస్తూ నిర్వహిస్తున్న విషయం మనకందరికి తెలుసు. అధ్యక్షా, ఒక విషయం మాత్రం గుర్తుంచుకోవాలి. తమరు నూతనంగా మంచి సాంప్రదాయాలను స్థాపిస్తారని మాకు నిండైన విశ్వాసముంది. ఈ పదవి ఎంత బాధ్యతతో కూడుకొన్నదో పెద్దలు శ్రీనివాస రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఇది అతిధార వ్రతమువంటిది. అంతేగాని, పూల దొంతర్లమీద మీరు కాదు. మీరు సమర్థనంతంగా నిర్వహిస్తారని వారు వ్యక్తిగతంగా విశ్వాసముంది. అధ్యక్షా, రెండు రకాలమనుషులున్నారు. పదవినివ్వెకు తెచ్చేవారు వున్నారు; కొందరు. మరి కొందరు పదవివల్ల వన్నెతెచ్చే వారున్నారు. మీరు మొదటనుండి పదవికి వన్నె తెస్తున్నారు; వారు తెలుసు. మీ ఇష్టదైవమయిన తిరుమలేశుడు మీకు అన్ని విధాల ఆశీస్సులు అందజేస్తారు. నేటి శుభ సమయాన తమరికి వారి శుభాకాంక్షలు అందచేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప (చేనేత జౌళి శాఖల మంత్రి) :—అధ్యక్షా, మీరు సభాపతిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనందుకు నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలియ జేస్తున్నాను. శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా ఏదో ఒక కన్యకు భర్త అవుతున్నారనే ఆనందముతో వారున్నారేమోగాని, ఇది అలాంటి విషయం మాత్రం కాదు. సభాపతిగా, ఇంత మందికి పతి అయినపుడు ఎవరెపరు ఏమి మాట్లాడుతారు, ఎవరెవరు ఎట్లా వుంటారో? అనేక పార్టీలకు చెందిన వారున్నారు. ఇంత మందికి పతిగా వుండే అర్హత మీకు రావడం నా కెంతో ఆనందంగా వుంది. నాకేదో విశ్వాసము వుండి వుందని చెప్పడం కాదు. చేస్తారనే నమ్మకము నాకుంది. ఎందుకంటే ముందు ఉప సభాపతిగా, తరువాత అక్టింగ్ అనే పదముతో 16 నెలలపాటు అనుభవము వచ్చింది. కాబట్టి మీరు చేయగలరని హృదయపూర్వకంగా చెప్పగలుగుతున్నాను. ఎన్నో సమస్యలు ఈ సభలో వచ్చినప్పుడు మీరు నవ్వుతూ, సభను జయప్రదంగా నడిపించినందుకు నేను మిమ్ములను అభినందిస్తున్నాను. జయపాల్ రెడ్డిగారు అన్నట్లుగా, వారు ఇక్కడున్నా ఎక్కడున్నా ఒకే స్పిరిట్ మెయిన్‌టెయిన్ చేసే స్వభావము గలవారు. వారు లీవ్ విత్ గా కొంత అనుభవముంది. ఒక్కొక్కపారి కంట్రోల్ చేయడం కష్టం

కలిగినా, ఏకోరకంగా సముదాయించేవాణ్ణి నేను. చీఫ్ విప్‌గా ఉండి, స్టేట్ మినిష్టరునయి, ఆ తరువాత కాబినెట్ మినిష్టరును కావడం ఇదంతా అనుభవముతో వుంది కాబట్టి, అనుభవముతో ఎవరయినా ముందుకు వచ్చినవాడు, ఇంకా బాగా నిర్వహించే పరిస్థితి వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ శుభ సమయమున మీకు నా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను.

9.40 a.m.

శ్రీ టి. అంజయ్య (రామాయంపేట):—అధ్యక్షా, తమరు స్పీకర్ గా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనందుకు సభ్యులందరికి నా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. స్పీకరుగా ఇపుడే నిర్ణయము తీసుకొన్నాము. పి. ఎం. గారు, వారు మొన్న డిసిషన్ తీసుకొని, వారు నాకు కూడా చెప్పారు. ఇపుడు స్పీకరు ఎన్నిక జరగకముందు కూడా అధ్యక్షుల పీఠంలో కూర్చున్న డిప్యూటీ స్పీకరుగారిని ఎన్నడూ కూడా డిప్యూటీ స్పీకరు అని అనుకోకుండా స్పీకరుగానే భావించడం జరిగింది. ఈ స్పీకరు పదవికి తమరు అనుభవంగల వ్యక్తిగా భావించి స్పీకరుగా తమరు పనిచేయగలరని దానికి ఎన్నుకోవడం జరిగింది. 1947 తరువాత కాంగ్రెసు పరిపాలించలేదని అనుకున్నారు. కాని సమర్థవంతంగానే పరిపాలించింది. అట్లాగే ఇందిరాగాంధీ పార్టీ వచ్చిన తరువాత కూడా సమర్థవంతంగా పనిచేయలేదని అనుకున్నారు కాని ఆమె పరిపాలనలోనే లోకాయుక్త బిల్లులు, పంచాయతీరాజ్ సిస్టమ్‌లు కూడా వచ్చాయి. ఈ విషయంలో ఆపోజిషన్ పార్టీ వారి రూలింగు పార్టీవారి కోఆపరేషన్ ఉంది. అందువల్ల యీ సభలో అన్ని పక్షాలవారికి లీడు తీసుకువచ్చి సభను జయప్రదంగా నిర్వహించగలరని ఆశిస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఏ సమస్యలు అయితే ప్రజలముందు ఉన్నవో వాటిని తప్పకుండా యీ సభద్వారా పరిష్కరించడం జరుగుతుందని అనుకుంటున్నాను. ఇపుడు 4,5 నెలల్లో ఎలక్షన్సు జరుగబోతున్నాయి కాబట్టి అంతవరకూ స్పీకరుగా తమరు ఉండవచ్చును. మా పార్టీ తరపున తమకు అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఇంతకుపూర్వం సామరస్యభావంతో జరిగినట్లుగానే యీ సభ హుందాతనంగా నిర్వహింపబడుతుందని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి డి. ఇందిర [తెనాలి]:—అధ్యక్షా యిప్పుడు బాధ్యతాయుతమైన ఉన్నతమైన పదవికి తమరిని స్పీకరుగా ఎన్నుకోవడం జరిగింది. అందుకు చాలా సంతోషం. ఇపుడు డిప్యూటీ స్పీకరుగా తమరు 16 మాసాలుగా పనిచేసి, తరువాత యీ స్పీకరు పదవికి ఎన్నిక కావడం చాలా సంతోషించవలసినవిషయం. మేము ఎప్పుడూ కూడా డిప్యూటీ స్పీకరు అనే పద్ధతిలో తమరిని చూడలేదు. తమరు సభా పాంప్రదాయాలు పాటిస్తూ, సభ్యులను గౌరవిస్తూ యీ సభను నడిపించివారు. అందుకు తమరిని అభినందించాలి. ఇపుడు ఆలస్యంగా అయినా తమరు స్పీకరుగా ఎన్నిక అయినందుకు చాలా సంతోష ప్రతిపక్షాలవారి సహకారంతో ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక జరగడం కూడా చాలా సంతోషకరమైన విషయం. తమరు ఓర్పు నేర్పులతో యీ సభను యిక ముందుకూడా ఆ రెంటిని సమన్వయపరచుకుంటూ నడిపించగలరని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను

(శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య (గుత్తి):—అధ్యక్షా, యిప్పుడు తమరు స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడంలో ఏమీ ఆశ్చర్యంలేదు. ఎందు చేతనంటే యిది యిదివరకటినుంచీ కూడా మేము అనుకుంటున్నదే. ఈ సభ ముగిసే లోపల చీఫ్ మినిష్టరుగారు యీ స్పీకరు పదవికి ఎన్నిక జరుగుతుందని ప్రకటించి ఆ ప్రకారంగా ఆయన మాట నిలబెట్టుకున్నారు. తమరి ఎన్నిక విషయంలో కూడా ప్రతిపక్షాలవారు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నామని గొప్పలు చెప్పుకున్నారు. ఎవరు గొప్పలు వారు చెప్పుకోవడం గొప్పతనం అనిపించుకోదు, ఏ సమస్య వచ్చినా ఢిల్లీ నాయకులను, ఇందిరాగాంధిని విమర్శించడం జరుగుతోంది. అట్లాగే యీ స్పీకరు ఎలక్షను సమయంలో కూడా ప్రతిపక్షాలవారు పార్టీ నాయకులను విమర్శిస్తూ వచ్చారు. కాని తమరు ఊరికే పదవిలోకి రాలేదు. తమ యొక్క సామర్థ్యంవల్ల, శక్తివల్ల దీనికి ఎన్నిక అయినారు. నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని కలిసినపుడు ఎవరిని స్పీకరుగా చేస్తారంటే మన ఈశ్వరరెడ్డిగారినే ఎన్నుకుంటామనే ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. అందువల్ల తమరు స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడంలో ఏమీ సర్‌ప్రయిజ్ లేదు. తమరు పోలిటిక్స్‌లోనూ, ఎకనమిక్స్‌లోనూ, హిస్టరీలోనూ మూడు ఎం.ఏలు ప్యాసవడంలోనే మీ యొక్క శక్తిసామర్థ్యాలు మీ పట్టుదల అర్థం అవుతున్నాయి.

(శ్రీ భవనం వెంకట్రామ్:— ఈశ్వరరెడ్డిగారు మూడు ఎం. ఏలు చదివారని నాకు తెలియిదు. పండితులంటే నాకు చాలా భయం.

(శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య:— తమరు వెంకటేశ్వరా, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలలో సెనేట్‌లో, సిండికేట్‌లో మెంబరుగా పనిచేయడం జరిగింది అక్కడ కూడా అనుభవం సంపాదించుకున్నారు. ఈ సభలో కష్టమైన సమస్యలు వచ్చినపుడు హుందాతనంతో సభను నిర్వహించగలిగారు. దేశంలో అన్ని ఎసంబ్లీలలాగ కాకుండా మన ఎసంబ్లీ ఎన్ని యిక్కట్లు వచ్చినా హుందాతనంగా నడుపుకున్నాము. ప్రతిపక్షాలవారు కూడా యిందులో కో-ఆపరేట్ చేసారు. తమరు డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఉంటూ అంజయ్యగారి హైములో, వెంకట్రామ్‌గారి హైములో బడ్జటులను పాస్ చేసివారు. అందువల్ల యీ పదవి నిర్వహించలేరని తమకు భయము లేదు. స్పీకరుగా యిపుడు ఎన్నిక అయినందుకు అభినందిస్తూ కలపు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఆర్. వెంగారెడ్డి (నగరి) :—సభాధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడినందుకు తమరిని అభినందిస్తున్నాను. తమరు డిప్యూటీ స్పీకర్‌గా కూడా ఈ సభా గౌరవాన్ని, పాంప్రదాయాలను నిలబెట్టగలిగారు. అందుకు మరొకసారి అభినందిస్తున్నాను. మొట్టమొదటినుంచీ కూడా ఉప సభాపతిగా సభాపతి కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు యీ కాండెడ్ లేబర్ నుంచి ఎపుడు విముక్తి కలుగుతుందో అని ఆలోచన చేస్తున్న సందర్భంలో యిపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ కాండెడ్ లేబర్ నుంచి విముక్తి చేసారు. అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ప్రతిపక్షాలవారు కూడా సహకరించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. చిత్తూరు జిల్లానుంచి ఎన్నికయినవారు కాబట్టి ఆ జిల్లానుంచి వచ్చిన స్పీకరుగారికి ప్రత్యేకంగా అభినందనలు తెలుపుతూ కలపు తీసుకుంటున్నాను.

Sri Oswald H. Pedro (Nominated) :- I offer my h arty congratulations cn your unanimous election as the Speaker of this august Assembly. I am sure Sir, that you will continue to uphold by maintaining impartiality and that you would continue to uphold the rights and privil.g s of the Members and that you would also keep in tact the best traditions of Parliam.ntary democracy. On behalf of the Anglo-Indians of Andhra Pradesh and on my behalf I wish you all success. Thank you.

9.40 : శ్రీ నికాంజలి (కడిరి) :—అధ్యక్షా, అనేక ఆటుపోట్లకు, అలలపోట్లకు తట్టుకొని మొత్తానికి తమరు స్పీకరుగా ఎలక్టు అయినారు. మొన్న పెద్ద తుఫాను వచ్చి దానిలో తమరు ఎగిరిపోతారని అనుకున్నాను. అయినా ప్రతిపక్షాలవారు ముఖ్యమంత్రిగారు కలిసి తమరు ఏకగ్రీవంగా స్పీకరుగా ఎన్నుకొన్నందుకు వారిని తమరిని అభినందిస్తున్నాను. దేశంలో ప్రజల అభిప్రాయాలు ప్రతిబింబింపజేసే ఎసెంబ్లీ స్పీకరుగా తమరు ఎన్నిక అయినారు. కనుక భవిష్యత్తులో ఎవరు చెబుతున్నారు అనేది కాకుండా ఏమి చెబుతున్నారు అనేది దృష్టిలో పెట్టుకొని అన్ని వర్గాలకు న్యాయం చేకూర్చి యీ సభాగౌరవాన్ని నిలబెట్టగలరనే నమ్మకం నాకు పూర్తిగా ఉంది. మీ విధి నిర్వహణలో మా సంపూర్ణ సహకారం మీకు పూర్తిగా ఉంటుంది. భగవంతుడు ఆ విధినిర్వహణలో తమకు అన్ని వంగులు కలుగజేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

11-10 a.m. శ్రీ కె. ధనరాజు (అచంట) :—అధ్యక్షా, చాలా సంతోషం. ఈ రోజు చాలా శుభదాయకమైన రోజు. అసెంబ్లీ సభ్యులమంతా మేమేగాక, యావదాంధ్ర ప్రజలు గర్వించదగిన రోజు. అధ్యక్షా, నాకు వివాహం జరిగిన రోజున — నాకు ఆ పెళ్ళిపై యిష్టం లేదు, ఎందుకంటే—ఆ భార్య నాకు నచ్చక, నాకు వద్దు అన్నాను. కాని, పెద్దలంతా తప్పదు అంటే కట్టుకున్నాను. ఇవాళ నాకు ఎంతో సంతోషంగా ఉంది. ఎందుకంటే—నాకు వచ్చిన స్పీకర్—మీరు వచ్చారు, నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఇది యావద్భారతం హర్షించదగిన రోజు. మనం ఎన్నో రాష్ట్రాలలో ఎలక్షన్సు చూస్తున్నాం: ఎన్నో ఆశ్చర్యకరంగా నింటున్నాం, కాని, యీ రోజున, మన శాసనసభ సాంప్రదాయం ప్రకారంగా అపోజిషన్ సోదర సభ్యులు ఎడమ చెయ్యి, అధికారపక్ష సభ్యులు కుడిచెయ్యి పట్టుకుని మీ స్థానానికి మిమ్మల్ని తీసుకువెళ్ళి అధిష్ఠింపచేసినందుకు చాలా సంతోషం. నాకు ఒకటి గుర్తుకు వస్తున్నది. ఎన్నికలలో కుడి చెయ్యి, ఎడమ చెయ్యి పట్టుకున్నందుకు మేము దిగ్విజయంగా గెలుస్తామని నాకు అనిపిస్తున్నది, ఈ సందర్భంలో, కొద్దిపాటి ఇంగితజ్ఞానంతో మేము ఒక పద్యం వ్రాశాము. అది చదివి వినిపిస్తాను.

పాతియు వంటయుగల్గి భాగ్యముతో తులతూగుచు
మంది న్యాయందప్పక పక్షపాతము విడి పదం
పడి వచ్చెడు సోదరుల్ గామమున్
పాడిపరంగ మింతక కృపాలుడు మేదిని మిమ్ము తోర్మితవ్.

Sri C. N. Reddy (Manthani) :—I thank you for having given me this opportunity. I was thinking I could claim a preferential treatment and I was expecting I would be called earlier. I congratulate you on this unique honour bestowed on you in having been elected Speaker unanimously. You have been conducting the business of this House from a very long time and atleast we have seen two budget sessions. You have conducted yourself in a highly impartial manner with dignity and independence and also equally with firmness. There were at times whispers in certain sections that there has been no equal distribution of time. It is for this reasons, at one stage, we were compelled to think that there was unnecessary niggardliness on certain occasions, You were highly impartial and we have been co-operating with you. The House cannot conduct its business in a dignified manner unless there was co-ordination and co-operation and also absolutly loyalty to the Chair in respect of the rulings that you have given. There should also be stability of procedure and it is this procedure which enables us to conduct the House in a dignified manner. I congratulate you on this happy occasion of your election as Speaker.

Dr. R. M. Manohar (Atchampet) :—I am glad that a legislator from Tirupathi is to-day installed as Speaker. Your visit to London has given you a clear vision of how the parliamentary institutions function all over the world. Your choice as Speaker will bring about a lot of changes in the entire State ; it will bring about good administration and leadership To-day administration everywhere is full of red-tapism and corruption is in abundance. We are the truly elected representatives of the people and we are in a position to give proper administration ; the Congress-I has great majority. During the period when you were acting as Speaker you have come across a lot of discontent and the Opposition has been voicing and there is an expression of resentment against the administration. It is true that the people in this State are not happy ; the administration is run by bureaucrats ; eventhough the Ministers pass orders, these bureaucrats are not carrying for their orders. We have got to book them and punish them also. I am confident that under your stewardship and Speakership, this State will progress with peace and prosperity

(శ్రీ జి. సుందరరామయ్య (అల్లూరు) :— ఇవాళ సంతోషకరమైన రోజు. వా.నియోజకవర్గపు ఆడపడచు పతి అని ఇక్కడ చాలా మందికి తెలియదు. ఇప్పుడు సభావతిగా రాగలిగారు. ఉపసభావతిగా పోగలిగారు. ఆన్నారు కొంతమంది, డేటింగ్ ఆన్నారు కొంతమంది. గత 18 నెలలు చేసినది వెట్టి చాకిరీ. ఈ వెట్టి చాకిరీ నిర్మూలన చట్టము క్రింద నిందితులుగా భావించబడి ఈ హౌస్ముందు విచారింపబడతామని భయపడి ఆ నిందను బాపుకొనడానికి మిమ్ములను ఆఖరి రోజున అయినా సభావతిగా చేయ

టానికి ఒప్పుకొన్నందుకు, మీకు ఈ అవకాశము కల్గినందుకు నా నియోజకవర్గపు ఆడపడుచు పతిగా మిమ్ములను అభినందిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నంనాయుడు (రాపూరు) —అధ్యక్షా, ఇంతకాలము ఉపాధ్యక్షుడిగా వుంటూ ఈ రోజు అధ్యక్షుడిగా ఏకగ్రీవముగా ఏన్నికైనందుకు చాల సంతోషముగా వుంది పాత పెళ్ళికొడుకు అన్నారు శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి గారు చెబుతూ. కించిత్తు దోషము వుండుటవల్ల ఇంతకాలము ఈ సభాకాంత మిమ్ములను వరించలేదు ఇప్పుడు ఆ దోషము తొలగిపోయినందువల్ల సభాకాంత మిమ్ములను వరించటం జరిగింది. సభాధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నికయినందుకు మరొకమారు అభినందిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ డి వెంకటరెడ్డి (తాడిపత్రి) :—ఈరోజున మీరు ఏకగ్రీవముగా సభాధ్యక్షుడిగా ఎన్నికయినందుకు మా శుభాకాంక్షలను అందచేస్తున్నాము. 16 నెలల మంచి ఉప సభాపతిగా వుండి సభను ఎంతో హుందాతనముగా నడిపించి అన్ని పక్షాలవారి మన్ననలను పొందారు. దీనిని అన్ని పక్షాలవారు గుర్తించి తమను ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకోవడం జరిగింది. మరొకసారి మా శుభాకాంక్షలను అందచేసూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు (వయ్యూరు) :—అధ్యక్షా, ఇంత కాలము ఉప సభాపతిగా వున్న మిమ్ములను అన్ని పక్షాలవారు ఏకగ్రీవంగా సభాపతిగా ఎన్నుకొన్నందుకు మాకు ఎంతో సంతోషముగా వుంది. ఏకగ్రీవముగా ఎన్నిక కావడము అనేది ఈ సభ యొక్క ప్రేమ, అభిమానాన్ని చూరగొన్నారనేదానికి ప్రబల నిదర్శనము. ఏవో కొన్ని ప్రత్యేక సందర్భములలో మీరు మా కోర్కెలను మన్నించలేకపోయి వుండవచ్చు. మాకు తమపట్ల ఎలాంటి చెడు అభిప్రాయము లేదు. ప సహకారము వుంటే మీరు సభాపతిగా అందరి అభిమానాన్ని మరింత ఎక్కువగా చూరగొనే వుండే అవకాశాలు కలుగుతాయి. 6 నెలలవరకైనా ఈ సభను జరపవచ్చు. చివరకు వచ్చేటప్పటికి ఎక్కువ ఎజెండా పెట్టడము; వుండటంవల్ల సభ్యులు చెప్పవలసిన విషయాలను అన్నింటిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. ఈ అభిప్రాయాన్ని ప్రభుత్వం మార్చుకోవాలి. ప్రతిపక్ష సభ్యులకే మీరు ఎక్కువ అవకాశాలు యిస్తారని అధికారపక్ష సభ్యులు అంటూ వుంటారు. అది వాస్తవం కాదు. ఆ పార్టీవారు పాలన చేస్తున్నపుడు చానిలోని లోటుపాట్లను ఎత్తి చూపించవలసిన బాధ్యత ప్రతిపక్షముపైన ఎప్పుడూ వుంటుంది. ప్రజాస్వామిక హక్కులను పరిరక్షించడములో శాసనసభ తన కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చగలదని నమ్ముతున్నాను. ఉన్నతమైన ప్రజాస్వామిక విలువలను పురుద్ధరించటానికిగాను జనతాపార్టీ పాలనాకాలములో ఉపాధ్యక్ష పదవి ప్రతిపక్షమువారికి యిచ్చిన విషయాన్ని వారు గుర్తుకు తెచ్చుకొనవలసిన అవసరం వుంది. ప్రతిపక్షము ఆ రోజున 120 మంది సభ్యులతోవుండి, ఇప్పుడు 80 మంది అయినారనేది కాదు. ప్రభుత్వ పక్షము, ప్రతిపక్షము రెండూ ప్రజాస్వామ్యముతో తమ పాత్రలను నిర్వహించాలనే ఆలోచనతో పరిశీలించి అధ్యక్ష స్థానానికి,

మీ ఎన్నికకు మేము సహకరించి దాయము కలిగించడానికి కృషి చేశామో అలాగే ముఖ్యమంత్రిగారు పట్టుదలతో కాకుండా ఇంతవరకుముందు ఉపాధ్యక్ష పదవి ప్రతిపక్షమువారికి యిచ్చిన విషయాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకొని ఆ సాంప్రదాయాన్ని కొనసాగిస్తారని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

మత్స్యపరిశ్రమలశాఖ మంత్రి (శ్రీ బి. సమ్మయ్య):— ఈ శుభసమయాన మీరు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక అయినందుకు నా మన: పూర్వక అభినందనలు తెలియ చేస్తున్నాను. మీకు వున్న అనుభవముతో సభను చాలా చాగా నడిపిస్తారనే నమ్మకము అందరికి వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు అందరి అభిప్రాయాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, మీకు వున్న అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని స్పీకర్ గా సెలక్ట్ చేయడం చాల మంచి నిర్ణయమనే చెప్పాలి. మంచి నిర్ణయాన్ని తీసుకొన్నపుడు సహకరించారనే గౌరవాన్ని ప్రతిపక్షాలవారు దక్కించుకొన్నారు. ఈనాడు మీరు ఏకగ్రీవముగా స్పీకర్ గా ఎన్నికయి సభ్యులయొక్క మన్ననలను పొందుతున్నారు అంటే దానికి మీలోవున్న మంచితనము, మీ సహృదయత కారణమని వేరే చెప్పవలసిన అవసరము లేదు. సభను నిర్వహించినపుడు కొంత మందికి అవకాశము రాలేదని అసంతృప్తి చెందడం జరుగుతూ వుంటుంది. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సభా కార్యక్రమాలను చాలా చాతుర్యముతో నడపవలసిన బాధ్యత స్పీకరుగా మీకు వుంటుందనేది వేరే చెప్పవలసిన పని లేదు. సభా కార్యక్రమాలను చక్కగా నిర్వహించగలరని విశ్వసిస్తూ ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. మచ్చీందర్‌రావు (సికింద్రాబాద్—కంటోన్మెంట్) :—అధ్యక్షా, 8వ సభాపతిగా మీరు ఏకగ్రీవముగా ఎన్నికయినందుకు నా శుభాకాంక్షలను అందజేస్తున్నాను. ఇంతకుముందు సభాధ్యక్షులైన బి.వి. సుబ్బారెడ్డిగారు, చేమకూర రెడ్డిగారు, పి. రంగారెడ్డిగారు, దశరథరామిరెడ్డిగారు, కోన ప్రభాకరరావుగార్ల అడుగుజాడలలో నడుచుకొంటూ సభా సంప్రదాయాలను కాపాడగలరని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జంగారెడ్డి (వ్యాంపేట) :—మీరు స్పీకరుగా ఎన్నికయినందుకు అభినందిస్తున్నాను. 1961లో మావైపు వుండి 1978లో అటువైపు వెళ్ళారు. ఇపుడు నాన్ పార్టీ వ్యక్తిగా వుంటారని ఆశిస్తూ మిమ్ములను మరొకసారి అభినందిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల) :— అధ్యక్షా, ఈనాడు మీయొక్క ఏకగ్రీవ ఎన్నిక మీ కార్యదీక్షకు నిదర్శనమని మనవిచేస్తున్నాను. సృష్టి, లయలకు హరి, హరాదులు కారణము. మా పార్టీ నాయకుడైన వెంకట్రాంగారు. సభాపతిగా మీరు హరిహరాదులవలే పుట్టి అప్పుడప్పుడు మదనుడు మూడవ కన్ను తెరవకుండా కాపాడగలరని ఆశిస్తూ మీ ఏకగ్రీవ ఎన్నికకు మా అభినందనలు తెలియజేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి. రామారావు (జగ్గయ్యపేట) :— మీరు ఈ శాసనసభా కాలములో మూడవ స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడము మాకు అందరకు గర్వకారణముగా వుంది.

చీకటి వెలుగులలో మీరు వున్నారు. మమ్ములను కూడ వుంచారు. జీవితములో చీకటి వెలుగులు వుటాయనేది మనము తెలుసుకొనవలసిన విషయం. మీకు ఇద్దరు భార్యలు లేరని చెప్పారు. కాని వున్నారని ఋజువు చేయటానికి నేను సిద్ధముగా వున్నాను. 1. ప్రభుత్వ పక్షము, 2. ప్రతిపక్షము. అప్పుడప్పుడు సభలో వాగ్వివాదాలు వస్తూ వుంటాయి. వాటిని నేర్పుతో నిర్వహించుకుంటూ రాగలరనే విశ్వాసము వుంది. సభ హుందాతనాన్ని కాపాడతారని ఆశిస్తూ భగవంతుడు మీకు ఆయురారోగ్యాలను ప్రసాదించాలని కోరుకొంటూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

9.40 a.

(శ్రీ మొగల్ సైఫుల్లాబేగ్ (పీలేరు) :—మీ పక్షపాతీవ ఎన్నిక ఎప్పుడు జరుగుతుందా అని మేమంతా ఇంతకాలంగా ఎదురు చూస్తూ వున్నాము. సభా కార్యక్రమాలను హుందాతనముగా నడిపించగలరని నమ్ముతూ భగవంతుడు మీకు ఆయురారోగ్యములు ప్రసాదించాలని కోరుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ బి. బాలయ్య (కామారెడ్డి) :—గత 18 మాసాలుగా సక్రమమైన పద్ధతిలో మీరు ఉపసభాపతిగా వుంటూ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రతి సభ్యుడు వారి వారి నియోజక వర్గ సమస్యలను చెప్పుకొనే దానికి సమయాన్ని యివ్వవలసి వుంటుంది. మీరు అధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నికగుటందుకు, ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొన్నందుకు సంతోషపడుతున్నాను. ఎప్పుడూ చిరునవ్వుతో వుంటూ సభా కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నారు. సభా కార్యక్రమాలను తెలుగులోనే కొనసాగించాలని కోరుతూ మరొకసారి మీకు వా అభినందనలు తెల్పుతూ విరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. వీరాంజనేయులు (చెన్నూరు) :—మీరు సభాపతిగా ఎన్నుకోవలసినది ఆలస్యమైనా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నికగుటందుకు సంతోషముగా వుంది. మీరు ఈ ఉన్నత పదవి అలంకరించినందుకు మా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియచేస్తూ, ముఖ్యమంత్రిగారు మమ్ములను మా పార్టీ అభ్యర్థిగా ఎన్నికచేసినందుకు వారిని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఎం. జయరాములు (వనపర్తి) :—ఈ రోజున మీరు సభాపతిగా పక్షగ్రీవముగా ఎన్నికయినందుకు మా శుభాకాంక్షలను తెలియచేస్తున్నాను. ఎన్ని సమస్యలు వచ్చినప్పటికి చిరునవ్వుతో, చాల చాకచక్యముతో పరిష్కరిస్తూ సభా కార్యక్రమాలను చాల హుందాతనముతో నడిపిస్తున్నారు. ముందు కూడ అదే మాదిరి నడిపించడానికి భగవంతుడు మీకు శక్తియుక్తులు యివ్వాలని కోరుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ పి. అమ్మిరెడ్డి (అనపర్తి):—అధ్యక్షా, స్పీకరుగా మీరు పక్షగ్రీవముగా ఎన్నికయినందుకు మా ధన్యవాదాలు. దిని నుండి భుక్తి దిగివచ్చిన కొండయ్య చౌదరిగారు, కోన ప్రభాకరరావుగారు అంటే సూర్య భగవానుడు, తరువాత కైలాసము నుంచి వచ్చిన ఈశ్వరుడు అయిన ఈశ్వర్ రెడ్డిగారు వరుసగా స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడము ముదావహము. సభా కార్యక్రమాలను సమర్థవంతముగా నడిపించగలరని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

Sri K. Venkateswar Rao (Kolhapur):— I congratulate you from the bottom of my heart on this occasion. We had the privilege of having put your ability to test after a long period of deliberations here You have acquitted yourself very creditably and you were not only discharging the role of Deputy Speaker but you were also entrusted with the additional responsibility of the Speaker. Our experience has shown that you have great quality of patience - patience that is unique, patience that has won the hearts, of all members of the House. I have found, Mr. Speaker, Sir, you have with great sense of wisdom remained far above the emotions and the many provocative situations that were generated on the spur of the moment; many a member has tried to put your patience to test but you could overcome the passions and the cantankerous situations. That is the reason why your choice has become unanimous. On this occasion of your unanimous election I feel elated and I pay my respects to you. I congratulate you once again from the bottom of my heart.

(శ్రీ పీసం సచ్యాసి నాయుడు(ఎలమంచిలి) :—అధ్యక్షా, ఈరోజున శాసన సభలో జరిగినటువంటి మహా తరమైనటువంటి కార్యం,ముఖ్యమంత్రిగారుఅతిస్వల్ప కాలము లో ఆలోచించి చేసినందుకు ముందుగా ముఖ్యమంత్రిగారికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. తమకు వారు మధ్య పది సంవత్సరాల నుండి వున్న పరిచయముతో స్నేహముతో మీరు యీవాళ శాసనసభ పీఠాన్ని అధిష్ఠించినందుకు అత్యంత ఆనందముతో ధన్యవాదాలు చెప్పడానికి మనస్కరించింది. ఇంతవరకు 16మాసాలు యాక్టింగు స్పీకరుగా వుండి అత్యద్భుతమైనటువంటి అనుభవాన్ని గడించి శాసన సభను నడిపించారు. ఆ నడిపించిన శైలములో మాకు కొంత యిబ్బంది కలిగింది. యాక్టింగు స్పీకరు అయి మీరు డిప్యూటి స్పీకరుగా వుండి ప్రివిలేజ్‌డ్ కమిటిని వేయకుండా కాలహేవం చేశారు. అదంతా యీనాటి ఆనందములో కొలగిపో యింది. శాసనసభ కార్యకలాపాలను యీ16 మాసాలుగా ఎంతోబాధ్యతగా నడిపారు, గాబట్టి అవలు స్పీకరు పదవిని హెచ్చు కాలము అధిష్ఠిస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ జి. నాగేశ్వరరావు: —అధ్యక్షా, ఎంతో మంది స్పీకర్లు రసవత్తరంగా సభ్యులతో కథలతో మిమ్ములను అభినందించిన తరువాత పెద్దగా యీ సభను విసిగించదలచుకోలేదు. మీకు యీ సందర్భములో శుభాకాంక్షలను తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ టి. బాలాగౌడు :—అధ్యక్షా, ఇంతవరకు మీరు యాక్టింగు స్పీకరుగా అసెంబ్లీ కార్యకలాపాలను నడిపినందుకు యీ రోజు మళ్లీ స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడం, మిమ్ములను మాపార్టీ నాయకులు శ్రీ వెంకటాస్వామి గారు సెలక్ట్ చేయడం ఎంతో అభినందనీయం ఇదివరకు చేసినదానికన్నా యింకా ఎక్కువ హుందా తనంగా సభా కార్యకలాపాలను నడుపుతారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి.పెంచ్. కిష్టయ్య (పాడ్‌నగర్) :—అధ్యక్షా, మిమ్ములను స్పీకరుగా ఎన్నిక చేయడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు పరిపాలనాలవారు సమర్థించినందుకు ఎంతో ఆనందిస్తున్నాను. సభా కార్యక్రమాలను నడపడములో ఇదు సభ్యుల మన్ననలను పొంది వారి మనస్సత్వాను ఆకర్షించుకొని పోయిన కాలం చక్కగా గడిచినందుకు, ముందు ముందు యింకా చక్కటి పాలనా తీరుతో సభా కార్యక్రమాలను నడుపుతారని ఆశిస్తూ మీకు భగవంతుడు ఆయురారోగ్యములను ప్రసాదించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

9.40 :

శ్రీ కె. బి. సిద్ధయ్య (పుత్తూరు) :— అధ్యక్షా, మీరు దాదాపు రెండు దశాబ్దాలుగా మిత్రులుగా వుండి యీవాడు యీ వున్నత స్థానాన్ని అధిష్టించి నందుకు మీకు నా శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను. మీరు విద్యావంతులే గాకుండా కార్మిక నాయకులుగా వుంటున్నారు. మీరు కార్మిక నాయకులుగా వున్న సందర్భములో కార్మికులకు సంబంధించిన అనేక సమస్యలను పరిష్కరించ డానికి నిర్వహించిన తీర్మానాల్లో మీతోపాటు పాల్గొనే అవకాశం నాకు కలిగింది. ఈవాడు పాలకపక్షము వారు ప్రతిపక్షాల వారు యిద్దరు కలసి మిమ్ములను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక చేసిన విధం, భవిష్యత్తులో మీ విధి నిర్వాహణలో యీ సభను నడుంచాతనంగా నడిపే దానిలో ప్రతిపక్షము పాలకపక్షము రెండు కూడ మీకు సహకరిస్తాయని ఆశిస్తున్నాను, మిమ్ములను యిక్కడ ఉపాధ్యక్షులుగా చేసిన మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారికి యిప్పుడు సభాపతిగా చేసిన ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రిగారికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. మీకు ఉజ్వల భవిష్యత్తు కలుగాలని భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి.వి. కేశవరెడ్డి (వర్ధన్నపల్లి) :—అధ్యక్షా, తమరు మూడు దశాబ్దాలుగా మచ్చలేని ప్రజానాయకుడిగా నిష్పక్షపాతితో నిష్కల్మషంగా, నిరాడంబరంగా వ్యవహరించిన వ్యక్తి. తమరు కార్మిక నాయకుడిగా పని చేసిన మూడు డిగ్రీలు కలిగి వున్న నిగర్వి. అటువంటి విగర్వితనం, నిరాడంబరత్వం మీ జీవితములో యిటువంటి ఉత్తమ పదవిని తీసుకురావడానికి కారణభూతం అయినవి. ఈ ఉత్తమ పదవిలో వున్నత భావాలతో ముందుకుపోతారని ఆశిస్తూ మిమ్ములను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు, ప్రతిపక్ష నాయకులు, సోదర శాసనసభ్యులు, సోదరి శాసన సభ్యులు, అందరికి నా కృతజ్ఞతలు. మన పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో సభాపతి అంటే ఒక కీలకమైన పాత్రను నిర్వహిస్తాడనేది నిర్వివాదాంశం. అటువంటి వున్నత పదవికి నన్ను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం అంటే మీ అందరి మన్ననలను చూస్తే నాలో ఏమన్నా వున్నాయో మోమోనని సందేహం నాకే వస్తుంది. కాని యీ మన్ననలకు తాలో ఒకవేళ లేశమైన వుడదేమో గాని ఎక్కువగా నన్ను గురించి ప్రస్తుతించారు. నేమ వీదో పెద్ద మేధావిని అని పెద్ద న్యాయవాదిని అని కూడ కొంత మంది చెప్పడం జరిగింది కాని ఒకటి మాత్రం చెప్పదలచుకున్నాను. I am only an Advocate on record. I did not practice. రూలింగు గురించి లేక దీనిగురించి మీ తీర్పు ఏమని పెద్దపెద్ద ప్రతిపక్షనాయకులు గద్దించి అడుగుతుంటే,

అదేదో కామన్ సెన్స్‌తో చెప్పడం జరుగుతుంది గాని పెద్ద లీగల్ ఎరుడిషన్‌తో చెప్ప లేదని మనని చేస్తున్నాను. ఈ దినం ప్రతిపక్షనాయకులతోవాటు అంకరు వన్ను ఏకగీవ్‌గా ఎన్నుకువ్నారంటే నాకు ఎంతో హర్షదాయకంగా వుంది. ఇంకొక విషయం ఏమంటే యిక్కడ యీ సభలో నాకన్న దిట్టలు, మిన్నలు ఎందరో వున్నారని నాకు బాగా తెలుసు. వారికి ఆ అవకాశం రాలేదు, అదేదో నాకు కలిగింది అంటే అది నా అదృష్టం అని చెప్పాలి. ఏదో వర్షిష్ఠావంతుడిగా విధి నిర్వాహణలో సరిగా చేస్తున్నారని యిన్నాళ్లు యాక్ట్ ఎ డిప్యూటి స్పీకరు, యాక్టింగు స్పీకరు మీరందరు అనుకుంటే అదేదో మీరు యిచ్చిన సహకారం వల్లనే. ఆవేశపూరితంగావున్నా సమయములో, కొపోద్రిక్తులై వున్న సమయములో ఏదో నాకు తోచిన రీతిగా మిమ్ములను నవ్వించి లేక మీ మనస్సును కష్టపెట్టి ఎట్లాగో అట్లా అటు యిటు తర్జనభర్జనలకు తావు యిస్తూ చమత్కారంగా తీసుకువెళ్లాను, అది మీరు యిచ్చిన పట్టువల్ల జరిగింది. నాకెదో తెలిసి ప్రతిభావంతంగా చేశానని కాదు. మన్ననలను కురిపించి ప్రసంశించారు. మంచిదే, కాని ప్రసంశించిన తరువాత దీనివల్ల రేపు మీకు ఏదైనా కొంత కాలవ్యవధి యిస్తానేది కూడ లేదు. శాసన సభ ఐదు రోజులు, సభాపతి గురించి ఏదో చెప్పాము పది నిమిషాలు అదనంగా దొరుకు తుంది అనుకోవచ్చు కొంత మంది, అది కూడ లేదు.

Smt. T. Lakshmikanthamma :-Once a Speaker, always a Speaker.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—మమ్ములను అంతా తేలిగ్గా చూస్తే ఎట్లా?

మిష్టర్ స్పీకర్ :—ఎవరు మాట్లాడలేదో మొదట వారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాలి. Particularly, I am grateful to you all, all the Legislators. యీ వైపున ఆ వైపున వున్నవారందరు నా సహోదరులు. సహోదరీమణులు, మీరందరు చేయూత యిచ్చి నా విధి నిర్వహణలో తోడ్పడ్డారు, మీ అందరికీ ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. ముఖ్యంగా దాసుగారు ఒక మాట చెప్పారు, మా చిత్తూరు జిల్లా నుండి రామకృష్ణం రాజుగారు వచ్చారు, శాసన మండలికి అధ్యక్షులు అయ్యారు. 550 పైగా సభ్యులుండే లోకసభలో అనంతశయనం అయ్యంగారు డిప్యూటి స్పీకరుగా వుండి తరువాత స్పీకరు కావడం జరిగింది. అంటే ఒక ప్రవక్తి ఏమంటే కన్వెన్షన్ ప్రకారం డిప్యూటి స్పీకరుగా వున్నవారిని స్పీకరు స్థానానికి—ఖాళీ ఏర్పడినప్పుడు—హుందాతనం పెంచడానికి ఎలివేట్ చేయడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అలాంటిదే నాకు ఒక అవకాశం దొరికింది. అది దురదృష్టమో అదృష్టమో చెప్పలేనుగాని అసెంబ్లీ కొన సాగిస్తే మీ అందరి సహకారముతో హుందాతనంగా నడిపించేవాడిని. నాకు ఎంతో ఆహ్లాదంగా వుంది. నన్ను ఎంతో ప్రసంశించి మంచి మాటలు చెప్పారు, Iam grateful to all the Hon. Members. I thank the Leader of the House, Leader of Opposition and our revered Chief Minister for conducting me to this august Chair after duly conducting the formality, which is an interesting relic of the past. పర్టిక్యులర్లీ పార్టిన్ స్పీకరుగా మూర్తిరాజుగారు-నాలుగవసారి ఎం. ఎల్. ఎ. గా వున్నారను కుంటాను,

నా ఎన్నికను యిక్కడ డిక్లేరు చేయడం అంటే ఆ భాగ్యం కూడ కలిగింది. వారు పేశామహులుగా వుంటూ ఎన్నిక చేసినందుకు వారికి కూడ పట్టిక్యులర్లీ I am thankful to him. I express my greatful thanks and humble acknowledgements for the high honour which was showered on me. I thank the people also who have congratulated me to-day. ఇంతకంటే చెప్పవలసింది ఏమీలేదు, పరిపక్షాలతో స్నేహముతో ఫ్రేర్ గా వుంటాను అని చెప్పే మాట ఎప్పుడూ వుండే మాటే. ఎవరైనా నన్ను తప్పుగా

9.40 : భావించి నేను తీసుకొన్న దృక్పథంవల్ల నోప్పించి వుంటే వారందరు నన్ను క్షమించాలని కోరుతున్నాను. కొన్ని సమయాల్లో యిక్కడికి వచ్చి యిది చెప్పండి. ఆవేశ పూరితంగా జరిగి వుండవచ్చు. దానికి you have to excuse me. ఆ మాటమీకు చెప్పిన పరిస్థితివుంది. అది నేను వుద్దేశ్య పూర్వకంగా చెప్పిన మాట కాదు అని మరొకసారి గౌరవ సభ్యులందరికి మనవి చేస్తున్నాను. నేను ఒక పార్టీకి గాని ఒకవ్యక్తికి గాని లోబడి పోయి ఏదో చేసిన కార్యక్రమం లేదు. ఈ పీటు మీద కూర్చునంతవరకు సరైన ధర్మబుద్ధితో జస్టిస్ టు ఆల్ అనే పద్ధతిలో చేస్తాను అని మనవి చేస్తూ మీరు చూపిన ఆదరాభిమానాలకు మరోకసారి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—అధ్యక్షా, మేము మిమ్ములను మనస్ఫూర్తిగా అభినంది చాము, వ్యసంశించలేదు. అది కూడా పరిపక్షాలపేతో మాత్రము తమరిని అభినందించలేదు. 15 నిమిషాలు యిచ్చేది 20 నిమిషాలు యిస్తారనే వుద్దేశముతో వ్యసంశించ లేదు. అభినందించాము, అది వ్యశంస కాదు, అభినందించడం మా విధ్యుక్తధర్మం. తమరు అన్నది ఏమంటే, మీరు నన్ను పొగిడివండుకు 5 నిమిషాలు యిచ్చేది పద నిమిషాలు యిస్తారనుకున్నా మీలు కాదు అని. మేము పరిపక్షాలపేతో కోరి కాదు తమరిని అభినందించింది. మనస్ఫూర్తిగా అభినందించాము మాకు మాట్లాడడానికి సైము ఎక్కువ యిస్తారని కాదు. మనస్ఫూర్తిగా హృదయాంతరాలనుండి పొంగి పొరలి వ్యవహించినటువంటి భావంతో చెప్పాము గాని తమగురించి వ్యత్యేకంగా పరిపక్షాపేత కోరి చెప్పలేదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

12-00 noon

శ్రీ జి లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, ఒక సబ్ మిషను. బ్యాక్ వర్డు క్లాసెస్ కమిషన్ డిప్యూటేషను అవుతూ ఉండగా 10 గంటలు కావస్తుంది. అప్పుడు స్పీకరు ఎన్నిక జరిగింది. అప్పటికి గౌరవసభ్యులు శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు ఒక పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు తెచ్చారు. బ్యాక్ వర్డు క్లాసెస్ వెల్ఫేరు కమిటీ అధ్యక్షులు శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావుగారు రిక్వార్డు ఆడిగితే ఒక ఆఫీసరు ఇవ్వ లేదని, కలెక్టరు ద్వారా పంపించినా అయన తిరస్కరించారని దానిని గురించి ప్రివిలేజి మోషను ఇచ్చి ఉన్నామని వారు ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. ఆ విషయమూ శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు లేవనెత్తారు. దానిమీద ఏమి చర్య

తీసుకున్నారని అడిగే సమయానికి 10, గంటలు కావచ్చింది. అప్పుడు అది ఆగిపోయింది. దానిమీద తమరు ఏమి చర్య తీసుకున్నారో చెప్పి తరువాత చర్చ ప్రారంభిస్తే బాగుంటుంది.

(శ్రీ జె. వెంకటేశ్వరరావు :— నేను చెప్పింది తమకు ప్రివిలేజి మోషను ఇచ్చానని కాదు. లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్‌ను ఆదేశించడం జరిగింది. దానికి మోషను తయారుచేసి వారు ఇవ్వలేదని చెప్పాను. ఆ రికమెండేషను కూడా రిపోర్టులో చెప్పాము.

మిస్టరు స్పీకరు :— మీరు నా ఛాంబరుకు వస్తే ఆదేమిటో తెలుసుకొని చేయవచ్చును.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :— తమరు తమ ఛాంబరుకు పిలిచి అడిగే హక్కు ఉంది, లేదని కాదు. ఆ విషయం ఇప్పుడు శాసనసభ చర్చలో ఉంది.

(శ్రీ నల్లపురెడ్డి (శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, నా పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు ఏమిటంటే బ్యాక్‌వర్డు క్లాసెస్ వెల్ఫేరు కమిటీ చైర్మన్‌ను నెల్లూరు జిల్లాలోని వాకాడు ఇంజనీరింగు కాలేజి కరస్పాండెంటు (శ్రీ వేదురుమల్లి పద్మనాభ రెడ్డిగారిని కొన్ని వివరాలు కోరారు. అయన కమిటీ చైర్మన్‌గా కోరారు. నీవు ఎంతమంది బిసి విద్యార్థులకు అడ్మిషను ఇచ్చావు అనే వివరాలు కోరారు. అయన ఇవ్వడానికి నిరాకరించారు. సమన్సు పంపించారు. అయినా రావడానికి నిరాకరించారు. అది కంటెప్టు క్రిందకు వస్తుంది. ఈ శాసనసభను ధిక్కరించినట్లు అవుతుంది. ఈ సభా హక్కులకు భంగం కలిగించినట్లు అవుతుంది. అది మనం ఎన్నుకున్నటువంటి లెజిస్లేచర్ కమిటీ. అది సూమోటోగా మీరు చేకప్ చేయాలి. దీనికి ప్రత్యేకంగా ఆ కమిటీ చైర్మన్ ప్రివిలేజి మోషను అంటూ మూవ్ చేయవలసిన అవసరం లేదు ఆ కమిటీయొక్క హక్కులను కాపాడవలసిన బాధ్యత ఈ హౌసు మీద, మీమీద, మన అందరిమీద ఉంది. ఎప్పుడైతే వారికి కావలసిన ఇన్ఫర్మేషను ఇవ్వలేదో, వారు సమన్ చేసినా రాలేదో అప్పుడు వెంటనే ఈ సభ సూమోటోగా చేకప్ చేసి విత్ అవుట్ నోటీసు ఏమి యాక్షను తీసుకోవాలో నిర్ణయించవలసిన అవసరం ఉంది. దయచేసి మీరు రూలింగు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము.

(శ్రీ జె. వెంకటేశ్వరరావు :— ఇది శాసనసభా ధిక్కారమని మా కమిటీ నిర్ణయం చేసింది ఒకసారి కాదు. అనేక రకాలైన పద్ధతులు అవలంభిస్తే చూశి అవకాశం ఇచ్చాము. మళ్లీ కలెక్టరుద్వారా పంపించాము. మన లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్ ద్వారా పంపించాను. ఆ సమన్సు ఏమైనాయో తెలియదు. ఆ కలెక్టరుద్వారా పంపించింది నెల్లూరు కలెక్టరేటు 28-7-1982 న అందుకుంటే అది 8-8-82 న మాకు అందింది కనుక కలెక్టరుగారి ఆదేశాలు 4-8-82 న తీసుకున్నాము, 4-8-82 న ఎట్లైనా అవైలబుల్‌గా లేరు, 5-8-82 న వారికి అమలు చేశామని చెప్పారు. 5-8-82 న అమలు చేసారు కనుక నేను రాలేదని ఒక టెలిగ్రాం ఇచ్చారు. దానికి చాలా కథ ఉంది. మేము లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియటిను ఆదేశించాము. లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్ వారు మోషను మూవ్ చేయాలని లేకపోతే స్పీకరుకు ఎట్లైన్ చేయాలని వీడో

ప్రాసిజరల్ వ్యవహారం అంతా చెప్పుకొంటూ వచ్చారు. కాబట్టి అది రిపోర్టులో కూడా వ్రాసాను. తమకు అది కూడా ఇస్తాను. శ్రీ శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు రిపోర్టు ఎప్పుడైతే టేబుల్ మీద పెట్టామో అప్పుడు సభాగౌరవాన్ని కాపాడవలసిన గురుతర బాధ్యత తమమీద ఉంది. అది వాస్తవం కూడా. వేరే మాటను ఉండనక్కరలేదు. తమరే లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్‌ను ఆదేశించి అది తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

Mr, Speaker :-- I will look into it.

9.40

శ్రీ కె. గోవిందరావు:—అధ్యక్షా, తమరు స్పీకరుగా ఎన్నిక అయిన తరువాత మొట్టమొదటి సమస్య మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. అనకాపల్లిలో ఒక వ్యాపారస్థునికి కమర్షియల్ టాక్సు రిలీజు చాలాకాలం క్రిందటినుండి మినిస్టరుగారు ఇచ్చారు. ఆ విషయం గురించి నేను అడిగితే దానికి చీఫ్ మినిస్టరుగారు సమాధానం చెబుతామని అన్నారు. సెషను రేపు క్లోజ్ అవుతున్నది.

Mr. Speaker:—Yes, I will inform. I will see that the Chief Minister answers this.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:—ఈలోపుగా చిన్నచిన్న వ్యాపారస్థులైన ఎటాచ్‌మెంట్సు పెడుతున్నారు. తిమింగళాన్ని వదలిపెట్టి చిన్నచిన్న చేపలను పట్టుకొని రాసరింపాన్ని పెడుతున్నారు. ఇది చాలా ఘోరమైన విషయం. Let him take a decision.

Mr. Speaker:—I will communicate to the Hon. Chief Minister and see that he gives an answer.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి:—మీరు చీఫ్ మినిస్టరుగారికి చెబుతామని చెప్పారు. చీఫ్ మినిస్టరుగారికి రేపు కాన్సిలులో బిజినెస్ ఉంది. ఇప్పుడే మీరు చెబితే వారు పాయింట్రం అయినా సమాధానం చెప్పడానికి అవ్కాశం ఉంటుంది. రేపు వారు ఈ సభకు రాకపోవచ్చును. ఆ విషయం గురించి ఆలోచించండి.

Sri M. Venkaiah Naidu : —I would like to bring to your notice about the assurance given by the Chief Minister that he would take a decision and inform the House about the Capitation fee also. రేపు వారము పూర్తి అయిపోతున్నది కాబట్టి సెషను ఫీజు విషయంలో ఫైనల్ డెసిషను తీసుకొని సభ ముగిసేలోగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతామని చెప్పారు. వారు వారములో ఇచ్చిన ఎస్యూరెన్సులు వారములో అమలు చేసేట్లు చూడండి.

Mr. Speaker :—The concerned Ministers are taking notes. I will see that they communicate.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు:—అది ముఖ్యమైన విషయం. చీఫ్ మినిస్టరుగారు అది చెప్పాలి. కొన్ని రిపోర్టులు టేబులుమీద పెడతామని అన్నారు. దిల్‌షుక్‌రాం రిపోర్టు పెడతామని అన్నారు. వరల్డు తెలుగు కాన్ఫరెన్సు గురించి పెడతామని అన్నారు. దాని సంగతి ఏమైనదో తెలియదు.

When it is going on record, that means we are going to communicate to the Government. నేను, శ్రీ జైపాల్ రెడ్డిగారు ఇంకా కొంతమంది శాసన సభ్యులు కలసి రెండు ప్రివిలేజ్ మోషను నోటీసు ఇచ్చాము. కెవిన్యూ మినిస్టరు గారి మీద శ్రీ బాగారెడ్డిగారి మీద, ఎక్సైజ్ మినిస్టరు శ్రీ కె. ప్రభాకర రెడ్డిగారి మీద ప్రివిలేజ్ మోషను నోటీసులు ఇచ్చాము. అవి ఎప్పుడు వస్తున్నాయని అడిగితే తొందరలో వస్తున్నాయని చెప్పారు.

Mr. Speaker:—You must also know our difficulty. దాని గురించి పరిశీలన చేశాము కాని దానిమీద సమగ్రంగా బ్రీఫ్ ఇవ్వాలి కమ్యూనికేట్ చేయాలని అనుకుంటే ఉదయం, సాయంత్రం కూర్చుంటున్నాము, సమయం ఉండడం లేదు. I will look into it.

Sri S. Jaipal Reddy:—On a point of submission. Sir, you are competent to take a decision on the Privilege Motions we table. But, before you give a final ruling on such a vital Privilege Motion, you should also allow some Members like us to say what we think about it.

మిస్టరు స్పీకరు:—లోక్‌సభలో ప్రాక్టీసు ఏమిటంటే ప్రివిలేజ్ ఇష్యూ రెయిజు చేసినప్పుడు సభ్యులకు మాట్లాడే అవకాశం కలిగించడం ఉంది. మన లెజిస్లేచరులో ప్రయిమాఫేసి కేసు లేకపోతే డిస్‌పోజ్ చేసిన కేసులు ఉన్నాయి.

Sri S. Jaipal Reddy:—Nothing in my view is more important than the dignity and soveriegnty of the House, than the question of privilege of the House. How can we be non-challant?

Sri M. Venkaiah Naidu:—Even here number of privilege motions were raised and there were occasions.....

(Interruptions)

శ్రీ డి. సురేందర్‌రావు:—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ప్రివిలేజ్ మోషన్ విషయం చెప్పినప్పుడు, మేము కూడా ఒక ప్రివిలేజ్ మోషన్ ఇచ్చాము, మా కర్మవో దురదృష్టమో డిస్ ఎలా చేశాము అని వంచించారు. ఒక సారి డిస్ ఎలా చేసిన తరువాత మళ్ళీ చర్చకు ఎట్లా అవకాశం ఇచ్చారు. ఒక సారి మీరు మంచో చెడో నిర్ణయం తీసుకుని డిస్ ఎలా చేసిన తరువాత మరల దానిమీద మాట్లాడడం ఏమిటి? ఒక వేళ మా పార్టీ ప్రివిలేజ్ మోషన్ డిస్ ఎలా చేసి వారి పార్టీ మోషన్ తీసుకోవడం మంచిది కాదు. 12-10 p.m.

Sri M. Venkaiah Naidu :— Kindly refer to proviso to Rule 171 (1) —

"Provided that where the Speaker has refused his consent under rule 168 or is of opinion that the matter proposed to be discussed is not in order, he may, if he thinks fit necessary, read the notice of question of privilege and state that he refuses consent or holds that the notice of question of privilege is not in order ;"

Even if you refuse also. But if the Speaker feels that there is urgency he can suo motu refer. ఇక్కడ మేము ఒక సీరియస్ మేటర్ మీద రాష్ట్ర శాసన సభని రాష్ట్ర ప్రజానీకాన్ని కేవర పెడుతున్న విషయానికి పిటిషన్ మోషన్ ఇస్తే అది పదో సింపుల్‌గా తీసుకుని పోయిమా పోనీ లేనట్లు అనుకోవడం మంచిది కాదు.

We will prove. I am ready to prove that there is a question of privilege that the Minister has deliberately misled the House. If you just simply give judgment without seeing the records how can we.....

9.40 .

Mr. Speaker :— Where there is no prima facie case, I can suo motu disallow it.

Sri M. Venkaiah Naidu :— I got the proceedings from your office only. I did not print them on my own మొదటి రోజు ప్రొసీడింగ్సుకి కారకమ్యం ఉంది.

Mr. Speaker :— Even if any Minister without any sort of MENSERIA about it if he does it. it does not amount to privilege.

Sri M. Venkaiah Naidu :— The circumstances must be enquird into. In the given circumstances the Minister was questioned about that. He was challenged about that. It is not the first time.

Mr. Speaker :— I will have to look into it.

Sri M. Venkaiah Naidu :— You are not trying to shield I know.

Sri M. Venkaiah Naidu: —It is a premature decision. You have to apply your mind.

Mr. Speaker:— We wanted to see all the things are clubbed and take a decision. But I don't have time to go through the earlier decisions.

(శ్రీ కె. వెంకట రామయ్య :— ఇప్పుడు ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే వెంకయ్యనాయుడుగారు చెప్పింది సమంజసంగానే ఉంది. వారు రెయిజ్ చేసి వారు. నేను చూస్తున్నాను నేను చూస్తాను వారు కైము లేదు అన్నప్పుడు మీరు మీ మైండు అప్లయి చేయవలసి ఉంటుంది. ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. ఇప్పుడు డెసిషన్ వెంటనే ఇస్తే అది పిల్మెచూరు డెసిషన్ అవుతుంది.

Sri S. Jaipal Reddy :— I am not able to understand the juxtaposition of two privilege motions. Each privilege motion must be considered on its separate merits. We tabled two privilege motions. I don't know they have tabled privilege motions, against whom and what. The speaker is obliged to inform the House as to the contents of the privilege Motions. Mr. Venkaiah Naidu myself and few others told to the House on number of occasions about the contents of our privilege motions. Without referring to the contents of the privilege

motions – Opposition parties have tabled one privilege motion and the ruling party tabled a privilege motion — I cannot understand this kind of confusion. The point is that each privilege motion should be considered on its own metits, if there is a case of privilege I would beg of you to permit them to speak on the privilege, motions. I invite discussion. I would appeal to you to give them a chance. Let them be given the chance and let them say what is the case of the privilege.

Sri D. Surender Rao :— He cannot dictate.

Mr Speaker : – It is his point of view. He is not dictating his terms.

(శ్రీ సి. జంగారెడ్డి ఉన్నారా, ఒక ప్రివిలేజి మోషన్ ఇచ్చిన తరువాత ప్రివిలేజి మోషనులో ఉన్న విషయాలను నోటీసు ఇచ్చినతరు తన యొక్క ఆర్గ్యుమెంటు విన్న తరువాతనే చెప్పాలి.....

Mr Speaker :—I do not want all those things. I will look into it and take a decision.

(శ్రీ పి జంగారెడ్డి :—ఏదైనా ప్రివిలేజి మోషన్ ఇస్తే ఇచ్చిన వారికి ఏమి ఉందో ఎలాబొరేట్ చేయడానికి అవకాశం ఇచ్చిన తరువాత మీరు డెసిషన్ తీసుకోవాలి. మన ఎసెంబ్లీలోనే ఎన్నో మంచి సంప్రదాయాలు ఉన్నాయి. మీరు డిస్ అలో చేసే ముందుగాని ఎడ్మిట్ చేసేముందుగాని ఇచ్చినటువంటివారికి అవకాశం ఇవ్వాలని నేను చేస్తున్నాను. మన దగ్గర అలాంటి సంప్రదాయాలు కన్వెన్షన్సు ఉన్నాయిని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ జి. సుందరరామయ్య :—అధ్యక్షా, ఇపుడు ఈ సభ సంప్రదాయాన్ని ఒక ఇస్యూ మీద గౌరవ సభ్యులు లేపినారు. ఆలు మాట్లాడే విషయం ఏమిటో మాకు తెలియడం లేదు. వారు ముగ్గురు నలుగురి తప్పు. అట్లా కాకుండా మాకు కూడా తెలిపితే మేము చాని పూర్వాపరాలు తెలుసుకుంటాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను చాని ఇంటొగేషన్ చూసి ఒక డెసిషన్ తీసుకుంటాను.

(శ్రీ నిహెచ్. శ్యామలరావు :—అధ్యక్షా, ఇపుడు మూడు వెల్ఫేరు కమిటీల మీద పార్ట్ డిస్కషన్ జరుగుతూ ఉండగా మధ్యలో ఈ 329 మీద వచ్చింది. ఆ కమిటీల మీద డిస్కషన్ కంటిన్యూ చేసినట్లయితే రిప్లయిస్ ఇవ్వవచ్చును. మిగతా విషయాలు చాంబరులో డిస్కస్ చేస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—రూలు పొజిషను ప్రకారంగా స్పీకరకి ఉన్నటువంటి హక్కులుగాని అధికారాలుగాని ఇన్వోక్ చేయడం కాదు. ప్రివిలేజి మోషన్ గురించి డాక్యుమెంటరీ ఎవిడెన్సును యిచ్చేందుకు సభ్యులకు అవకాశం యివ్వాలి ఆ డాక్యుమెంటరీ ఎవిడెన్సుకు ఈ సభలో, సభ్యులు చెప్పుకునే పొంవర్సీయముంది. 12-10 p.m.

ఇది రూల్సు పొందిపను, తరువాత నా సబ్మిషను ఏమంటే, కామంతట కామే, స్పీకర్ గా ఈ అసెంబ్లీని మరొక రోజు పొడిగించారు. బి.ఎ.సి ని పిలుస్తారని వేము అనుకొన్నాము. పిలవకుండానే పొడిగించారు. ఆ పొడిగించడంతో, ఈ క్వశ్చన్స్, ఆన్సర్స్ వుండాలా వద్దా ? కౌండ్ గులో వున్న వర్క్ రేపు పూర్తి.....

మిష్టర్ స్పీకర్ :—బి.ఎ.సి.ని మీట్ కావాలంటారా ?

9.40 శ్రీ జి. లచ్చన్న :— అవును.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—సరే.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—తమకు ఇందాక ఒకటి గుర్తు చేశాను. దాని మీద తమరు ఏమి ఫైనల్ డిసిషను తీసుకొన్నారు ?

మిష్టర్ స్పీకర్ :—సి.ఎం. గారికి మేము సందేశాన్ని పంపాము. We will see that he comes. సాయంత్రమో, రేపో, ఎప్పుడో....

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—రేపు ఆయన కొన్నిలుకు వెళ్లుతారు. That is the point.

Mr. Speaker :—My point is that I have sent the communication to him. వాకు వచ్చిన తరువాత చెబుతాను. మధ్యాహ్నము వారు ఏమి చెప్పేది లేక వారు వచ్చి చెబుతారా అనేది I can inform you.

Sri M. Venkaiah Naidu :—I want personal explanation. I pass on to you. I don't want to explain anything except to the Speaker on 26th.

MESSAGES FROM THE COUNCIL

Mr. Speaker :—I transmit a copy of the following motion passed by the Andhra Pradesh Legislative Council on 6th September, 1982 concurring with the Assembly in setting up a Joint Select Committee to consider the Andhra Pradesh Buildings (Lease Rent and Eviction) Control (Amendment) Bill, 1982.

MOTION

That this House concurs in setting up a Joint Select Committee of the two Houses consisting of 20 members, 15 members from the Assembly and 5 members from the Council to consider the Andhra Pradesh Buildings (Lease, Rent and Eviction) Control (Amendment) Bill, 1982 and that the following members of this House be nominated to the Joint Select Committee.

1. Sri B. Venkatram, Chief Minister
2. Sri T. Panchajanyam
3. Sri A. Ranganayakulu

4. Sri Ch. Sasibhushana Rao
5. Sri J. Yegnanarayana.

Chairman,
Legislative Council.

In accordance with Rule 147 of the Rules of Procedure and conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Silk Worm Seed (Control) Extension and Amendment Bill, 1982 (L.A. Bill No. 11 of 1982) as passed and agreed to by the Andhra Pradesh Legislative Council on the 6th day of September, 1982 without any amendments and signed by me.

Chairman,
Legislative Council.

In accordance with Rule 147 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Lokayukta and Upa Lokayukta Bill, 1982 (L.A. Bill No. 11 of 1981) as passed and agreed to by the Andhra Pradesh Legislative Council on the 6th day of September, 1982 without amendments and signed by me.

Chairman,
Legislative Council.

BUSINESS OF THE HOUSE

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—26-8-82న 829 క్రింద పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, ఆకివీడులో కొన్ని ఇండ్లను పెరికివేస్తారనే సందర్భములో రామచంద్ర రాజు గారు మాట్లాడుతూ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అవుమ వారు వా పర్మిషన్ తీసుకొన్నారు.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—రామచంద్రరాజుగారు కొన్ని ఆరోపణలు చేశారు. చేసి, నేను సవాలు కూడా చేస్తాను, రుజువు చేస్తాను, జయపాల్ రెడ్డి గారు, వెంకయ్య నాయుడు గారు ఆ ఇండ్లు పెరికే కార్యక్రమం వెనకాల వున్నారు. వారికి సన్మానం కూడా చేశారని అన్నారు. ఈ సందర్భముగా ఆకివీడు గ్రామ సర్పంచినుంచి వాళ్ళకి లెటరు వచ్చింది, ఆ వ్రాసిన దానిలో అంతా చదవడానికి సైం లేదు. ఒక వాక్యం మాత్రం చెబుతాను.

"మేము, మీ ఉభయులకు ఆకివీడు గ్రామంలో సన్మానం చేసినట్లు ఆరోపణలు మా శాసన సభ్యులు చేశారు. కాని మా గ్రామంలో మా నియోజక వర్గ శాసనసభ్యులయిన రామచంద్రరాజు గారివి, వెంకటేశ్వర స్వామి కళ్యాణ మంటపం మరియు రహిత నీటి సరఫరా పథకాన్ని ప్రారంభించిన సందర్భములో

వ్యాఖ్యానించిన మాట యదార్థము. పరిశీలక నాయకులుగా మిమ్ములను గౌరవించడమేగాని, మీ దర్శన భాగ్యము మాకు ఇంతవరకు కలగలేదు" అని వ్రాశారు.

I am passing it on to the Speaker to be recorded in the proceedings.

9.40

శ్రీ డి. సురేంద్రరావు :—ఒక గౌరవ సభ్యుడు, ఒక విషయాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకొని వచ్చారు. సంబంధించిన శాసనసభ్యులు లేకుండా, ఏదో సర్వించి వార్తా న లెటరును తీసుకొని వచ్చి, రికార్డు చేయండి అనేది పద్ధతి కాదు. కేవలము సర్వించి యిచ్చిన లెటరు ఆధారము మీద మీరు ఎలా చేయడం తప్పు కాదా ? ఇపుడు జీరో అవర్ కూడా కాదు మన ముందు వేరే ఐటెమ్ వుంది ఇంకా మాట్లాడవలసిన వారుండగా, ఎవరు ఇష్టము వచ్చిన కాగితాలను వారు తీసుకొని వచ్చి మాట్లాడే పద్ధతిని....

Mr. Speaker:—It is not like that. He said with my permission. It is his personal explanation.

Sri M. Venkaiah Naidu :—With your permission only I spoke.

Mr. Speaker:—He sought my permission.

శ్రీ డి. సురేంద్రరావు:—మీరు నాకు కూడా పర్మిషన్ ఇస్తే, నేను కూడా నాలుగు మాటలు మాట్లాడుతాను అది మంచిదా? నవ్వెట్టు మీద పర్మిషన్ ఇవ్వాలి గాని, సభ్యులు లేకుండా మాట్లాడడం సబబా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ రోజు ఏమన్నారంటే గొట్టుముక్కల రామచంద్ర రాజుగారు అపోజిషన్ పార్టీ వాళ్ళకు ఏదో సన్మానం చేశారని, పార్టీ కూడా యిచ్చారని చెప్పారు. దానిమీద నా పర్మిషన్ తీసుకొని వారు మాట్లాడుతున్నారు.

శ్రీ డి. సురేంద్రరావు :—సంబంధించిన సభ్యులు లేరు కదా ?

Mr. Speaker:—You cannot question my right in allowing him.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి :—వారేమన్నారంటే, ఆకివీడు గ్రామములో ఒకవేళ నాయకులుగా వారు, వెంకయ్య నాయుడు గారికి, ఏదో ఒక సందర్భములో సన్మానము చేశారు. వెంకయ్యనాయుడు ఒకవేళ పార్టీ నుంచి నిష్క్రమించి, బి.జె.పి.లో శాశ్వత సభ్యత్వం తీసుకొని రెండు సంవత్సరాలయింది. అంటే యీ సన్మానము ఏ 2—3 సంవత్సరాల క్రిందట జరిగి వుండాలి; వారి లెక్కలు ప్రకారం. కాని ఆ విషయం చెప్పడం....

Mr. Speaker:—If the member were to be here....

Sri D. Surender Rao:—He should be here.

Sri S. Jaipal Reddy:—These allegations should go on challenge. ఆ సర్వించి చెప్పడం కాదు. నేను, వెంకయ్య నాయుడుగారు ఒక సందర్భములో

కూడా ఇంతవరకూ మా జీవితములో, మేము ఆకివీడు గ్రామం వెళ్ళలేదు. ఆ రోజు చెప్పాము. వెంకయ్య నాయుడుగారు, నేను ఏమి చెప్పామంటే, యీ ఆరోపణలు నిజమని రుజువు చేస్తే, మేము ఏ శిక్షకు అయినా పాత్రులము. రామచంద్ర రాజుగారు ఏమి చేయాలంటే మరల మరల పార్టీలు మార్చకుండా అస్యూర్ చేస్తే సరిపోతుంది. రామచంద్ర రాజుగారు జనతా పార్టీలో ఉన్నారని మేము చెప్పాము. దానికి రామచంద్ర రాజుగారు ఏమి చెప్పారంటే మేము 77 లో జనతా పార్టీలో వున్న మాట వాస్తవము. దానికి అనుగుణంగానే, ఆ సర్పంచి ఏమి ఉత్తరము వ్రాశారంటే రామచంద్ర రాజుగారు జనతా పార్టీలో వున్నప్పుడు జనతా పార్టీ నాయకుడుగా మేము సన్మానించామని అన్నారు. ఆ సభ్యుడు ఇపుడు ఎందుకు సభలో లేరో మాకు తెలియదు. సురేంద్రరావు గారికి నా సలహా ఏమిటంటే

[ఇంటరప్షన్స్]

శ్రీ డి. సురేంద్ర రావు :— సభ్యులు లేరు కదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది వారికి తెలిపాము. వారు లేకపోవడం దురదృష్టకరం. ఆయనకు నోటీసు యిచ్చి, ఆయనకు చెప్పే పైం కూడా ఇపుడు లేదు.

Sri S. Jaipal Reddy :—Inform Mr. Ramachandra Raju to come to Hyderabad and attend Assembly to-morrow and explain his position. If our version is not accepted by him, he must tender unqualified apology not only to the members but to the whole House.

Short discussion on Implementation of the Recommendations of the Three Welfare Committees.

శ్రీ ఎం. ఎర్రయ్య రెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఆట్టడుగున ఉన్నటువంటి ఆదివాసుల గిరిజనుల విషయంలో కమిటీ వారు రిపోర్టు మా ముందు ఉంచారు. కాని 35 సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పరిపాలనలో యీ గిరిజన అభివృద్ధి విషయంలో కార్యక్రమాలు రూపొందించారు, కాని వారికి ఏమీ అభివృద్ధి జరగలేదు. ఉదాహరణకు యీ ట్రయిబల్స్‌కు ప్రత్యేకంగా విద్య లేనటువంటి వారికి, ఆట్టడుగున ఉన్న ఆదివాసులకు యీ విద్య విషయంలో డెవలప్ మెంటు ఏమీ జరగలేదు. కాని యీ గిరిజనుల అభివృద్ధికోరకు ప్రభుత్వం కోట్ల రూపాయలు విధి యిస్తున్నారు. ఆశ్రమ పాఠశాలలు ఏర్పాటు చేసి గిరిజనులను విద్యావంతులను చేయడానికి వారికి తిండి, బట్ట అన్ని సౌకర్యాలు కల్పించి విద్యాబోధన చేస్తామన్నారు. కాని విద్య విషయంలో యీ గిరిజనుల అభివృద్ధి జరిగిందో పరిశీలన చేస్తే ఆశ్రమ పాఠశాలలు కూలిపోయే పరిస్థితిలో తిండి పైన కప్పులు లేకుండా ఉన్నాయి. ఇవన్నీ కూడా నేను యీ ట్రయిబల్ కమిటీ మెంబరుగా తిండి యీ ఆశ్రమ పాఠశాలలలోని విద్యార్థులు తింటున్న తిండి అక్కడ పరిస్థితి గమనిస్తే వారి విద్య ఎట్లా అభివృద్ధి అవుతుందో అర్థంకావడం లేదు. తరువాత యీ గిరిజనులను వ్యవసాయకంగా అభివృద్ధి చేయాలనుకున్నారు. అటువంటపుడు వారికి వ్యవసాయ పనిముట్లు

యిచ్చి వారి సమస్యలు పరిష్కారం చేయాలి. తరువాత భూమిని తనకా పెట్టి బ్యాంకులలో నుండి అప్పులు తీసుకొని ఆయిల్ యింజన్లు యింకా యితర విధాలైన భూమి మరమ్మత్తులకు అవకాశాలు కలుగజెస్తున్నారు. కాని ఇక్కడ జరుగుతున్న దేమంటే యీ ఎల్.ఎం.ఇ బ్యాంకులలో ఈ గిరిజనులకు ఆయిల్ 9.40 ఇంజన్లు అక్కరలేదని అన్నా 4, 5 వేల రూపాయలు ఆయిల్ ఇంజను 7, 8 వేల రూపాయలు యిప్పిస్తూ బ్యాంకు వారు కూడా కమిషన్ తీసుకొని ఆయిల్ ఇంజన్లు ఈ గిరిజనులను అంటగడ తున్నారు. ఆ విధంగా గిరిజనులకు అప్పుల భారం పెంచుతున్నారు. బ్యాంకు వారేమో 1,000 రూపాయలు ఆయిల్ ఇంజనుకు కమిషన్ వస్తుందని గిరిజనులకు ఈ విధంగా అన్యాయం చేస్తున్నారు. అట్లాగే గిరిజనుల చేతో వివామి లోన్సు బ్యాంకు వారు విడుదల చేస్తున్నారు. అటు వంటివి కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలన చేయించాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా వ్యాపారరీత్యా మత్తుపదార్థాలైన సారా వ్యాపారాన్ని వారిచేత చేయించి వారిని అభివృద్ధిలోకి తీసుకువస్తామన్నారు. ఈ రోజున ఈ సారా దుకాణాలు సొసైటీలు ఎవరి చేతిలో ఉన్నాయో పరిశీలన చేస్తే వారెంత అభివృద్ధి చెందారో తెలుసు. ఈ గిరిజనుల పేరు చెప్పి పెద్దపెద్ద ధనికులైన కాంట్రాక్టర్సుకు గిరిజనుల పేర కేటాయించిన డబ్బు కేటాయిస్తున్నారు ఇక రిజర్వేషన్స్ సందర్భములో ఉన్న తక్కువ రిజర్వేషనులో గిరిజనులు కానటువంటి వారిని బోగస్ సర్టిఫికేట్స్ ప్రొడ్యూస్ చేసినవారిని నియమించడం జరుగుతున్నది. ఈ 35 సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ పరిపాలనలో యింతవరకూ యీ బోగస్ సర్టిఫికేట్స్ పెట్టేవారిపైన ఏమి చర్య తీసుకున్నారు అనేది పరిశీలన చేయాలి. మొన్న గిరిజన మంత్రిగారు యీ బోగస్ సర్టిఫికేట్స్‌తో నియమింపబడినట్లు రుజువైనట్లు, యింకా కొన్ని వందల బోగస్ సర్టిఫికేట్లు ఉన్నట్లు ప్రకటించారు. కమీషన్ రుజువైన బోగస్ సర్టిఫికేట్సు ఉన్నవారిమీద ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? ఈ బోగస్ సర్టిఫికేట్సు కుంభకోణం అంతా కూడా కిందిఉన్న అధికారులకు మాత్రమే వాటిమీద చర్య తీసుకునే అధికారం ఉంది, కాని వారు ఏమీ చర్య తీసుకోకుండా ఉంటే ఏమి చేస్తున్నారో తెలియదు. తరువాత యీ ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు క్రింద పనిచేసే వారికి, వారికి ఇవ్వవలసిన షెడ్యూల్ ఆఫ్ రేట్సు ప్రకారం కూలీరేటు యివ్వడం లేదు. ఇపుడు యీ బీడీ కార్మికుల సమస్యను యీ ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు ఏమీ పరిష్కరించలేక పోతున్నారు. ప్రతి సంవత్సరానికి ఒకసారి యీ బీడీ కార్మికుల సమస్య వారి కూలిరేటు విషయంలో వస్తున్నది. వారికి యీ ప్రభుత్వం జరుగు తక్కువ రేటు యిస్తున్నది. కాని లక్షలాది రూపాయలు బీడీ ఆకు కాంట్రాక్టర్సు పెచ్చు రేటుకు ఆ బీడీ ఆకును అమ్ముకుని సంపాదిస్తున్నారు. అందువల్ల బీడీ కార్మికుల రేటును పెంచాలని పరిశీలిస్తామన్నారు. ఇపుడు గిరిజన ప్రాంతాలలో అసలు వర్షాలు లేని సందర్భాలే కాకుండా మామూలుగా వర్షాలు ఉండే సందర్భంలో కూడా మంచినీరు సమస్య పరిష్కారం కాలేదు. ఆ మంచినీటిసమస్యను గిరిజన ప్రాంతాలలో తీరుస్తామని ప్రభుత్వం ప్రతిసంవత్సరం చెబుతున్నది. కాని అడవులలో ఉన్న గిరిజనులకు యీ మంచినీరు సమస్య తీరడం

లేదు. ఇపుడు అడవులలో ఉన్న గిరిజన గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయి. కాని మన ప్రభుత్వం అట్టడుగున ఉన్న వారివాసుల విషయంలోనూ, వెనుకబడిన ప్రాంతాల విషయంలో ఏమి చర్య తీసుకోవడం లేదు. గిరిజనులకు ఉన్న హక్కుల పరిరక్షణ 1917లో వారిగురించి చేసిన యాక్టు పరిరక్షణ వారికి యివ్వవలసిన భూములు అవి ఏమీ కూడా అమలు జరగడంలేదు. గిరిజనులపేర ఉన్న భూమి యిపుడు యితరుల చేతిలో ఉంది ఈ గిరిజనులకు యీ విధంగా ఏమి న్యాయం కావడం లేదు, ఈ విధంగానే విద్యావిషయంలో ఏమీ అభివృద్ధి కాలేదు. తరువాత ముఖ్యంగా మంత్రిగారికి నేను చెప్పదలచుకున్నది ఏమిటంటే గిరిజనులను చైతన్యవంతులుగా యివ్వడానికి గిరిజన కార్పొరేషను ద్వారా వారు సేకరించే అటవీ సంపదను కొనాలని ఏర్పాటుచేశారు. అడవులలో దొరికే చింతపండు, కుంకుళ్ళు, జీడిమొదలగునవి యీ గిరిజన కార్పొరేషన్ వారు అతి తక్కువధర మాత్రమే గిరిజనులకు ముట్టచెబుతూ, గిరిజనులు తమ ఉత్పత్తులను గిరిజన కార్పొరేషన్ వారికే అమ్మాలని ఒక నిషేధం పెట్టి గిరిజనుల అభివృద్ధిని కుంటుబడేట్లు చేస్తున్నది. ఈ గిరిజనులకు సరైన ధరకట్టి యివ్వడం లేదు. మద్రాసు నుంచి వచ్చిన కొంత మంది దొంగ వ్యాపారులు ఆ పరుకును తీసుకొని లక్షల రూపాయలకు వాటిని అమ్ముకుంటున్నారు. ఈ విధంగా గిరిజన కార్పొరేషన్ వారు కూడ లక్షల రూపాయలు లాభం సంపాదించుకుంటున్నారు. అదీకాకుండా యీ గిరిజనులకు వారి ఉత్పత్తిని విచ్చలవిడిగా అమ్ముకోవడానికి పర్మిషన్ యిస్తారా అంటే అది జరగడం లేదు. అందువల్ల యీ గిరిజనులకు అభివృద్ధిలోకి తీసుకు రావడానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఈ మధ్య కొన్ని పత్రికలలో మంత్రిగారు గిరిజనుల గురించి వ్రాశారు. తాము 12-40 p.m. గిరిజన మంత్రిగా వచ్చిన తరువాత అయా గిరిజన గ్రామాలలో పర్యటించి, వారి సాధక బాధకాలు చూశామన్నారు. నేను కూడా కైర్బిల్ వెల్ఫేర్ కమిటీలో వుండి కొన్ని పరిస్థితులు చూశాను. స్కూల్సుకు పోయి గిరిజనుల పిల్లలను చూసినప్పుడు - గిరిజనేతరులు చక్కని బట్టలలో, చక్కగా చదువుకుంటున్నారు. గిరిజనుల పిల్లలు బట్టలు సరిగాలేక, సరిగా చదువుకునే పరిస్థితులు లేక వున్నారు. వెనుకబడినవారి పేర జరిగే బర్చులో అవ్యాయం, అక్రమం, దుర్వినియోగం బాగా వున్నాయి. బోగస్ సర్టిఫికేట్స్‌ను అరికట్టి, దుర్వినియోగం, దుబారా జరగకుండా అదుపుచేసి, గిరిజనుల అభివృద్ధికి సంతృప్తికరంగా, సక్రమంగా యీ కార్యక్రమాలను అమలు జరపడానికి పూనుకోవలసిందిగా కోరుతూ, నాకు అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. మునుస్వామి [కోడుమూరు]:—అధ్యక్షా, ఈ రోజు షెడ్యూల్డు కాస్ట్ వెల్ఫేర్ కమిటీ వారు టేబుల్ చైన పెట్టిన యీ నివేదిక చూసిన తరువాత. యిది చాలా అసంతృప్తిగా వున్నదని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. లెజిస్లేచర్ కమిటీ ఆన్ షెడ్యూల్డు కాస్ట్స్ వెల్ఫేర్ 1977-78 లో యిచ్చిన రిపోర్టులో సుమారు 184 రికమెండేషన్స్ చేసినట్లు చేసారు. కాని ఈ 184 లో ఎన్ని రికమెండేషన్లు ప్రభుత్వం వారు అంగీకరించి, జి.ఒ.ఎస్. చేసి, కార్యరూపంలో

చెట్టారో యీ నివేదికలో కనబడలేదని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. అదే విధంగా, '77-78 లో 47 రకమెండేషన్స్ చేసినట్లు చెప్పారు, అందులో 24 ప్రభుత్వం వారు అంగీకరించినట్లుగా ఉంది. అలే, ఆ అంగీకరించినవి జీఓస్, చేసినట్లు, అని కార్యరూపంలో చెట్టినట్లు ఎక్కడా లేదు ఈ రిపోర్టు వల్లనే షెడ్యూల్డు కాస్టు వారికి జరగవలసిన మినహాయింపులుగాని, ఉపాధి కార్
9.40 క్రమాలుగాని, ఇతర్రాలా ఏవీ సక్రమంగా లేవని తెలుస్తున్నది. ఇందు ఎపాయింట్ మెంట్స్ గురించి ఎక్కువగా చెప్పారు. రోష్టరు ప్రకారం ఎపాయింట్ మెంట్స్ చేస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. అలాగే, అక్కడక్కడా షెడ్యూల్డు కాస్టు కాండిడేట్సు లేరని చెప్పారు కొన్ని విషయాలలో జాప్యం జరిగిందని ప్రభుత్వం వారిచ్చిన సమాధానంలో వుంది. The rule of reservation in favour of Scheduled Castes should be strictly observed in the appointments to the post of Village Officers, viz., Patwari, Mali-patel and Police Patel taking district as a unit. According to the Orders issued in G.O.Ms. No. 604. Revenue dated 23-5-'77 out of every 2 vacancies of posts of Class I Village Officers, arising in a revenue division, the second vacancy shall be filled up from among the qualified candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes అని అన్నారు. 557 మంది షెడ్యూల్డు కాస్టు కాండిడేట్సు విలేజ్ ఆఫీసర్సు సెలెక్షనింగ్ అయివుంటే అందులో వంద మందిని మాత్రమే ఎఫ్ జార్జ్ చేసుకున్నట్లుగా చెప్పారు. దీనిని బట్టే తెలుస్తున్నది—యస్.సి, కాండిడేట్సును ఎఫ్ జార్జ్ చెయ్యడం నత్తనడకగా నడుస్తున్నది ఇది చాలా చురుకుగా జరగాలి. ప్రతి జిల్లాలోను విలేజ్ ఆఫీసర్సు పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. యస్. సి. కాండిడేట్సును ఎపాయింట్ చెయ్యడంలో ప్రభుత్వం ఎందుకు డిలే చేస్తున్నదో, దానికారణం మంత్రిగారు చెప్పాలి. ఈ రోజు మా మంత్రిగారు యాబ్సెంట్ అయినారు. ఈ విషయాలు ఎవరు నోట్ చేసుకుంటున్నారో, ఎవరు రిప్లయ్ యిస్తారో తెలియదు. వీరప్పగారు వెలితే, వారు బాక్వర్డ్ క్లాసెస్ గురించిన విషయాలు చక్కగా చెప్పవచ్చుగాని షెడ్యూల్డు కాస్టు గురించి జవాబు చెబితే మాకు సంతృప్తికరంగా వుండదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. దయచేసి, దీనికి షెడ్యూల్డు కాస్టు వెల్ఫేర్ మినిస్టరు గారిచేత జవాబు యిప్పేట్లుగా చెయ్యాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—ముసుస్వామి గారు కూడా మంత్రిగా పనిచేసినవారే. అవ్యవస్థతగా వున్నప్పుడు, ఇన్స్ట్రక్షన్స్ తీసుకుని మరొకరు చెప్పడం జరుగుతుంది. సంతృప్తికరంగా లేకపోవచ్చు గాని, వున్న విషయాలను చెప్పగలననే నమ్మకం వాకు వుంది.

శ్రీ డి. ముసుస్వామి :—అంత సంతృప్తికరంగా చెప్పలేమని మంత్రిగారే అంగీకరిస్తున్నారు. ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటును చూస్తే-చాలా విచారకరంగా వుంది. ఇదే కాదు ఏ డిపార్టుమెంటును చూసినా, యస్.సి, అభ్యర్థులను నియమించవలసిన వెకెన్సీస్ అలాగే వున్నాయి, మన రాష్ట్రంలో ఇప్పుడు నాలుగు

యూనివర్సిటీలున్నాయి. ఉస్మానియా, శ్రీ వెంకటేశ్వర, నాగార్జున, కృష్ణ దేవరాయ యూనివర్సిటీలు. ఇందులో ఒక్క యూనివర్సిటీలోకూడా యస్.సి. ని వైస్ చాన్సిలర్‌గా వెయ్యలేదు. రిజిస్ట్రారుగా ఒక్కరు లేరు. ఇప్పుడు ఓపెన్ యూనివర్సిటీ బిల్లు పాస్ చేసుకున్నాం. కనీసం యీ యూనివర్సిటీలోనయినా షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ మనిషిని వైస్ చాన్సిలర్‌గా వెయ్యండి తరువాత, కాండిడేట్సు అవైలబుల్‌గా లేరనడం వర్కౌట్ అవదం అయిపోయింది. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్చేంజ్‌కి వెడితే చాలామంది వున్నారు. కాని, యల్.డి.సి. పోస్టులకూడా కాండిడేట్సు దొరకడం లేదని చెబుతున్నారు. గ్రాడ్యుయేట్స్, డబుల్ గ్రాడ్యుయేట్స్ అనేకమంది రిజిస్టరు చేసుకున్న వారున్నారు. ఇటువంటి విషయాలలో ప్రభుత్వం చాలా జాప్యం చేస్తున్నది. షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్స్‌ను ప్రభుత్వం నెగ్లెక్టు చేస్తున్నదని చెప్పడానికి సాహసించను. కొన్ని విషయాలలో ప్రభుత్వం సహాయం చేసింది. కాని, చేయవలసింది చాలా వుంది. కాబట్టి నేను పరిశుధ్వాన్ని కోరేది—కమిటీ ఇచ్చిన రిపోర్టును సమగ్రంగా పరిశీలించి, వెంటనే యీ రెకమెండేషన్సును శిటప్ చేసి, కార్యరూపంలోకి తీసుకు వచ్చి నట్లయితే వుపయోగం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. తద్వారా, యీ కార్యక్రమాలనుండి సత్ఫలితాలు పొందడానికి ప్రయత్నం చెయ్యవలందిగా కోరుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వి సన్యాసిరాయుడు :—అధ్యక్షా, షెడ్యూల్డు క్యాస్ట్స్, షెడ్యూల్డు తెగలు, వెనుకబడిన తరగతులకు సంబంధించిన సంక్షేమ సమితుల నుండి వచ్చిన రిపోర్టులను శాసన సభ ముందు పెట్టి చర్చ చేయడం చాలా ముఖ్యమైన విషయంగా భావించవలసి ఉంది. రాష్ట్రంలోని అత్యధిక సంఖ్యాలోకుల ప్రజానీకం సమస్యలను ఈ కమిటీలు పరిశీలించాయి ఈ బలహీన వర్గాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వం ఇస్తూ వచ్చే ఉత్తరుల్లు, రూల్సు సరిగా అమలు జరుగుతున్నాయో లేదో చూడడానికి తగిన యంత్రాంగం లేదు. వీరికై ప్రభుత్వం కేటాయించే నిధులు కూడా సక్రమంగా ఖర్చు అవుతున్నాయో లేదో ఖర్చు కాకపోతే అందుకు కారణాలు ఏమిటో ఇందులో ఏమీ కనబడడం లేదు. వీరవ్వ గారు వెనుకబడిన తరగతుల కమిటీ చేర్మెన్‌గా చేసారని చాలా మంచిగా చేసారని తెలుస్తున్నది. వారు చేసిన రికమెండేషను ఈ రోజుకు ఏమైనా కార్యరూపం దాల్చాయా? ఐదు సంవత్సరాల క్రితం చేసిన రికమెండేషన్లు అట్లాగే పడి ఉంటే ప్రభుత్వం డబ్బు ఖర్చు చేసి శాసన సభ్యుల కాలాన్ని వెచ్చించి ఇదంతా చేయడం శూన్యం గా కనిపిస్తుంది. ప్రభుత్వం చేర్మెన్సుకు ఎక్కువ పవర్స్ యివ్వాలని కోరుతున్నాను చిన్నచిన్న విషయాలలో తప్పులు జరిగినప్పుడు వాటిని సర్దుబాటు చేయడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. శాసన సభ ఈ రిపోర్టులను ఇక్కడ చర్చించిన తరువాత మంత్రివర్గ సభ్యులతో ఒక ఉపసంఘాన్ని వేసి వారు చేసిన రికమెండేషన్లు అమలు చేయకపోతే వీళ్ళకు న్యాయం కలుగజేయలేమని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్య వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ సంఘం సమావేశాల్లో రెండు సార్లు నేను కూర్చోవడం జరిగింది. జక్కంవెట్టి వెంకటేశ్వరరావుగారు 12-50 p.m

లు. పర్టిడిపేర్టుమెంటు అధికారులను పిలిపించి ప్రభుత్వం యిచ్చిన ఉత్తర్వులను ఎంతవరకు అమలు చేస్తున్నది, వారు అమలు చేస్తున్న కార్యక్రమాలు ఎంతవరకు నిజంగా ఉపయోగపడుతున్నది వారి ముఖత్తంగా చర్చించి, ప్రతి ఒక్కరిపై అడిగి తెలుసుకుని, మొత్తం అంతా ఆలోచించి ప్రభుత్వానికి రికమెండ్ చేసే విధానాన్ని ఆయన అనుసరించారు. చాలా అనందమైనది. అయన బిఎల్ చదివినందుకు ఈ విధంగా ఉపయోగపడుతున్నాడని సంతోషించాను.

9.40

ఈ రకంగా అందరూ ప్రజా సేవ చేస్తే ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు సక్రమంగా అమలు జరుగుతాయనడంలో సందేహం లేదు. రూల్సు అమలు జరగడం లేదు నియోజక వర్గాలకు పోయి చూస్తే ఇండ్లస్థలాలున్న వారికే ఇండ్లస్థలాలు ఇస్తున్నారు. డబ్బున్న వారికే ఇండు కట్టించే స్కీములు అమలు చేస్తున్నారు. ఇటువంటి అన్యాయాలు ఒరుగుతుంటే ఏమి చేస్తున్నారని కోపంతో ఎం.ఎల్.ఏ.ను అడుగుతున్నాగ. రూల్సు ఎందుకు అనుసరించడం లేదని అధికారులను అడిగితే కోపం వస్తే ప్రభుత్వ యంత్రాంగం ఎట్లా జరుగుతుందని అడుగుతున్నాను. ఈ కమిటీల చేర్మెన్స్‌కు ఎక్కువ అధికారాలు యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఈ కమిటీలను ప్రభుత్వం రీఆర్గనైజ్ చేయడానికి పూనుకున్నట్లు తెలుస్తున్నది. మొకటి కమిటీలు మూడు సంవత్సరాలున్నాయి. ఒకటిన్నర సంవత్సరాల తరువాతనే వీటిని పునర్నిర్మాణం చేస్తున్నారు. ఏంతోమం. కాని ప్రస్తుతం ఎస్యూరెన్సెస్ కమిటీ చైర్మన్‌గా ఉన్న వేంకటేశ్వర రావు గారు మొకటిన తరగతుల సంక్షేమ సంఘానికి అధ్యక్షులుగా ఉన్న శ్రీ. వేంకటేశ్వర రావు గారు బాగా పనిచేస్తున్నారు కనుక ఆ విషయాన్ని గుర్తించి వారినే ఎరల రాబోయే కమిటీలకు చేర్మన్స్‌గా మార్చి మెంబర్లను మార్చే ప్రయోగం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా చేస్తే ప్రజానీకానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వ యంత్రాంగం సక్రమంగా నడుస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ సిహెచ్. విరల్ రెడ్డి :--అధ్యక్షా, షెడ్యూల్డ్ కులాల సంక్షేమ కమిటీలో నేను భాగస్వామిగా ఉన్నాను. షెడ్యూల్డ్ కులాల వారి సమస్యల గురించి తెలుసుకునే అవకాశం ఈ విధంగా కల్పించినందుకు నేను గర్విస్తున్నాను. రిజర్వేషన్స్ అమలు విషయమై ఈ కమిటీ రిపోర్టులో చెప్పలేదింది షెడ్యూల్డు కులాల వారికి రావలసిన 14 శాతం రిజర్వేషన్లు జిల్లా పరిషత్తులలో కాని, పరిశ్రమల్లో కాని, ప్రభుత్వ శాఖల్లో కాని అమలు ఒరుగుతున్నాయా అంటే లేదని చెబుతున్నాను. దీనికి సరైన చెక్ కూడా లేదు. నేను నాలుగైదు జిల్లాల మీటింగులలో ఉన్నాను. రిజిష్టర్లు తీసుకుని చూసాను. రిజర్వేషన్లు సక్రమంగా అమలు జరగడం లేదనేది చాలాచోట్ల తేలిపోయింది. ఈ విషయంలో కమిటీకి ఎక్కువ అధికారాలు ఇవ్వాలి. వీరి సంక్షేమానికి నిధులు ఎలాట్ చేస్తున్నారు. కేటాయించిన నిధులు సక్రమంగా ఉపయోగించడం లేదు వాటి ప్రయోజనం హరిజనవాడలకు పోవడం లేదు. డైరీనేజి గురించి కాని రహదార్ల గురించి కాని ఇతర కార్యక్రమాల గురించికాని హరిజన వాడలకు కేటాయించిన

నిధులు అందిడం లేదు. పరిశుభ్రత గురించి కాని, ఆరోగ్యం గురించి కాని నిధులు సక్రమంగా వాడడం లేదు. దీనిని చెకప్ చేసే యంత్రాంగం అవసరం. సమితి స్థాయిలో, జిల్లా పరిషత్తు స్థాయిలో వారికి ఎలాట్ అయిన నిధులు వారికి అందిడం లేదు. విద్యారంగంలో అడిగేవారు లేరు. వారికి ఉన్న రిజర్వేషన్లు కూడా ఇవ్వడం లేదు. ఇంజనీరింగు కాలేజీలలో కాని, డిగ్రీ కాలేజీలలో కాని ఏ కాలేజీలలో చూసినప్పటికి రిజర్వేషన్లు సక్రమంగా అమలు చేస్తున్నాయా అంటే లేవే లేదు.

ఛైర్మన్ :—మీరు కమిటీ మెంబరుగా ఉన్నారు. అక్కడ మీకు అవకాశం వచ్చింది. ఇప్పుడు తొందరగా ముగించి ఇతర పక్షాలకు అవకాశం ఇవ్వండి. సైం తక్కువగా ఉంది

శ్రీ సిహెచ్. విఠలరెడ్డి :—మనము పెట్టిన రిజర్వేషన్స్‌ని పరిపూర్ణత్వము 1-00 p.m.
చిత్తశుద్ధితో అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎల్. ఆంజనేయులు (మహబూబ్‌నగర్) :—పాయింట్ ఆఫ్ క్లారిఫికేషన్. వెల్ ఫేర్ కమిటీల రిపోర్టుల అమలుపైన మొట్టమొదటిసారిగా యిప్పుడు చర్చ జరుగుతున్నది. దీనిపైన చర్చించటానికి ఎక్కువ కాలాన్ని యివ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఛైర్మన్ :—మాట్లాడే వారు చాలా మంది వున్నారు. సైము లేదు. గం. 1-30 లకు ముగించాలి. ఈ రోజు కార్యక్రమాలను పొడిగించే మాట్లు వాకు లేదు.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి (కమలాపూర్) :—అధ్యక్షా, కర్నాటకలో జనాభా ప్రాతిపదిక మీద 60 పెర్సంటు రిజర్వేషన్ పెట్టారు. రిజర్వేషన్లు 50 పెర్సంటు కంటె ఎక్కువ వుండకూడదని సుప్రీమ్ కోర్టు తీర్పు వుందని అంటున్నారు. కర్నాటకలో 60 పెర్సంటు పెట్టినపుడు మన రాష్ట్రములో ఎక్కువ చేయక పోవడానికి కారణము ఏమిటి? ఉద్యోగాలపైన ఆధారపడితే ఎవరికి న్యాయము జరగదు. ప్రభుత్వోద్యోగాలు వస్తేనే చేస్తాము లే పోతే లేదు అంటే సాధ్యము కాదు. మన రాష్ట్రములో 17 లక్షల మంది నిరుద్యోగులు వున్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగాలే కాకుండా వేరే అవకాశాలను కల్పించవలసిన అవసరం ప్రభుత్వంపైన వుంది. మౌలికమైన విషయం గురించి మంత్రిగారు ఆలోచిస్తారని అంటాను. వెనుకబడిన తరగతులవారు, ఎస్ సి; ఎస్ టి వారు ఇంతకు ముందు నుంచి వారి పృత్తులపైన బ్రతికేవారు. పరిశ్రమలు వచ్చిన తరువాత ఏమి జరుగుతోంది. కాల్టర్ చెప్పులు తయారు చేయడానికి పెద్ద పోటీ వర్ధిల్లింది. విలేజ్ ఇండస్ట్రీస్ బట్టలనేత చేసుకోనకుండా పెద్ద పెద్ద ఇండస్ట్రియల్ మిల్స్ పోటీ ఎదుర్కొన్నాయి. పెద్దపెద్ద కంపెనీల పైన ఎక్కువగా టాక్సులువేసి చిన్నవారిని రక్షించాలి. వెనుకబడిన వర్గాలవారికి లోన్స్ యిస్తున్నారు. కల్వకుర్తి తాలూకా హనుమకుంట గ్రామానికి రోడ్ లేదనే కారణమువల్ల బ్యాంక్ వారు అక్కడున్న

గొల్ల వారికి బుడాలు యివ్వము అన్నారు. రంగారెడ్డి జిల్లాలో చదువురాని ఒక హరిజనుడు సర్పంచ్‌గా ఎన్నికయితే వానిని రాజీనామా చేయాలని వత్తిడి చేస్తున్నారు. ఈ విషయాన్ని కలెక్టరు దృష్టికి కూడ తెచ్చాను. హరిజనులకు విద్యాసౌకర్యాలు ఎక్కువగా కల్పించాలి. రాత్రి పాఠశాలలు ఎక్కువగా పెట్టాలి.

9.40

వి. కోదవాడీశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, వెల్‌ఫేర్ కమిటీ రిపోర్టు అమలు పైన చర్చ జరుగుతున్నది. ఈ కమిటీ రిపోర్టులను అమలు పరచడములో ప్రభుత్వం యొక్క చిత్తశుద్ధి 1 పెర్సంటు కూడ కన్పించడము లేదు. ఎవరికి పుట్టిన బిడ్డ వెక్కి వెక్కి ఏడ్వడానికి అన్నట్లు వుంది. హరిజన, గిరిజన, వెనుకబడిన వర్గాల వంశోద్ధరణ కోసము త్రికరణశుద్ధిగా పని చేయాలనే ఉద్దేశ్యము పాలకులకు వుంటే ఇట్లా కాదని, అట్లా కాదని చెప్పవచ్చు. ఈ సంవత్సరం ప్రైవేటు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో ఎస్.సి; ఎస్.టి; బి సి వారికి ఎన్ని సీట్లు యిచ్చారని ఓంకార్ గారు పాంకేతిక విద్యాశాఖ మంత్రిగారిని అర్ధగంటసేపు అడిగినా వారిచేత సమాధానము చెప్పించ లేకపోయాము. ఉద్యోగాలలో హరిజనులను వేయకుండా వేరే వారికి వేశారని చెప్పారు. ఉద్యోగాలు లేవు. చదువులు లేవు వారిని వారి కాళ్ళపైన నిలబడే పరిస్థితి కల్పించాలి. రాష్ట్రము మొత్తముమీద ఎంత మందికి లోన్స్ యిస్తున్నారు? కాగితాలపైన అంకెలు వుంటున్నాయి. వాస్తవములో 25 శాతము కూడ జరగడములేదు. కల్వకుర్తి తాలూకాలో హరిజనులకు శాంక్షన్ అయిన లోన్స్‌ని యిచ్చారా లేదా అని పార్లమెంటు సభ్యుడు బి.సత్యనారాయణ రెడ్డిగారు అడిగితే బ్యాంక్ మేనేజరు యిచ్చిన విషయం యిది. సమితి మీటింగుకు వెళ్లివపుడు హరిజనులకు లోను యివ్వడానికి బ్యాంక్ మేనేజరు ఒప్పుకొన్నారు. ఆ గ్రామానికి రోడ్ లేకపోవుటవల్ల ఆ ఏడి హరిజనులకు లోను యివ్వలేకపోతున్నట్లు ఉత్తరము వ్రాశారు. శాంక్షన్ అయిన లోన్స్‌ని కూడా గొల్లోళ్లకు పెంపకానికి బ్యాంకులు యివ్వడం లేదు. వెనుకబడిన పాఠశాలలో హరిజనులను వైకి తీసుకురావాలని పథకాలను తీర్చాలు చేస్తే రోడ్ లేదనే కారణముతో బ్యాంక్స్ బూడాలు యివ్వరు. దీనిని పంపిస్తాను. తగు చర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. శాంక్షన్ చేసి యిచ్చే లోన్స్ విషయంలో కూడ బి.ఎల్.డబ్ల్యు.ఓలు వెటరినరీ ఆఫిసర్స్, బ్యాంక్ మేనేజర్స్ బాగు పడుతున్నారు. అసలు బెనిఫిషరీస్ బాగుపడ్డములేదు. సహాయము వేదవారికి అందే ఏర్పాటు కట్టుదిట్టముగా చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

శ్రీ ఎల్. అంజయ్య:— అధ్యక్షా, ఇంతకాలానికి మొట్టమొదటిసారిగా వెల్‌ఫేర్ కమిటీల రిపోర్టుల అమలుపైన చర్చకు అనుమతించినందుకు వ్యక్తుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. 88 వెనుకబడిన కులాలవారి ఓట్ల ద్వారా కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎన్నికలలో గెలిచి వ్యక్తుత్వాలను తీర్చాలు చేసినది. ఈ 88 కులాల ఆర్థికాభివృద్ధికి ఎంతవరకు వ్యక్తుత్వము కృషి చేసినది ఆలోచించాలి. వెనుకబడిన

కులాలవారి పిల్లలకు కాలేజీలలో సీట్స్ యివ్వాలని, ఉద్యోగాలలో రిజర్వేషన్ యివ్వాలని జీ.ఓ.లను జారీ చేశాము కాని ఆచరణలో పరిస్థితి యంత్రాంగము అమలు పరుస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను. వెనుకబడిన కులాల పిల్లలకు హాస్టల్స్‌లో సీట్స్ లేవు. బి. పి. కి చెందిన ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్స్ ఎంతమంది వున్నారు? ఇద్దరికంటె ఎక్కువ లేరు. రిజర్వేషన్ సైకిల్‌లో వున్న ఓ. సి. అంటే పరిస్థితి యంత్రాంగములో వున్నవారు అదర్ కాస్ట్ అంటారు కాని ఓపెన్ కాంపిటిషన్ అని అనరు. 1976 నుంచి ఈ నాటివరకు వచ్చిన కమిటీల రిపోర్టులపైన ఎలాంటి చర్య తీసుకొనలేదు. ఎట్ పెర్సెంట్ పరిస్థితికంగా లోక సభలో 42 మందిలో యిద్దరు మాత్రం బ్యాక్‌వర్డ్‌క్లాస్ వారా? ఒకరు శ్రీకాకుళం నుండి మరొకరు మహబూబ్‌నగర్ నుండి, దీనికి అలవా ఏమైనా ఉందా? ప్రత్యేకంగా మరం చూస్తున్నాము. ప్రత్యేకంగా వెనుకబడిన జాతులవారు ఇందిరా గాంధిగారిని ప్రతిసారి, ఆమె పదవిలోవున్నా లేకపోయినా ఎప్పుడూ సపోర్టు చేస్తున్నారు. అటువంటప్పుడు వారికి తప్పకుండా సహాయం చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. మచ్చీందర్ రావు:— అధ్యక్షా, బ్యాక్‌వర్డ్‌క్లాసువారికి నిర్ణయించిన 25 పర్సంటు రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషనును క్రమంగా అమలు చేయడం లేదు. రిపోర్టుతో కలిపిన సిఫారసులను కూడ అమలు పరచడం లేదు. మొట్టమొదటి సారిగా యీ సభలో దానిమీద చర్చించడానికి అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను. అన్నీ డిపార్టుమెంట్సుతోకూడ రూలు ఆఫ్ రిజర్వేషను, ఎ.బి.సి.డి. గ్రూపుల పరిహారం అమలు జరగడం లేదు. మా కమిటి చైర్మన్ వెంకటేశ్వరరావు గారు డిపార్టుమెంట్సు సక్రమంగా అమలు చేయడం లేదని చెప్పారు. చాలా మంది నిర్లక్ష్యం చేశారు, దానిని సక్రమమైన పద్ధతిలో అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను. వెల్ఫేరు యాక్టివిటీస్ అంటే రూలు ఆఫ్ రిజర్వేషను అనేగా కాకుండా వారి అభివృద్ధిని కూడ క్రమమైన పద్ధతిలో చేయాలని కోరుతున్నాను. రిజర్వేషను వుండడంవల్ల ఎస్.సి.లకు నిమ్నజాతుల వారిని అధికార్లు, అనధికార్లు కూడ యిష్టం వచ్చినట్లు చివాట్లు పెడుతున్నారు. 35 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్యం తరువాత కూడ అధికార్లు, అనధికార్లు లేనిపోని ఆరోపణలు పెట్టి వారిని దూషిస్తారు, వారితో పని చేయించుకుంటారు. ఏ పని చేసినా కూడ కలక్టరు గాని సెక్రటరీ గాని వారు ఎస్.సి.లు ఆయితే వారు చేసిన పనిని అభినందించకుండా నిర్లక్ష్యం చేసి దూషిస్తారు. ఈ పరివర్తనతో మారు రావాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యం. జయరాములు:—అధ్యక్షా, వెనుకబడిన తరగతుల వారి సంక్షేమము కొరకు కమిటీని వేశారు. ఆ కమిటీ 77 లో వివిధ శాఖలకు సంబంధించి వంద సిఫారసులు చేసింది. వాటిలో 99 మాత్రం సమాధానం వచ్చింది. 80-12-77 నాడు 55 సిఫారసులు చేసింది. వాటిలో 12 మీద మాత్రం చర్య తీసుకున్నారు. 80 లో 82 సిఫారసులు చేసింది, దాని నివేదిక అందలేదు.

బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసు కమిటి ఎందుకు సిఫారసులు చేస్తున్నది? వెనుకబడిన తరగతుల వారు 88 కులాలు వున్నవి. వారి దారిద్ర్యం పోవాలి, వారి ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుపడాలి, వారు కూడ యితరులతో పైకి రావాలని, కాని అది ఏ మాత్రం సక్రమంగా అమలు చేయడం లేదు. దారిద్ర్యం పోవాలని వేసే పథకాలకంటే ఎలాట్ చేసిన డబ్బు అన్ని తరగతుల ప్రజలకు అందడం లేదు దానిలో ముఖ్యంగా యాదవులు, కుమ్మరివారు, విశ్వబ్రాహ్మణులు ఉప్పర, వడ్డెర, మత వ్యాపారస్థులకు వున్నారు. వీరికి ఏదైనా ఎలోట్ చేస్తే ఆది పొందడంలో ఎన్ని కష్టాలు పడాలి? ఎన్నో బాధలు పడితే తప్ప చేరడం లేదు, శేష దానిలో కూడా సగం కూడ అందడం లేదు, అందుచేత కమిటీ చేసిన సిఫారసు లను సక్రమంగా అమలుచేసేందుకు ప్రయత్నం చేయాలి. వెంకటేశ్వరరావు గారు చెప్పినట్లు కమిటిని ఉద్యోగులు ఏ మాత్రం లెక్క చేయడంలేదు, కమిటీ సిఫారసులను పట్టించుకోవడం లేదు. అందుకని వాటి అమలు చేయడానికి చైర్మన్ గారికి సంపూర్ణమైనటువంటి అధికారాలు వ్వాలి. మాటిమాటికి అడగడం, బ్రతిమిలాడడం వల్ల ఏ పని జరగడం లేదు. అందుకని ఆ పవర్సు బేక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ కమిటీ చైర్మన్‌గారికి యివ్వాలని కోరుతున్నాను. వెనుకబడిన తరగతులవారు 75 పర్సంటు వున్నారు, వారి ఓట్లచేతనే యిక్కడ ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ప్రభుత్వం ఫార్మ్ అయింది. కాని మంత్రులు గాని శాసన సభ్యులు గాని ఎవరుగాని ఎంత ప్రయత్నం చేసినా ఎందుకు యీ ప్రకారం వెనుకబడిన వారు వెనుకబడినవాడుగానే వున్నాడు? ఎంత పర్సంటు పైకి వచ్చారు అనేది ఆలోచించినప్పుడు జీరో అనేది చూస్తాము. బీ.ల ఓట్లచేత అధికారములోకి వచ్చినవారు కూడ వారివల్ల ఆకర్ష పహిస్తున్నారు. బి.సి. వారిని లెక్క చేయడం లేదు. బి.సి. వారి బాధలు చూస్తే రెండు కండ్ల నుండి నీళ్ళువస్తాయి ప్రభుత్వం సహకరించాలనే వుద్దేశముతో అన్ని ప్రణాళికలను వేసింది, సక్రమంగా పనిచేయాలనే వుద్దేశము ప్రభుత్వానికి వు ది, కాని అమలు జరగడం లేదు. అందు చేత దరిద్రం పోవాలని ఏ ప్రయత్నం చేసినా అది సక్రమ గా జరగడంలేదు. గట్టిగా అమలు పరచడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అందుచేత చారిద్ర్యమా తీందాబాదు అని చెబుతున్నాను. దారిద్ర్యం యింకా పెరగాలి అని చెబుతున్నాను. యింకా పెరిగితే మీ ఓట్లు వస్తాయి, ఎన్నికల్లో—ఎస్ టి. ఎస్ సి., బి.సి, ఓట్లతో గెలుస్తారుగదా—వెనుకబడిన తనమా—నీవు జిందాబాదు, నీవు బాగా బ్రతికి వుండాలి, దరిద్ర్యమా నీవు బాగా బ్రతికి వుండాలని కోరుతున్నాము. ఈ మాటలు పోవాలంటే ప్రభుత్వోద్యోగులు గట్టిగా పని చేస్తే పోతుంది. మంత్రులకు గాని శాసనసభ్యులకు గాని ఎంత మొరపెట్టుకున్నా లాభం లేదని చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

9.40

(శ్రీ సి. రంగా రెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఎంప్లాయిమెంటులో రోస్టరు సిస్టం ప్రకారం పుద్యోగాలు యిస్తున్నారు. ఎం. ఎల్. ఏ. లకు కూడ రోస్టరు సిస్టం పెట్టాలి. ఎందుకంటే వెనుకబడిన జాతుల లేక హరిజన, గిరిజన కులాల చేతుల్లో వాటిలో కేవలం డామినేట్ చేస్తున్న కులాలే పైకి వస్తున్నాయి. వారికే

వుద్యోగాలు దొరుకుతున్నాయి. నేను పోయిన సారి సోషల్ వెల్ఫేరు డిమాండు పైన మాట్లాడినప్పుడు చెప్పాను లంబాడి వారిని ఎస్.టి. లో చేర్చి మొత్తం ఎస్ టి. లో వచ్చిపోటుపడి రిజర్వేషన్లను వారే అనుభవిస్తున్నారు, అదే విధంగా ఎస్ సి కి సంబంధించిన వాళ్ళతో పెద్దవాళ్ళు అనుభవిస్తున్నారు. పేర్లు కూడ చెప్పాను, జగజ్జీవన్ రాం గారు, వెంకటస్వామిగారు, గోకా రామస్వామి గారు, ఈశ్వర్ గారు, సమ్మయ్యగారు. మంత్రులు మాత్రమే. కేవలం వారు మంత్రి పదవుల కొరకు రిజర్వేషన్ల పేరుతో వస్తున్నారు. అందుకని వారిని డినోటిపై చేయాలి. ఎప్పటివరకైతే డీనోటిపై చేయరో అప్పటి వరకు కేవలము కొన్ని కుటుంబాలు మాత్రమే దానిని అనుభవించుకుంటూ, ఎల్లకాలం ఆణగ ద్రొక్కబడే వెనుకబడిన వారు గాని ఎస్ టి., ఎస్ సి. వారు గాని అలాగే పోతారు. రిజర్వేషను ప్రకారము ఎవరికైతే వుద్యోగం దొరుకుతుందో వారువాత వారిని డీనోటిపై చేసి వారి కుటుంబానికి ఇవ్వకూడదు. ఇక్కడ మంత్రులు అయినప్పటికి అక్కడవారి పిల్లలకు కొరకే స్కాలర్‌షిప్స్ కూడ పోగొట్టుకోవడం లేదు. వాస్తవానికి యిన్కం లెక్క ప్రకారం ఎమ్.ఎల్.ఏ. అయిన తరువాత 12 లేం గా పాయల ఆదాయం వస్తే కూడ వారి పిల్లలకు స్కాలర్‌షిప్స్ వస్తున్నాయి, రిజర్వేషను పేరుతో వారు వుద్యోగాలు తీసుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా రిజర్వేషను ఆనేది కొన్ని కుటుంబాలవారికే పరిమితం అయిపోతున్నది. 35 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్యం తరువాత రెండు మూడుపార్టు రిజర్వేషనుకు సంబంధించి రాజ్యాంగములో మార్పులు తెచ్చారు. ప్రజల్లో ద్వేషం పెరిగిపోతున్నది యింకా ఎన్నాళ్ళు యీ రిజర్వేషన్లు అని. బీహారులో వచ్చింది, గుజరాతులో వచ్చింది. ఈ బాధకు కారణం ఏమంటే ప్రభుత్వ పాలనలో వున్న కొంతమంది అనుభవిస్తున్నారు. కాబట్టి డీనోటిపై చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరైతే అనుభవించారో రెండవ విషయం, స్పెషలు ఎంప్లాయిమెంటు స్కీముతో లేనివారికి ప్రాయినింగు యిచ్చి వారికి వుద్యోగాలు కల్పించాలి. అదే విధంగా రిజర్వేషను పేరుతో షెడ్యూల్డ్ ఏరియాలో యారక్ సారై టీలు పెడుతున్నారు. దాని గురించి గిరిజన సోదరులు మాట్లాడారు, ఎవరు పెడుతున్నారు, డబ్బులు వున్నవారు కాజేస్తున్నారు. షెడ్యూల్డు ఏరియాలో యిప్పపువ్వు, బెల్లం సారాను ఎవరైనా కాచుకొనే అవకాశం ప్రాగాకే ఆలవాటు వున్నవారికి కల్పించాలి. అదే విధంగా వెనుకబడిన జాతికి చెందిన గొడవాడు తాటిచెట్టు ఎక్కినప్పుడు చనిపోతాడనే ప్రమాదం వుంది.

అందుకే సామెత వుంది తాడిచెట్టు ఎక్కినవాడి భార్య విధవ అని. కవలబడినప్పుడే గంటపూస కట్టుకుంటుంది. తాటిచెట్టు నుండి ఎప్పుడు పడి ఎప్పుడు చచ్చిపోతాడో తెలియదు. అందుకని తాటిచెట్టు ఎక్కడవుంటే అక్కడ గీచుకునే కల్లు అమ్ముకునే అధికారం వాడికి యివ్వాలి పన్ను కట్టడం, సొసైటీ పెట్టడం యివి అన్ని తప్పు. ఈ పన్ను అక్కరలేదు, సొసైటీ అక్కర లేదు, అమ్మకం పన్ను అక్కర లేదు. ప్రాగేవాడు ప్రాగుతాడు ఎక్కేవాడు గీస్తాడు, ఏ విధంగా అయితే భూమి దున్నేవాడు యితరులకు అమ్ముకోవచ్చో అదే విధంగా గీత పారిశ్రామికులు

ప్రభుత్వం పన్ను కట్టవక్కరలేదు, ఆమ్మిరకం పన్ను కట్టనక్కర లేదు కొన్ని జరుగుతున్నవి, సొసైటీలు పెడుతున్నారు పెద్ద పెద్ద గ్రామాల్లో. హైదరాబాదులో సొసైటీ గనుక పెడితే ఎంతమంది గొండ్లవారు వున్నారో మీకు తెలుసు. వది మంది కలుస్తారు, బోగసు సొసైటీ పెడతారు, ఒక్కొక్కల్ల రూపాయలు డబ్బు ఉపయోగించుకొని పెద్ద కులస్తులు అనుభవిస్తారు అందుకే

9.40 గీసేవాడికే చెట్టు ఉండాలి. ఎక్కడ చెట్టు వున్నా గీసుకొని ఎవరికైనా అమ్ముకోని. మనకెందుకు యీ తంటా. ఏ వూరిలో చూచిన కాటిచెట్లు లేకుండా సొసైటీలు పెడుతున్నారని మనవి చేస్తున్నాను,

(Mr. Speaker in the Chair)

1-30 p.m. కాబట్టి వారియొక్క ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచడానికి ఒక మార్గంగా ఉపయోగపడుతుందని మనవిచేస్తున్నాము. ఈ రిజర్వేషనులోని ఖాళీ పోస్టులకు స్పెషల్ ఎంప్లాయిమెంటు ఫీక్ముద్వారా రిక్రూట్‌మెంటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాము. వెనుకబడినజాతుల పట్లమన ముఖ్యమంత్రిగారికిగాని పాలకపక్షానికిగాని ఎంతశ్రద్ధవుందో మీకుతెలుసు, ఈనాటి మూడుకమిటీల రిపోర్టులు పెట్టారు కాని చర్చించుటకు మూడురోజుల సమయంకూడా లేదు. ఇప్పుడు మంత్రులులేరు. ఎంత నిర్లిప్తతో చూడండి. మేము చెప్పడంవరకేకాదు, మీరు చిత్తశుద్ధితో ఆలోచించండి. వాళ్ళేగతో వాలుగుమంత్రిపదవులు తెచ్చుకొంటున్నారు. వారిపేరుతో వాలుగు పార్లమెంటు సీట్లువచ్చినా మొత్తం పార్లమెంటు సీట్లువచ్చినా అ జాతి బాగుపడదు. గీసేవాడికే చెట్టుఇస్తే వారు బాగుపడతారు. మనప్రక్కనున్న మహారాష్ట్రలో వివ్వసారంకాచుకొనడానికి ఫీ లైసెన్సు ఇస్తారు. వారుకాస్తకోవచ్చును. ఇక్కడ సొసైటీల పేరుతో ఎక్స్‌పాయట్ చేస్తున్నారుతప్ప వేరేకాదని మనవిచేస్తున్నాను. హైద్యాల్డు పరియాలో మీరుపాస్ తీసివేయండి. వాళ్ళకిచ్చాగే అవకాశంలుగజేయాలని మనవిచేస్తు శెలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి బాలయ్య — శ్రీ చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ మహాసభ జరపడం జరిగింది. అప్పుడు అందులో 200లకు పైన తీర్మానాలుచేయటం జరిగింది. ఆ తీర్మానాలను అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఎటువంటి నిర్ణయాలను తీసుకోలేదు కాబట్టి వాటి పైనా ప్రత్యేకమైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ వెనుకబడిన తరగతులవారికి ఇచ్చిన సౌకర్యాలను ఇతరులు కాజేస్తున్నారు. ఆంధ్రప్రాంతంలో పెత్తందారులను అగ్నికుల క్షత్రియులని అంటారు. ఆ క్షత్రియులు అగ్నికులం తగిలించుకొని సర్టిఫికేట్స్ తీసుకొని కాలేజీలో సీట్లు పొందుతున్నారు. ముస్లిమ్స్‌లో దూదేకులవారికి రిజర్వేషన్లు ఇచ్చారు. ఈ ముస్లిమ్స్ ఈ దూదేకుల వారిపేర్లు తగిలించుకొని దొంగ సర్టిఫికెట్లు సంపాదించి సీట్లు కాజేస్తున్నారు. మున్నూరు కాపులు బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసులో ఉంచే మిగిలిన కాపులు మన్నూరు తగిలించుకొని లాభము పొందుతున్నారు. కాబట్టి ఇటువంటివి జరుగకుండా తగు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

1-35 p.m. మిస్టర్ స్పీకర్ :— సమావేశము సాయంత్రం 4—00 గంటలకు వాయిదా వేస్తున్నాను.

సమావేశము 1-85 ని. లకు ముగిసినది. తిరిగి సాయంత్రం 4-00 గంటలకు సమావేశమగుటకు నిర్ణయించి.

The House re-assembled at 4-00 P.M
(Mr. Speaker in the Chair)
(Discussion contd.)

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— అధ్యక్షా, సభ్యులు చాల మంది ఈ బ్యాక్ వర్డ్ క్లాసెస్, షెడ్యూల్డు కాస్ట్స్, షెడ్యూల్డు ట్రైబ్స్ వీటిపైన విపులముగా మాట్లాడి వారు వారు చాలా సలహాలు చెప్పడమే కాకుండా వారి ఆవేదన కూడా చాలా వరకు తెల్పడం జరిగింది ముఖ్యంగా లచ్చన్నగారు ఇప్పుడు మా రిపోర్టులకోసము చూస్తున్నారు. బ్యాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ నుండుకు రావాలి అని వీరై తే కార్యక్రమాలు తీసుకున్నామో వాటిని తప్పకుండా చేస్తాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో బి.సి.లకు ఉన్న అవకాశాలు వేరొకచోట లేవు. నేను మొదటి బ్యాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ వెల్ఫేరు కమిటీకి చెర్మన్ గా చీఫ్ విప్ గా ఉండి చేసినప్పుడు కూడ అనేక సమస్యలు మన దృష్టికి వచ్చినాయి. ఆ సమస్యలు అన్నిటిని బాగా ఆలోచన చేసి రిపోర్టు ఇవ్వడం జరిగింది. పొరబాటులు ఉంటే మీరు కూడా మా దృష్టికి తేవాలి. ఇక్కడ ఇంప్లిమెంటేషన్ పైన మీకు ఒక నోటు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఏ రిపోర్టులో కూడా ఏమీ జరగలేదని వారు చెప్పడం జరగింది. కొన్ని జాప్యాలు జరిగిన మాట వాస్తవమే. దానికి నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే దీనికి ఒక సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటే కాదు, అనేక ఇతర డిపార్టుమెంటులకు కూడా ప్రమేయం ఉంటుంది. ఏ డిపార్టుమెంటు చేయకుండా పోయినా అక్కడనుంచి రిపోర్టు తెప్పించాలి. ఒకవేళ రిపోర్టు సరిగా లేనిచోట మళ్లా రిపోర్టు తెప్పించుకోవలసిన అగత్యం ఉంది. ఇవి అన్ని జరగడానికి కొంత జాప్యము జరుగుతుంది, అందువల్ల కొంత జాప్యము జరిగింది. 4-00 p.m.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— జాప్యమనేది ఒక సోషల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటులోనే కాదు. అన్ని డిపార్టుమెంట్సులో జాప్యము ంది. ఇప్పటికైనా తెప్పించుకోడానికి ఏమి చేస్తారు? ఒక మీటింగు పెడుతారా? లేక చీఫ్ సెక్రటరీ ద్వారా అందరూ కూర్చొని డిస్కస్ చేస్తారా? కాంక్రీట్ గా చెప్పింది. 1-10 p.m.

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— అన్ని డిపార్టుమెంటులలో జాప్యముందని కాదు. ఫలాని రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటులో లోటుపాట్లున్నాయి. ఇక్కడ ఉద్యోగాలు పెర్గ్గా యివ్వడం లేదు రూలాఫ్ రిజర్వేషన్ ఫాలో కాలేదని రిపోర్టు యిచ్చారమకోండి. అంటే అది రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు పోయి. వారు పరిశీలనచేసి, రావలసి వస్తుంది. మొత్తము డిపార్టుమెంటులన్నిటిని కోఆర్డినేట్ చేయవలసిన పని అది అంతా.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— చీఫ్ సెక్రటరీనో, లేక సి. ఎం.నో ఎవరో ఒకరు, చెప్పాలి. దానికి ఎవరు ఇనిషియేట్ చేయాలో చెప్పాలి.

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— ఈ రకంగా కొన్ని కొన్ని డిపార్టుమెంట్సులో జాప్యము జరగడంతో ఈ రిపోర్టులన్నిటిని వెంటనే పరిష్కారము చేయలేక

పోయాము. ఎక్కడ మంది సభ్యులు, రోస్టర్స్ సరిగ్గా మెయిన్ టెయిన్ చేయ లేదని, రిజర్వేషన్ సరిగ్గా ఫాలో కాలేదని, మెరిట్ లిస్ట్‌ను శాఖరు చేయలేదని, అన్నారు. దానిపై ఆదేశాలిచ్చాము. డిపార్టుమెంట్స్ అన్ని మెరిట్ లిస్టు తయారుచేసి, ఆ తరువాత రిజర్వేషన్ పాటించాలని ఆదేశాలిచ్చాము. మరల ఒకసారి అన్ని డిపార్టుమెంటులకు, కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు పంపుతాను. ఎక్క
9.40 డయితే రోస్టర్స్ లేకుండా చేస్తున్నారో, అక్కడ వెంటనే చర్య తీసుకోవలెనని ఆదేశాలు పంపిస్తున్నాము. వెంకయ్యనాయుడుగారు, లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లుగా, స్పీడప్ చేయాలనే ఉద్దేశము మాకుంది. ఈ విషయంలో ఏ ఏ డిపార్టుమెంట్లు అయితే కుంటుబడి వున్నాయో, వాళ్ళందరిని పిలిచి, మీటింగు పెట్టి, వారితో ఇవన్ని డిస్కస్ చేసి, వెంటనే ఇంప్లిమెంట్ అయ్యేట్లు తప్పకుండా చర్య తీసుకొంటాము. సి.ఎస్. అయితేనేమి, ఇతర సెక్రటరీలయితేనేమి, ఇక్కడ సభ్యులు వ్యక్తముచేసిన విషయాలను వారికిచెప్పి, పరిష్కారమయేటానికి ప్రయత్నము చేస్తాము

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ఇంప్లిమెంటేషన్‌కు గట్టి చర్య తీసుకొంటున్నామని అన్నారు. చాలా సంతోషము, థ్యాంక్స్ అందుకు. కాని ఇంప్లిమెంటేషన్‌లో అవకతవకలు ఎందుకు జరుగుతున్నాయో, కొంచెము పరిశీలనచేసి, దానికి కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోడానికి ఏదైనా ఒక కమిటిని ఈ మూడు వెల్ఫేర్ కమిటీలకు కలిపి వేసినచో, ఇంప్లిమెంటేషన్‌లో ఎందుకు అభ్యంతరాలు, అవాంతరాలు వస్తున్నాయో, అటువంటివి జరగకుండా చూడటానికి ఒక చిన్న కమిటిని వేస్తారా ?

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— లెజిస్లేచర్ కమిటీ కంటే, పవర్‌ఫుల్ కమిటి యింకొకటి వుండే అవకాశము లేదు. ఇంతవరకు సభ్యులు చెప్పినట్లుగా, ఎక్కడో ఒకరు పాటించలేదని, రిప్లయిస్ రావడంలేదని, హౌస్ కంటెపు వున్న పరిస్థితిని యిదివరకే మనవిచేశామని సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. అట్లా హౌస్ కంటెపు....

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :— లెజిస్లేచర్ కమిటికి వున్న పవర్స్ ఏమిటంటే, ఏమి జరుగుచున్నదో తెలుసుకొని, రిపోర్టచేసే పవర్ మాత్రమే కమిటికి వుంది. వారి రిపోర్టు అమలుకాకపోతే, ఎందుకు అమలు కాలేదని నిలదీసి అడిగి, చర్య తీసుకొనే పవర్ దానికి లేదు. అది పూర్తిగా రెకమెండేటరీ కమిటి మాత్రమే అయింది. వారి పరిశీలనలో కొందరు ఉద్యోగస్తులు తిరస్కరింపబడ్డ సందర్భాలున్నాయి. లెజిస్లేచర్ కమిటి, లెజిస్లేచర్ యొక్క ఆదేశాలను, నిర్ణయాలను, ఏ విధంగా ఎంతవరకు, అమలులోకి తీసుకొనివచ్చారో, పరిశీలించి రిపోర్టు యిచ్చే కమిటి అయితే బాగుంటుంది. ఆ కమిటీకి అవసరమైన పవర్స్ ఏమీ లేవని, అందువల్ల రిక్వెస్ట్ చేయవలసిన అవసరము వచ్చిందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—నేను ఇదివరకే లెజిస్లేచర్ కమిటి ఒకటి వుండని మనవి చేశాను. కమిటి యిచ్చిన రిపోర్టులపై ఎవరయితే శాఖరు చేయలేదో, ఎవరు పాటించలేదో వారిపైన, వారిపై హౌస్ చర్య తీసుకోడానికి అవకాశము వుంది.

ఇక్కడ ఏ ఎగ్జిక్యూటివ్ పవర్స్ కమిటీకి వచ్చినా, మనిమెంట్ క్వశ్చన్ వచ్చినపుడు, కోర్టు ఆ స్థాయిలో ఉంటేతప్ప, ఒక కమిటీకి వేరే కమిటీ వేస్తే, ఆ కమిటీకి కూడా పవర్స్ యిచ్చే అవకాశము లేదు, అందుచ్లి, అది ఆలోచన చేసి, దీనిపైన, ఒక కమిటీ ఎఫెక్టివ్‌గా పనిచేయాలనే ఆలోచనపై, సభ్యులు కూడా సూచనలిస్తే, పరిశీలనచేసి, ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మంత్రిగారు చెప్పిన యిబ్బందిని పురస్కరించుకొని, ఒక ప్రత్యేక కమిటిని చేయలేకపోయినా, వెనుకబడిన తరగతుల ఎస్.సి; ఎస్.టి; సులాలవారు బాగుపడాలనే ఆవేశము గల మంత్రివర్గము, కనీసం ఒక క్యాబినెట్ సబ్‌కమిటీని దీనిపై వాచ్‌డాగ్‌లా వేస్తుందా? హరిజన, గిరిజనులకు, వెనకబడిన తరగతుల వారికి యిచ్చిన పదుపాయాలు సక్రమంగా అమలుజరుగుచున్నాయా లేదా, పరిపూడికల్‌గా పరిశీలనచేసి, తగిన చర్య తీసుకోవచ్చు కదా?

(పి. నారాయణ రెడ్డిగారు చైర్‌లో వున్నారు.)

చైర్మన్ :—క్యాబినెట్ అంశం వారు జవాబు యివ్వలేరు. పి. ఎం. వి కన్‌సల్ట్ చేయవలసి వుంటుంది. ఉన్న కమిటీలోనే సబ్ కమిటీ అనియా మీ ఉద్దేశము?

శ్రీ జి లచ్చన్న:—ఆవిధంగా సబ్ కమిటీనివేస్తే, మొదటి కమిటీకి ఏ పవర్స్ వుంటాయో, అదే పవర్స్ సబ్ కమిటీకి వుంటాయని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఈ కమిటీకి అదనమైన పవర్స్ రావని అంటున్నారు. అందుచ్లి, ప్రత్యామ్నాయంగా, నేను ఏమి చెబుతున్నానంటే, క్యాబినెట్ లెవల్‌లో హరిజన గిరిజనులకు వెనకబడిన తరగతుల వారికి ప్రభుత్వమిస్తున్న పదుపాయాలు, యిచ్చిన వాగ్దానాలు చేస్తున్న నిర్ణయాలు, సక్రమంగా అమలు జరుగుచున్నాయా లేదా? మూడు నెలలకొకసారి పరిశీలన చేయటానికి వీలుంటుంది కదా? దానిని ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— సోషల్ వెల్‌ఫేర్ యాక్టివిటీస్‌కు సంబంధించి ఒక క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీ వుంది. అది ఇంప్లిమెంటేషను విషయమే కాదు, మొత్తము సోషల్ వెల్‌ఫేర్ యాక్టివిటీస్ గురించి చూస్తుంది. దానిలోని ఒక భాగంగా ఈ రివ్యూ పరిస్థితులకు సంబంధించి యాక్టివిటీస్ జరుగుచున్నవా లేదా అనేది కూడా పరిశీలన చేయటానికి వాళ్లకు ఈ విషయం కూడా పరిశీలన చేయవలసిందిగా నేను కోరుతాను. ముఖ్యంగా ఇంప్లిమెంటేషన్ రిపోర్టు గురించి జనార్దనరెడ్డిగారు, ఇతర సభ్యులు పాపులేషన్ బట్టి రిప్రజంటేషన్ లేదని అనేక విషయాలు గురించి చెప్పారు. అవి డీప్‌గా ఆలోచన చేయవలసిన విషయాలు కాబట్టి, వెంటనే వాటిని గురించి నేను చెప్పడానికి అది నా శాఖాతుకు మించిన వ్యవహారము. క్యాబినెట్ అందరూ కలిసి నిర్ణయం తీసుకోవలసిన విషయాలున్నాయి.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మంత్రిగారు తన శాఖతుకు మి చినదని ఆనశం వాళ్ళు చాలా బాధా రంగా వుంది. కనీసము మంత్రిగారు శ సిఫారసు చేయవచ్చు కదా! మంత్రిగారి పొజిషనేమో నాకు కొంత అర్థమవు తున్నది. నేను చెప్పలేని స్థితిలో వున్నానని మంత్రిగారు అంటూవుంటే, క్యాబి నెట్‌లో హరిజన గిరిజనులు, వెనుకబడిన వర్గాల వారిని క్యాబినెట్‌లో ఎంతవరకు
9.40 గౌరవిస్తున్నదీ దానిపై వాళ్ళకు కొంచెము సందేహంగా వుంది.

(శ్రీ ఎ పీరప్ప :—అదేమీ కాదు మొత్తము ఈ సమస్యలన్నీ పాలసీ మ్యాటర్స్. వాటిని క్యాబినెట్ కూర్చొని డిసైడ్ చేయాలి. రెకమెండేషన్స్ కూడా వచ్చాయి. కాబట్టి, దానిని పురస్కరించుకొని, ప్రభుత్వము కూడా ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటాము.

హాస్టల్స్ విషయంలో కొందరు మాట్లాడారు. ఎ. సి. హాస్టల్స్ చాలా తక్కువగా వున్నాయి. 8-4 పర్సెంటు కంటే ఎక్కువగా కవర్ చేయలేని పరిస్థితి వుంది. ప్రభుత్వము యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులు అందరికీ బాగా తెలుసు. ఇపుడు 496 హాస్టల్స్ మాత్రమే వున్నాయి. ఈ దఫా వంద అదనంగా మెంటనే రిలీజు చేస్తున్నాము. అక్కడికి కూడా మేము వున్న స్ట్రెంగ్తుని మీట్ చేసే పరిస్థితిలో లేము. కొన్ని ఉద్యోగాలకు ట్రెయినింగ్ అయిన ఎస్.సి., ఎస్.టి.లు గాని లేరు. ఆ ఉద్యోగాలకు రిలాక్సేషన్ ట్రెయినింగ్ ఇచ్చి, పరిస్థితులలో కేవాలని ఒక ఆలోచన వుంది. ఎస్. సి., వారు చాలా మంది, ముసుప్వామిగారు ఇతర మిత్రులు చాలా మంది పాయింటవుట్ చేశారు, వి. ఎం. పోర్టులో 600 చిల్లర ఉద్యోగాలు యివ్వవలసి వుంటే అభ్యర్థులు లేక ఒక వంద మాత్రమే తీసుకోవడం జరిగింది. ఇపుడు యూ వి. సి. కాండిడేట్సుకు వియామకం కొరకు ట్రెయినింగు యిచ్చి వారికి ఉద్యోగ అవకాశములు కలుగజేస్తామని, అందుకు యీ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదని చెబుతున్నాము. అంతేకాకుండా బ్యాంకులలో లోన్సు పదుపాయాలు కలిగించాలని చెబుతూ లోన్సు మంజూరు అయినా కాని బ్యాంకు వారు వాటిని డిస్‌బర్సు చేయడంలేదన్నారు. ఈ విషయంలో బ్యాంకుల వారితో చర్చించాము. కాని జిల్లాలలో రోడ్లులేని గ్రామాలలో ఉన్నవారికి వెటర్ వెరీ సదుపాయాలు లేనివారికి మిల్చ్ యానిమల్స్ కొరకు గాని పేరొక్కవాటికి గాని లోన్సు యిస్తే లాభంలేదని బ్యాంకులవారు అంటున్నారు. ఈ విషయంలో బ్యాంకులవారి రూల్సు మార్చుకునేందుకు వీలుగా ముఖ్యమంత్రిగారితో ఒక మీటింగు ఏర్పరచుతామని మనవిచేస్తాను. తరువాత ఎస్ సి ల విషయంలో కోగవ్ సర్టిఫికేట్సు యిచ్చేవారిమీద ఆంక్షలు ఏమీ లేవని యిక్కడ చెప్పడం జరిగింది. ఇటువంటి విషయాలను పరిశీలించడానికే జాయింటు కమిషనర్లను నియమించడం జరిగింది. వీటికి ఒక్కరే యింతకుముందు ఉన్నారు.

చైర్మన్ :— గ్రామాలకు రోడ్సు లేవని, వెటర్‌నరీ హాస్పిటల్సు లేవు బ్యాంకులవారు లోన్సు యివ్వడంలేదని మంత్రిగారు అంటున్నపుడు యీ బాధ

యూనిఫార్మల్ గానే ఉంది. బ్యాంకువారికే యీ విషయంలో వెహికిల్స్ ప్రొవైడ్ చేసే పద్ధతి పెడితే బాగుంటు ది కదా ?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— అటువంటి మార్గము ఏదో ఆలోచన చేయాలి. ఇంటీరియర్ గ్రామాలకు పోవడానికి వీలు ఉండాలని, గ్రామంలో కెటర్ నరీ సెంటరు ఉండాలని బ్యాంకులవారు అంటున్నారు. అపుడు యీ యానిమల్స్, ఐసొలోస్‌కు లోన్సు యిస్తే పశువుల సంరక్షణకు ఫెసిలిటీలు ఉండవని అంటున్నారు. అందకోసము చీఫ్ మినిష్టరుగారు బ్యాంక లవారితో యీ బ్యాంకు రూల్సు సడలించే విధంగా మాట్లాడవలసిన అవసరం ఉంది. తరువాత తాలూకా లెవెల్‌లో రిజర్వేషన్స్ అమలుకు ఇనిస్పెక్టింగ్ స్టాఫ్‌ను ఎక్కువ చేసాము. ఇదివరకు యిద్దరు అసిస్టెంటు కమిషనర్స్ అన్నారు. ఇపుడు తాలూకా లెవెల్‌లో బి.డి.ఓ ఆఫీసులు, తాలూకా ఆఫీసులు మునిసిపాలిటీలు వీటన్నింటిలో యీ రిజర్వేషన్స్ అమలు విషయం చూసుకోవాలి. అందుకొరకు అదనంగా యీ తనిఖీ అధికారులను పెంచడానికి ప్రయత్నం చేసాము. డప్యూటి సెక్రెటరీ లెవెల్‌లో ఒక కమిషనర్ యింకా మగ్గురు అసిస్టెంటు ఇనిస్పెక్టింగు కమిషనర్లు యిపుడు ఉన్నారు. ఈ ముగ్గురు కమిషనర్లు కాక యింకా వారిని ఎన్‌హాన్సు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇంతవరకూ ఇనిస్పెక్టింగు అథారిటీస్‌కు ఫలానావారు తప్పు చేస్తే వారిమీద ఏమి యాక్షన్ తీసుకోవాలి అనేది రిపోర్టు చేయవలసి ఉండేది కాదు. కాని యిపుడు వెంటనే తప్పుచేసిన ఆఫీర్ల మీద ఏమి చర్యతీసుకోవాలి అనేది వెంటనే రిపోర్టు పంపించవలసిందిగా ఆదేశాలు యిస్తున్నాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—స్టేట్ లెవెల్‌లో ఏ గిరిజనులకు, గిరిజనులకు డైరెక్టరేట్ ఉన్నట్లు బి.సి. డైరక్టరేట్ లేదు. జిల్లాలలో అయితే ప్రత్యేకంగా ట్రయిబల్ వెల్‌ఫేర్ ఆఫీసరు ఉన్నారు, కాబట్టి యీ బి.సి. వెల్‌ఫేర్ కొరకు సపరేటుగా డైరెక్టరేటు పెట్టి, వేరు వేరు ఆఫీసర్లు యీ మూడింటికీ ఉంచే మంచిది. జిల్లాలలో అప్పాయింటు అయ్యేవారు ఆర్ డి.ఓ. లెవెల్‌లో ఉంచే మంచిది. లేకపోతే క్రింది ఆఫీసర్లను వారి ఆర్డర్సును ఖాతరు చేయరు. అంతేకాకుండా జిల్లాలోని ఆఫీసర్లకు కొన్ని పవర్సు కూడా యివ్వాలి. ఆ విధంగా మంత్రిగారు చర్యతీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— ఈ బి. సి. వెల్‌ఫేర్ విషయంలో డిస్ట్రిక్ట్సులో సపరేటు డిపార్టుమెంటు లేదు. సోషల్ వెల్‌ఫేర్ ఆఫీసరు క్రిందనే యీ పని జరుగుతున్నది లాండు ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు జిల్లా లెవెల్‌లో బి. సి. వర్కు కూడా చేస్తున్నారు. అందువల్ల బి.సి.లకు యిబ్బంది జరుగుచున్న మాట నిజమే. ఈ విషయంలో యిదివరకే గవర్నమెంటు లెవెల్‌లో ఫైలు మూవ్ అయింది. బి.సి.లకు సపరేట్ డైరెక్టరేట్ పెట్టాలనే ఆలోచన చీఫ్ మినిష్టరుగారి ముందు ఫైలు ఉంది. ఈ బి.సి. డైరక్టరేట్ లేకపోవడంవల్ల జిల్లా లెవెల్‌లో ఆఫీసర్ల మీద బి. సి. వ్యవహారాల్లో కంట్రోలు లేకుండా పోయింది. అందువల్ల బి.సి. డైరెక్టరేట్ సపరేటుగా ఉంటే బాగుంటుంది. అంతా అనేకాక్షేత్ర [illegible]

యిక్కడ సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. బి.సి.లకు ఎకనమిక్ ప్రోగ్రామ్స్ విషయం లోనూ, హవుస్ సైట్సు కేటాయింపు విషయంలోనూ న్యాయం జరగలేదని కొందరు సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. లాండు ఎక్విజిషన్ విషయంలో బి.సి.లకు కొంత పెర్సంటేజ్ పెండాలి అన్నారు.

9.40

(శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—హవుస్ సైట్స్ ప్రోగ్రాములో మా జిల్లాలో హరిజనులకు సైట్స్ యిచ్చారు తప్ప బి. సి. లకు యివ్వలేదు. ఈ బి సి. లు పాప్యులేషన్‌లో 35 పెర్సంటు ఉన్నారు. వారు చాకలి, మంగలి, అనేవారు యింకా చాలామంది ఉన్నారు. వాళ్ళందరికి సమాధానం చెప్పడానికి గాను ఈ బి.సి.లను కూడా సపరేట్‌గా పోగ్రాము వేసి హవుస్ సైట్స్ కేటాయిస్తారా ?

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—ఈ బ్యాకువర్డ్‌క్లాసు వారికి ప్రత్యేకంగా ప్రోగ్రాము ఉండాలని సభ్యులు చెబుతున్నారు. ఇపుడు ఉన్న పద్ధతి ప్రకారంగా హవుస్ సైట్స్ విషయంలో ప్రత్యేకంగా లేదు. ఒపుకు మన రాష్ట్రం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులు చూసుకొని యీ బి.సి.లకు కూడా ప్రత్యేకంగా కేటాయింపు చేయడం అది మంచి ఆలోచనే. ఇపుడు ఉన్న ప్రకారంగా 6) పెర్సంటు ఎస్.సి.లకు 25 పెర్సంటు బి.సి.లకు, 25 పెర్సంటు ఇతరులకు కోటా ఉన్నది. ఈ ఇతరులకు ఎంత పెర్సంటేజ్ యివాలి అనేది కూడా వివాదం వుంది వాళికి ఇవ్వవలసిన దానికంటే యింకా ఎక్కువ పెర్సంటేజ్ యివ్వాలని ఇతరులు అంటున్నారు.

(శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—ఇపుడు 25 పెర్సంటు బి.సి.లకు హవుస్ సైట్స్ విషయంలో యివ్వాలని జీ. ఓ. వుంది. కాని, బి. సి కార్పొరేషన్ నుంచి డబ్బు రాలేదు. అందువల్ల బి.సి.లకు హవుస్ సైట్స్ యివ్వడానికి డబ్బులేదని జిల్లాలో ఆఫీసర్లు చెబుతున్నారు మా దగ్గర 10 శాతం బి.సి.లకు హవుస్ సైట్సు లేవు

4-30 p.m.

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—అధ్యక్షా, ఆది ప్రత్యేకమైన విషయం, ఇతర జిల్లాలో ఒరుగుతూ వున్నది. నేను చూస్తున్నాను అతే, వారన్నట్లుగా అనుకన్నంత పర్సెంటేజ్ కవర్ కావడానికి అవకాశం లేదు. ఈ జీ.ఓ. ప్రకారం వున్న పర్సెంటేజి మా కాబినెట్ కలీగ్స్‌తో మాట్లాడి, దీనిని పెంచడానికి ఏమైనా వీలుందేమో చూడాలని వుంది. విభిన్నవర్గాలకు సమాయం జరగాలి, వారు ముందుకు రావాలి. అప్పుడే సమానం జరుగుతుంది. ఈ రిపోర్టులో తెలియ జేసిన విషయాలు సెక్రెటరీలు, చీఫ్ సెక్రెటరీతో చర్చించి, ఏ ఏ డిపార్టుమెంట్సులో పెండింగుగా వున్నాయో వాటిని తెప్పించి, వెంటనే నిర్ణయాలు తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది లెజిస్లేచర్ కమిటీ కాబట్టి, కాధ్యతాయుతంగా చేశారు కాబట్టి, వీటిని తప్పకుండా అమలు చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తాం.

(శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :—ఉదయం మీ ద్వారా మంత్రిగారికి కాపీ పంపించాము. రాజ్యసభ మెంబరుకు వ్రాసిన రిప్లయి, ఇంక మామూలు వాళికి ఎట్లా రిప్లయ్ యిస్తారో చెప్పలేదు. మంత్రిగారు శంటరెస్టు తీసుకొని, అక్కడ వున్న హరిజనులను తోన్సు వెళ్లేందుకు తగిన చర్యలు తీసుకుంటారా ?

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—ఈ విషయంలో బ్యాంకు వారితో కలిసి మాట్లాడి, నిబంధనలు ఏమైనా వుంటే తొలగించడానికి ప్రయత్నిస్తాం, అలాగే, హరిజన వెల్ఫేర్ కు న ఒంధించి మెత్తాలు ఖర్చు పెట్టకుండా ముగిపోతున్నవని అన్నారు. వెంటనే ఆదేశాలు యిచ్చి వెంటనే ఖర్చు పెట్టేటట్లు చూస్తాం. ఇక, ఆయా వృత్తుల్లో వున్న వారికి పెపర్సు వీవర్సు, వడ్డెరాస్ వీరికి వారి వారి వృత్తులలో సహాయం ఒరగడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని చెప్పాను, మార్జిన్ మని బి.సి. కార్పొరేషన్ ద్వారా ఎక్కువ ఇవ్వడం, బ్యాంకుల నుండి సహాయం యివన్నీచేస్తున్నాం. నిధులను బట్టి చేయగలిగినంత చేస్తున్నాం. అలాగే ఆయా కార్యక్రమాలు అమలు చెయ్యడంలో ప్రీద ఐ. ఎం. కె. యంల నుంచి పై వరకు అయా స్థాయిలలో వున్న ఇబ్బందులు మీకు తెలుసు. భూమి ఎ్వయిర్ చేస్తే అది కావలని ఒకరు అప్లికేషన్ పెడితే, వారికి వ్యతిరేకంగా మరొకరు ఆర్జీ పెడతారు. ఇటువంటి కష్టాలన్ని అధిగమించి, చెయ్యాలనే అభిప్రాయంవుంటే, సమస్యలంతా దీనికి సహకరించాలి. వారు కూడా ప్రజాప్రతినిధులు, అజమాయిషీ చేస్తూ వుండాలి. ఈ చర్చను తెచ్చినందుకు తెచ్చినందుకు వారికి నేను ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ బి. మచీందర్ రావు :—ఎస్.సి. లను గురించి చెప్పకుండా బి.సి.లను గురించి చెప్పకుంటూపోతే ఎంతకేమీ అర్థమవుతుంది. కన్వర్ట్ అయిన క్రిస్టియన్లకు ఎస్.సి సర్టిఫికేటు ఇస్తారా? బి.సి. సర్టిఫికేటు ఇస్తారా?

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—వెనుకబడిన తరగతుల మంత్రి అయినంత మాత్రాన చేత ఎస్సీల సమస్యలు వారికి అర్థం కావు అనుకోవడం పొరపాటు. ఇది వరలో ఈ మూడు శాఖలు ఏగ్నానాథరాజు గారే చూసేవారు.

(శ్రీ బి. మచీందర్ రావు :—కన్వర్ట్ అయిన క్రిస్టియన్లు ఎస్ సి. సర్టిఫికేటు తెచ్చుకుంటున్నారు. వారే విధంగా ఎస్.సి.లు అవుతారు? వారు దేని క్రిందకు వస్తారు?

(శ్రీ ఎన్. గణపతిరావు (వాగారం) :—కోస్తా జిల్లాలలో మొబైల్ కోర్టులు పెట్టారు. ఎస్.సి. లను హరాస్ చేసిన కేసులేమైన వస్తే త్వరగా విచారణ చేయాలని పెట్టారు వాటిని. వారికి ఒక వాన్ ఇచ్చారు. కొన్ని చోట్ల వాన్స్ లేవు. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో వారికి వాన్ ఉంది. ఎస్సి లను హరాస్ చేసిన ఇతర కులస్థులపై విచారణ చేయడానికి పెట్టిన కోర్టులు కావి వారిజనులో వారికి వారికి మధ్య ఉన్న తగాదాలు విచారణ చేయడానికి పెట్టిన కోర్టులు కావు అటువంటివి కూడా తీసుకుని ఇద్దరిని తీసుకువెళ్లి పోలీసు స్టేషన్‌లో పెడుతున్నారు. కోర్టులు కూడా పరిత్యేకంగా పెట్టి ఈ రకంగా అవ్యవస్థత చూపిస్తున్నారని నా అభిప్రాయం. దీనికి వివరణ చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— కన్వర్ట్ అయిన క్రిస్టియన్లను తెలుసుకోవడం ఎట్లా అన్నాడు మచిదర్ రావుగారు. ఎవరైనా వీరు ఎస్.సి. వీరు ఎస్.సి. క్రిస్టియన్ అని చెప్పగలిగే సాహసం ఉంటే నాకు అభ్యంతరం లేదు అట్లా లేనప్పుడు సర్టిఫికేటు బట్టే వెళ్లవలసి ఉంటుంది. అంతకంటే ఆధారాలు లేవు.

9.40

శ్రీ బి. మచిదర్ రావు —అలెగ్జాండరు అనే పేరును బట్టి క్రిస్టియన్ బి.సి. అవుతాడా, ఎస్సి అవుతాడా?

శ్రీ ఎం. వీరప్ప :— పేరు బట్టి తెలియదు. పేరు ఎవరైనా పెట్టుకోవచ్చు. మా ప్రాంతంలో ముస్తాన్ రెడ్డి అంటే సాయెబు కాదు, హిందువులే పెట్టుకుంటారు.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :—హరిజన క్రిస్టియన్లు బిసి లిస్టులో ఉన్నారు. బిసి-సి క్రిందకు వస్తారు. క్రైస్తవులు కాని హరిజనులే ఎస్.సి లుగా ట్రీట్ చేసుబడాలి. సమయ సుకూలంగా రేట్లు మార్చబడును అన్నట్లు మాట్లాడుతున్నారు. హరిజన క్రిస్టియన్లను బిసి-సి లో చేర్చినందుకు వెల్కం చేసాము. కాని డిపార్టుమెంటుకు ప్రపోర్షనేటుగా గ్రాంటు పెంచకుండా, గాదెలో గింజలు గాదెలోనే ఉండా, బిడ్డ మాతర్ దుక్కలా ఉండాలన్నట్లు చేస్తున్నారు. మంది ఎవరు, మజ్జిక పలచన అనది. మంత్రిగారు బిసి, బికె మంది సమస్యలున్నాయి విహంజనులను చూడడానికి అన్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు వెనుకబడిన తరగతుల సభ్యుల సమావేశంలో మాట్లాడుతూ వెనుకబడిన తరగతుల నుండి తొమ్మిది మంది మంత్రులను చేసిన ఘనత నాకు ఉంది అంటున్నారు. ఆ తొమ్మిది మంది కూడా బి.సి, బి.కె, సి ఎం ల మధ్య నలిగిపోతున్నారేమో అని నామనవి. మంత్రిగారు జవాబు చెబుతూ బిసి ల విషయం అయినది ఇక ఎస్సి ల విషయం చెబుతానంటే ఏ కన్ఫ్యూజన్ ఉండేది కాదు ఎస్సి కాని సభ్యులు లేవదీసిన కొన్ని సమస్యలకు పరాపరి సమాధానం రాలేదు. హరిజన సంక్షేమ మంత్రి జ్వరం వల్ల రాలేకపోయారు ఆనుకోండి 1977 లో ఇచ్చిన రిపోర్టు ఏమైంది, దానికి 1982 లో అడిగితే ఏమి సమాధానం చెబుతాను అంటున్నారు మంత్రి గారు. బిల్లులపై పెట్టేటప్పుడే చర్చకు కూడా గడువు ఇవ్వాలని కాని పద్ధతులు మారితే తప్ప మంత్రి గారు చెప్పిన వ్యాయం సాధించలేము. ఏ రిపోర్టు అయినా బిల్లులపై పెట్టేటప్పుడు నెక్స్ట్ వీక్ చర్చకు అవకాశం ఇచ్చేట్లు రూల్సు మార్చడానికి మంత్రిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆమోదిస్తే స్పీకరుగారు సిద్ధంగానే ఉంటారు. ఆటువంటి న్యాయం కలిగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప:— మేము పడి వేది ఏమో కాని లచ్చన్న గారు పడుపు తున్నారేమో అనిపిస్తున్నది. ఇక ప్రశ్న జయపాల్ రెడ్డి, మరొక ప్రశ్న వెంకయ్య నాయుడు—

శ్రీ పి. మల్యయ్య (మార్కాపూర్) :—మత పరివర్తిత మీద సర్టిఫికేటు ఇవ్వటం కాకుండా ఎకవమిక్ బేసిస్ మీద సర్టిఫికేటు ఇవ్వాలనేది ప్రభుత్వం

ఆలోచించించారా? మాల, మాదిగలు మతం మార్చుకున్నంత మాత్రంచేత ఎస్ సి.ల క్రింద రారని చెప్పడం భావ్యం కాదు కదా. స్కాలర్ షిప్పు, ఎడ్మిషన్ల విషయంలో పేద విద్యార్థులైన హరిజనులు వారి తండ్రి పేరు క్రిస్టియను మాదిరి ఉంచని అందువల్ల క్రిస్టియన్ అని నిరూపిస్తున్నారు. వారు ఈ విధంగా అవకాశాలు కోల్పోతున్నారు. ఇట్లా జరగకుండా ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇస్తారా?

(శ్రీ) డి చిన మల్లయ్య: — బి.సి లకు అన్యాయం జరగడానికి ఇతర విషయాలతో పాటు, జనాభా ప్రాతిపదిక లేకుండా చేయడం ఒక కారణం, వారి జనాభా తెలియకుండా ఉంది. ఆ లెక్కలు చేయిస్తారా? సహకారబాంకు గారంటీ కావాలని పెట్టడం వల్ల ఇది ఇచ్చేవారు లేక, వచ్చే సహాయం కూడా పొందలేక పోతున్నారు. గిజనులకు ధోబీఘాట్స్ ఇస్తాం అన్నారు. 50శాతం గ్రాంటు ఇస్తాం అన్నారు. 50 శాతం డొనేషన్ అన్నారు. డొనేషన్ రావడం లేదు, గ్రాంటు రావడం లేదు. స్కీము మూలపడుతోంది.

(శ్రీ) ఎ. బి. కృష్ణ (ఇబ్రహింపట్టణం) :— క్రిస్టియన్ ఎస్ పి. ల గురించి పూల సుబ్బయ్య గారు చెలపిచ్చారు. ఎస్.సి. క్రిస్టియన్లకు వేరే రిజర్వేషను ఉంది కదా.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య: — నన్ను వారు సరిగా అర్థం చేసుకోలేదు. మత ప్రాతిపదిక మీద కాకుండా ఆర్థిక ప్రాతిపదిక మీద వారిని ట్రీట్ చేస్తారా అని అడిగాను. మతం మార్చుకున్నప్పటికి మాల, మాదిగలు ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారు.

(శ్రీ) కె నర్సయ్య (ఎట్టుర్ల) :-క్రిష్టయన్స్‌గా కన్వర్ట్ అయినవారు మరల 4.50 p.m.
ఆర్యసమాజ్ ద్వారా రీకన్వర్ట్ అయినా హిందువు అవుతారు తప్ప హరిజనులు కారు అని నేను 1969 లో కాంఫెరెన్స్ చేసే సందర్భములో జోజి అనే అధికారి చెప్పాను. క్రిస్టియన్స్‌గానే ఎంకరేజి చేయడం జరిగింది. రీకన్వర్ట్ అయిన ఎటికి హిందువు అవుతాడని సుప్రీమ్‌కోర్టు తీర్పు కూడ వుంది.

(శ్రీ) కె రాజరత్నం (పాలకొండ) :—హరిజనులు క్రిస్టియన్ మతములోకి మారితే వారిని క్రిస్టియన్స్ అనే అంటున్నారు. హరిజన్ క్రిస్టియన్‌గా కన్వర్ట్ కాకపోతే వారి రెలిజియన్ హిందూ కావి వారిని హరిజన్ అంటున్నారు.

(శ్రీ) వి. మచ్చీంద్రరావు :— ప్రతి డిపార్టుమెంటు తన బడ్జెటులో 16 పర్సంటు హరిజన సంక్షేమంకోసము ఖర్చు పెట్టాలి. అన్ని డిపార్టుమెంట్సు 16 పెర్సంటు బడ్జెటును ఎందుకు ఖర్చు పెట్టడం లేదు?

(శ్రీ) ఎల్. ఆంజనేయులు :— రిజర్వేషన్స్ పాటించకపోయినవారిపైన చర్య తీసుకొంటామన్నారు. పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్‌లో రిజర్వేషన్ పాటించడము లేదు వారిపైన్నయినా చర్య తీసుకొంటారు?

(శ్రీ) ఎన్ గణపతిరావు :—సోషల్ వెల్ఫేర్ మంత్రిగారు యిక్కడ లేరు వెనుకబడిన తరగతుల శాఖ మంత్రిగారు మేము అడిగే ప్రశ్నలకు సమాధానము వచ్చే పరిస్థితి కన్పించడము లేదు. కాబట్టి రిప్లయిని వాయిదా వేయాలని కోరుతున్నాను. హరిజనవాడలో దేవాలయ నిర్మాణానికి ప్రత్యేక ప్రతిపాదన చేశారు అంటే హరిజనులు యితర దేవాలయాలలోకి వెళ్ళడానికి అవకాశము లేదని చెప్పటమా ? హరిజనవాడలలో ప్రత్యేకముగా దేవాలయాలను కట్టవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చింది ? హరిజనులకు హెచ్చార్ చేసినపుడు కేసులు మామూలు కోర్టులలో పెట్టడానికి బదులు మొబైల్ కోర్టులలోనే ఎందుకు పెట్టాలని వస్తున్నది ? మొబైల్ కోర్టులు జరిమానాల కోసమే ప్రత్యేకముగా పెట్టారా ?

9.40

(శ్రీ) బి. ఆర్ముగం (వేపంజరి):— సవర్ణులపైన నిందమోపినపుడు మొబైల్ కోర్టు అక్కడకు పోతుంది. 10 మంది హరిజనులపైన కేసు పెడితే 10 మందిని కోర్టుకు లాగడం వ్యాయమా ?

(శ్రీ) పి.హెచ్. విరభద్రెడ్డి :—హరిజన వీధులలో డ్రెయినేజి సౌకర్యాలకు డబ్బు ఖర్చు పెట్టకుండా వేరేవిధంగా ఆ డబ్బును వాడుతున్నారు. ఏమి చర్యలు తీసుకొంటారు ?

(శ్రీ) ఎ. వీరప్ప :—మచ్చేంద్రరావు గారు చెబుతూ 16 పెర్సంటు ఫండ్స్ కొన్నిచోట్ల హరిజనులకోసము ఖర్చుపెట్టడం లేదు, ముగిసిపోతున్నాయి అన్నారు. వారు స్పెసిఫిక్ కేసు మా దృష్టికి తీసుకువస్తే చర్యలు తీసుకొంటాము హరిజన వాడలలో గుడులు ఎందుకు ప్రత్యేకముగా కట్టవలసివచ్చింది అని గణపతిరావు గారు అన్నారు. గుడి కావాలని కోరినచోట కడుతున్నారు. వద్దు అంటే బలవంతముగా కట్టడంలేదు. హరిజనులు యితర దేవాలయాలకు వెళ్ళడానికి ఎలాంటి ఆటంకము లేదు దాని గురించి ఏ విధమైన అంశము గాని లేదు.

5.00 p.m.

(శ్రీ) గణపతిరావు :— ఆ గ్రామములో కొంత పుల్ వుంది. అందులో అందరికీ అర్హత వుంది. మళ్ళీ ప్రత్యేకమైనటువంటి చెంపులు కట్టడంవల్ల ఆ అర్హతను కోల్పోతున్నారు, అది మీరు మాడాలి.

(శ్రీ) ఎ వీరప్ప :— ఆ చెంపులు రావడంవల్ల హక్కు పోగొట్టుకున్నారనేది కాదు ప్రత్యేకంగా మాకు ఒకటి కావాలి, దగ్గరలో వుండాలి, యిక్కడ చెంపులు వుండాలని కోరికే కట్టడం జరిగింది. దానివల్ల రైటు పోయిందని కాదు, ఎప్పుడైనా ఎవరైనా పోవచ్చు. దానితో మీకు ఆటంకము లేదు He has got right to the temple మొబైలు కోర్టు విషయములో యిద్దరు చెప్పారు. స్పెషలు ఎచెన్సను యివ్వాలనే వుద్దేశముతో అదే సమయములో అక్కడే తీర్పు చెప్పాలనే వుద్దేశముతో పెట్టడం జరిగింది. గణపతిరావు గారు అన్నట్లు ఎక్కడైనా లోటుపాటు వుంటే - ఎక్కడా పొరపాటు లేదని చెప్పలేము - పొరపాటు వుంటే వాటిని సవరించి న్యాయం జరిగేట్లు చూస్తాము,

శ్రీ గణపతిరావు :— హరిజనులు తగవులాడుకున్నప్పుడు, హరిజనులను హరిజనేతరులు కొట్టినప్పుడు, హరిజనులు హరిజనేతరులను కొట్టినప్పుడు, యీ కేసులను మొబైలు కోర్టులో వెడుతున్నారు. వారికి అని ప్రత్యేకమైన కోర్టులు ఏర్పాటు చేశారా ? ఓ సెట్ ఆఫ్ ఫీపులుగా తియ్యారు చేయడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పించిందా ? హరిజనుల మీద హరాస్ మెంటు జరిగింది చూడడానికి ప్రత్యేక మైనటువంటి కోర్టును స్థాపించారని ప్రభుత్వం చెప్పింది. కాని హరిజనులకు హరిజనులకు తగవులు వస్తే మొబైలు కోర్టులు పెట్టారని ఎక్కడా లేదు. అది గమనించాలి.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— ప్రత్యేకంగా వారికి న్యాయం జరుగాలనేది ప్రభుత్వ వుద్దేశము. హరిజనులకు అన్యాయం జరిగితే న్యాయం జరిగేటు చూడాలనే వుద్దేశముతో చెట్టాము. వారితో వారికి తగవులు వుంటే అన్యాయం చేయాలని కాదు.

శ్రీ పి. దాస్ :— సోషల్ వెల్ఫేరు మంత్రిగారు లేరు, చాలా మంది సభ్యులు సరైన సమాధానం రాలేదని అసంతృప్తితో వున్నారు. కనీసం రేపు ఆర గంట టైము యిచ్చి సరైన జవాబు, న్యాయమైన జవాబు రావడానికి వాయిదా వేయండి. మమ్ములను ప్రొటెక్ట్ చేయాలి.

చైర్మన్ :— రేపటి వరకు వారు బాగుపడకపోతే రేపటివరకు వారు రాలేకపోతే.

శ్రీ పి. దాస్ :— రాలేకపోతే అసంతృప్తి అలాగే వుంటుంది, వస్తారని ఆశిస్తున్నాము. వారు ఆనారోగ్యంగా వుండాలని కోరుకోవడం లేదు.

చైర్మన్ :— వారు చెప్పేది వినండి, ఏదైనా ఒకటి రెండు మిగిలిపోతే అడుగవచ్చు.

శ్రీ పి. దాస్ :— రేపటికి అవకాశం యిస్తారా ?

చైర్మన్ :— మిగిలిన పాయింట్సు అడగండి.

Sri A. Veerappa :— This discussion is only confined to the reports of the Committee. మొట్టమొదట సోషల్ వెల్ఫేరు డిమాండు మీద మాట్లాడిన విషయాలు అన్ని చెబుతున్నాను. నా అంతవరకు ఏ విషయములో అసంతృప్తి వుందో తెలియడం లేదు. వారు అడిగిన ప్రశ్నలన్నింటికి సమాధానం చెప్పాము వాకు తృప్తిగా అన్సరు రాదు అని మనస్సులో అభిప్రాయం వుంటే ఎంత చెప్పినా విరుద్ధంగా వుంటుంది నా నోటి నుండి వచ్చింది సంతృప్తిగా వుండదా ఇంకొకరి నోటి నుండి వస్తే సంతృప్తికరంగా వుంటుందా ?

శ్రీ గణపతిరావు :— మొబైలు కోర్టు విషయములో మేము సూచించిన సూచనల మేరకైనా మళ్లీ ఆలోచించి ప్రభుత్వం పరైనా కార్యక్రమం తీసుకోడానికి సిద్ధంగా వుందా ?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—తప్పకుండా. హరిజన వెల్ఫేరు మినిస్టరుగారికి చెప్పి తప్పకుండా ఏమి చర్య అవసరమో ఆ చర్య తీసుకోవలసిందిగా వారి దృష్టికి తీసుకువస్తాను. పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్ కమిటీ గురించి ఆంజనేయులుగారు ఒక విషయం చెప్పారు.

Sri B. Machinder Rao :— Let him reply for B C. Welfare. For Harijan Welfare let the Minister for Harijan Welfare give the reply

9.40

Chairman :— He is having high temperature. That is the information. Tonight we have a dinner in his house.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— మచ్చీందర్ రావు గారు అడిగే విషయానికి జవాబు చెప్పాను, గణపతిరావు గారు అడిగినదానికి జవాబు చెప్పాను. ఆర్ముగం గారు అడిగినదానికి చెప్పాను. వాటి గురించి తెలిసినంతవరకు చెప్పాను, ఇంకేమైనా సమస్యలు వుంటే డిస్కస్ చేయవచ్చు. ఆ మంత్రిగారితో డిస్కస్ చేసి ఆ సమస్యల గురించి వారి దృష్టికి తీసుకురావచ్చు దానికి అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఆర్ముగం :— మొబైలు కోర్టులో కంప్లేంటు యిచ్చినవ్వుడు పోలీసు స్టేషనులో రిజిస్టరు చేసుకుంటేనే మొబైలు కోర్టుకు పోతుంది. డైరక్టుగా మొబైలు కోర్టుకు పోతే అడ్మిట్ చేసుకొని కేసు జరుపుతారా ?

Sri A. Veerappa :— I have already said that this fact will be brought to the notice of the Harijan welfare Minister and the action will be taken.

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామలరావు :—అధ్యక్షా, ఎస్.టి. వెల్ఫేరు కమిటీస్‌కు సంబంధించి చాలాకాలం వది రిపోర్టు హౌస్‌కు సబ్మిట్ చేయడం జరిగింది. ఈ వది రిపోర్టులో కమిటీవారు రికమండు చేసినవి, కొన్ని ఆ రికమండేషన్సుకు యిచ్చినటువంటి సమాధానాలు, తీసుకున్నటువంటి యాక్షనుతో కూడిన వివరణ రిపోర్టు కలిపి వది రిపోర్టును సభా సమక్షములో వుంచబడినవి. ఈ సభా సమక్షములో వుంచబడినటువంటి రిపోర్టుతోపాటు యీ రోజు వుదయం పార్థనా సైనంతవరకు వ ఏ రికమండేషన్సు మీద ఎంతవరకు యాక్షను తీసుకోబడినది అన్న వివరణ కూడా యిస్తూ ఒక పట్టిక సభా సమక్షములో వుంచడం జరిగింది. నూత్నంగా యీ వది రిపోర్టునకు సంబంధించి చెప్పాలంటే, ఫస్ట్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది ఫిపు అసెంబ్లీ 78–77లో యివ్వడం జరిగింది. అది ఎడ్యుకేషనల్ సర్వీసెస్, మెడికల్ ఫెసిలిటీస్ అండ్ అదర్ సోషల్ ఎక్నామికల్ స్కీమ్సుకు సంబంధించింది. సెకండు రిపోర్టు ఆఫ్ ది ఫిపు అసెంబ్లీ 77–78 లో పార్లమెంటు పెట్టబడింది. అది వెల్ఫేరు ఆఫ్ ఎస్.టీస్. యిన్ ట్రైబ్స్ పరియాస్‌కు సంబంధించింది. థర్డ్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది ఫిపు అసెంబ్లీ 77–78 లో ఇవ్వబడింది, అది రిజర్వేషన్సు యిన్ డైరెక్టరేట్స్‌కు సంబంధించింది. ఫస్ట్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది సిక్స్త్ అసెంబ్లీ 78–79 లో యిచ్చింది. ఎక్సయిజు పాలసీకి సంబంధించింది. సెకండురిపోర్టు ఆఫ్ ది సిక్స్త్ అసెంబ్లీ 78–79 లో పెట్టింది సబ్మిర్జిన్స్ ఆఫ్ ల్యాండ్సు అఫ్

లంబాడాస్ యిన్ చామరచెర్ల విలేజ్ యిన్ నల్గొండ డిస్ట్రిక్ట్‌కు సంబంధించింది. థర్డ్ రిపోర్టు అఫ్ ది సిక్స్‌త్ అసెంబ్లీ 78-79 లో రిపోర్టు Report on the action aken on the report of the House Committee on G.C.C. ఫస్ట్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది సిక్స్‌త్ అసెంబ్లీ 78-79 లో యిచ్చింది యాక్షన్ టేకన్ ఆన్ ది ఫస్ట్ రిపోర్ట్స్ ఆఫ్ ది ఫిఫ్టు అసెంబ్లీ, అట్లాగే సిక్స్‌త్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది సిక్స్‌త్ అసెంబ్లీ 1980 లో Reservation in services and admission in educational institutions. కు సంబంధించింది. సెవంత్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది సిక్స్‌త్ అసెంబ్లీ రిపోర్టు ఆన్ ది యాక్షను టేకన్ ఆన్ ది థర్డ్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది ఫిఫ్త్ అసెంబ్లీ. వాటికి సంబంధించి ఏ ఏ రిపోర్టులో ఎన్ని రికమండేషన్స్ యివ్వబడినవో వాటి మీద ఎన్నింటి మీద యాక్షను తీసుకోబడినదనే వివరణ చాలావరకు యివ్వడం జరిగింది. ఫస్ట్ రిపోర్టుకు సంబంధించి 78 రికమండేషన్సు వచ్చినప్పుడు దాదాపు 72 మీద యాక్షను తీసుకోవడం జరిగింది. ఒకటి మాత్రం, కైర్తిబిల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసరు మహబూబ్ నగరు ఎగ్జిక్యూటివ్ అపిస్టెంటును యివ్వాలనేదాని మీద ప్రభుత్వ పాలసి డిసిషను గాబట్టి ఒకే ఒక జిల్లా వెల్ఫేరు ఆఫీసరుకు అసిస్టెంటు యిచ్చినప్పుడు మొత్తం రాష్ట్రంలో యివ్వవలసిన పరిస్థితి వుంటుంది, అది ఫైనాన్సియల్ కమిట్ మెంటు. కొత్తగా క్రియేషను ఆఫ్ పోస్ట్స్‌కు సంబంధించిన విషయం గాబట్టి దాని గురించి పరిశీలనలో వుందని మనవి చేస్తున్నాను. సెకండు రిపోర్టుకు సంబంధించి 25 రికమండేషన్సు చేయడం జరిగింది. 22 రికమండేషన్సుకు రిప్లయి యివ్వడం జరిగింది. సబ్‌స్టాన్షియల్‌గా మూడింటికి సమాధానం యివ్వడం జరిగింది. 25 రికమండేషన్సుకు మేము యిచ్చిన సమాధానాలు కమిటీ పరిశీలనలో వున్నవి. థర్డు రిపోర్టుకు సంబంధించి—రిజర్వేషన్సుకు సంబంధించి—42 రికమండేషన్సు వచ్చినవి. ఈ రిజర్వేషన్సుకు సంబంధించి చాలావరకు కట్టుదిట్టమైనటువంటి ఏర్పాట్లు జరిగినవి. 78 వ సంవత్సరము నుండి నేటికి యీ రిజర్వేషన్సుకు సంబంధించి కమిటీ యిచ్చిన రిపోర్టును ఆధారం చేసుకొని యివ్వడు అపిస్టెంటు కమీషనర్సు స్థాయిలో ముగ్గురు ఆఫీసర్సును, జాయింటు డైరెక్టింగు కమీషనరు స్థాయిలో ఒక ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసరును వేయడం జరిగింది. సాధ్యమైనంతవరకు రూలు ఆఫ్ రిజర్వేషను అబ్జర్వ్ చేయడంలో ఏవైనా లోపాలు వస్తే కట్టుదిట్టమైన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. ఇకపోతే గిరిజన కార్పొరేషన్‌కు సంబంధించి కూడ ముఖ్యంగా రూలు ఆఫ్ రిజర్వేషను - కానిస్టిట్యూషను పరికారము 4 పర్సంటు వున్నప్పటికీ కూడ కొన్ని చోట్ల టెచ్ కాంపిటేషనులో వారిని తీసుకు వచ్చి, జి.సి.సి లో సాధ్యమైనంతవరకు ఎక్కువ మంది గిరిజనులకు వుద్యోగ అవకాశాలు కల్పించాలనే వుద్దేశముతో దాదాపు 26 పర్సంటు జి.సి.సి. లో యివ్వడం వల్ల వారు పని చేస్తున్నారు. 27 పర్సంటు వరకు బి.సి లు పని చేస్తున్నారు. కాని ఈ కమిటీ రికమండేషన్సును దృష్టిలో పెట్టుకొని ఎప్పటికప్పుడు రిజర్వేషన్సు అబ్జర్వ్ చేయడముతో యితర సభ్యులు సూచించిన విధంగా భోగస్ సర్టిఫికేట్సు నిర్మూలించడానికి కట్టుదిట్టమైనటువంటి చర్యలు అన్ని స్థాయిల్లో తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. రిజర్వేషన్సుకు

సంబంధించి ఎక్కడైనా లోపం జరిగితే దాని మీద యాక్షను యినిషియేట్ చేయడం జరిగింది. దానికి ఒక కంబ్లీట్ ప్రాసెస్ వుంది మొట్టమొదట సెక్రటేరియెట్ డిపార్టుమెంటుకు ఎడ్రస్ చేయాలి, అక్కడి నుండి డైరక్టరేట్‌కు పోతుంది, డైరక్టరేట్ నుండి జిల్లా ఆఫీసులకు, అక్కడి నుండి కార్పొరేషన్సుకు గాని యూనివర్సిటీస్‌కు గాని ఎడ్రస్ చేస్తే వారి నుండి రిప్లయి వచ్చిన తరువాత అక్నాలిడేజ్‌మెంట్ రిపోర్టు మీద యాక్షను తీసుకోవడం జరుగుతుంది. తరువాత

9.40

యాక్షను తీసుకున్నటువంటి పరిస్థితిని కమిటీకి తెలియజేయడం లాంగ్ ప్రాసెస్‌గా వుంది. కాబట్టి దాని మీద యినిషియేట్ చేయడం జరిగింది. ట్రైబల్ వెల్ఫేరుకు సంబంధించి సాధ్యమైనంతవరకు రికమండేషన్సు అన్నింటి మీద యాక్షను తీసుకోవడం జరిగింది., ఫస్ట్ రిపోర్టు ఆఫ్ ది సిక్స్‌త్ అసెంబ్లీకి సంబంధించి ఎక్స్‌యిజ్ పాలసీ వుంది సంవత్సరం సంవత్సరం ఆ పాలసీ మారుతూవుంటుంది. ప్రభుత్వం చాలా మంది సభ్యులు చేసిన సూచనలను దృష్టిలో పెట్టుకోవడం జరిగింది. ఎక్సయిజు పాలసీ ఏజన్సీ ఏరియాలో ఒక విధంగా ప్లేన్ ఏరియాస్‌లో యింకొక విధంగా వుంది. ఏజన్సీ ఏరియాలో యారక్‌ను తమంత తామే వండుకుని అరగించే అవకాశం వుంది. ఏజన్సీ ఏరియాలో వున్న ట్రైబల్స్‌కు ఆ అవకాశం వుంది. మరి యీ అవకాశాన్ని ప్లేన్ ఏరియాస్‌లో వున్న ట్రైబల్స్‌కు ఎందుకు ఎక్స్‌టెండు చేయకూడదని సభ్యులు అడిగారు. కాని అది సాధ్యంకాదు. ఏజన్సీ ఏరియాలో కట్టుదిట్టమైనటువంటి చర్య తీసుకొని అమలు జరుపుతూ వుంటే అనేక మైనటువంటి పొరపాట్లు జరుగుతున్నవి. మిడిల్ మెన్ వచ్చి ఎక్స్‌ప్లాయిటేషను చేయడం జరుగుతున్నది. ఇక ప్లేన్ ఏరియాలో దానికి అవకాశం యిస్తే యించుమించుగా కుటీరపరిశ్రమగా మారిపోయి ట్రైబల్ కానివారు వుపయోగించుకోవడం, దాన్ద్వారా ట్రైబల్స్‌కు నష్టం రావడానికి, ప్రభుత్వ ఆదాయములో నిరవధికమైనటువంటి నష్టం రావడానికి అవకాశం వుంది. కాబట్టి ఏజన్సీ ఏరియాకు పరిమితం చేసి ప్లేన్ ఏరియాస్‌లో వున్నవారు యారక్ తీసుకోవాలంటే ప్రభుత్వ పారాయి దుకాణాలు వున్నాయి. అక్కడి నుండి తీసుకునే అవకాశం కల్పించడం జరిగింది. ఈ ఎక్సయిజ్ పాలసీకి సంబంధించి యీ సంవత్సరం ట్రైబల్ ఏరియాలో, గిరిజనులు వున్నటువంటి ప్రాంతములో ప్రభుత్వం, డిపార్ట్‌మెంటు తరపున గాని లేని షాట్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఏర్పాటు చేసి గాని యివ్వాలనేది యింతవరకు ప్రభుత్వ పాలసీ—కాని గ్రూప్స్‌గా విభజించి కొన్ని గ్రామాలను కలపడం వల్ల చాలా పెద్ద సంఖ్యలో అమలు మీద వేలం పాట రావడం వల్ల ట్రైబర్స్‌కు అవకాశం లేకుండా పోయి నాన్-ట్రైబల్స్ పరిశీలించి దానిని లాభంగా తీసుకొని ట్రైబల్స్ పేరుతో ఎక్సప్లాయిట్ చేస్తున్నారనే విమర్శ వచ్చింది, దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని 82-83 వ సంవత్సరానికి ప్రభుత్వం యీ గ్రూప్స్‌గా వున్న అన్ని సొసైటీస్‌ను విడదీసి ఫోతి గ్రామంలో ఒక సొసైటీ ఏర్పాటుచేసి కొన్ని హ్యాబిటేషన్సుకు కూడా వయబులిటివున్న కోటిపత్తిరింప చేసి ట్రైబల్స్ మేరకు పరిమితం చేసి ట్రైబల్స్ సొసైటీలో మెంబర్సుగా వుంటే ఆ గ్రామములోవున్న ట్రైబల్సే పాడుకోవాలనే

అవకాశం కల్పించాలనేది యీ సంవత్సరం ఎక్సయిజ్ పాలసీలో కొత్తగా తీసుకువచ్చినట ఎంటి మార్పు. దానివల్ల టైర్‌బిల్ అనుభవించడానికి అవకాశం వుంటుందని ప్రభుత్వం ఆశిస్తున్నది. అట్లా జరుగుతుందని ఆశ్చర్యాలకు వోమీ యిస్తున్నాను. రిజర్వేషన్సుకు సంబంధించి చెప్పి వున్నాను. ఫిఫ్త్ రిపోర్టులో మోటారు డ్రైవింగు కోర్సుకు సంబంధించి 59/8 లో 818 కుంటలు వున్నటువంటి యిండివిడ్యుల్ ల్యాండును ఆక్రమించుకోని టైర్‌బిల్ డ్రైవింగు లైసెన్సు యిని స్టిట్యూట్ ఎస్టాబ్లిష్ చేయాలని ఆ ల్యాండును ఎక్వయిర్ చేయాలని కమిటీ రికమండు చేసింది. కమిటీ రికమడేషనును దృష్టిలో పెట్టుకొని డైరక్టరుగారు పర్సనల్‌గా యిన్వెస్టిగెట్ చేశారు. ఆ ల్యాండు అప్పటికే అమ్మివేయడం, కొనుక్కున్నవారికి యిళ్ళు కట్టుకోడానికి ప్రభుత్వం పర్మిషను యివ్వడం వల్ల దానికి బదులు 59/1 లో ల్యాండు ఎక్వయిర్ చేసి-ఎక్కువ ల్యాండును - వారి యినిస్టిట్యూషనకు పుయోగించుకోవాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించుకుందని చెబుతున్నాను. ఇకపోతే ఎర్రయ్యగౌడ్‌గారు టైర్‌బిల్స్ మీద చాలావరకు హెరాస్ మెంటు జరుగుతుందని, రిజర్వేషన్సు అమలు జరుగడం లేదని, భోగస్ పర్టిఫికెట్సుతో చలామణి అయిపోతున్నారని, గిరిజనులకు మంచి నీటి సమస్య చాలా తీవ్రంగా వుందని గిరిజన కార్పొరేషను చొక డిపోలు వారి మైవరు పొర్షన్సును కొనడం లేదని ఆరోపణలు చేశారు. వారికి సమాధానం. హెరాస్ మెంటుకు సంబంధించి 78-77 లో వుండి పుదవచ్చు. ఇవాళ ప్రభుత్వం తీసుకున్నటువంటి అనేక కట్టుదిట్టమైనటువంటి చర్యల ద్వారా ముఖ్యంగా ల్యాండు టాక్సేషను రెగ్యులేషను యాక్టు గాని మనీ లెండింగ్ రెగ్యులేషను యాక్టు గాని డెట్ రిలీఫ్ రెగ్యులేషను యాక్టు ద్వారా గాని ప్రభుత్వం చాలా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం ద్వారా గిరిజనుల మీద చాలా వరకు హెరాస్ మెంటు తగ్గింది. పూర్తిగా లేదని చెప్పడం లేదు. చాలావరకు ఆగి వారు కూడ చైతన్యవంతులు ఆయ్యారు. జి.సి.సి.చొక డిపోలుద్వారా వారికి పుపయోగం కలుగుతున్నది. జి.సి.సి. రావడం వల్ల మిడిల్‌మెన్ ఎక్స్‌ప్లాయటేషను పూర్తిగా నివారించడం జరిగింది వారు పండించిన మైనరు ప్రొడ్యూస్‌కు గాని ఆదిలాబాదులో వ్యవసాయకంగా పండిస్తున్న పత్తికి గాని గిట్టుబాటు ధర లేకపోవడం ఉదాహరణకు చెప్పాలంటే యీ సంవత్సరం ఆదిలాబాదులో పండించిన సెకండు రేటు పత్తికి - గుంటూరులో ఫస్టు రేటు పత్తికి 4 0 రూపాయలు రేటు రాని పరిస్థితిలో - 660 రూపాయలు మినిమం, మాక్సిమం 800 రూపాయలవరకు రేటు యిచ్చి 85 శాతం నష్టాన్ని జి.సి.సి. భరించి గిరిజనులకు అనేక రకాల వారికి గిట్టుబాటు ధర యివ్వడమేగాకుండా లాభదాయకమైన ధర యిచ్చి ఆ విధంగా వారికి ఆ కార్పొరేషను పుయోగపడుతున్నది. క్రింగి స్థాయి నుండి లోపాలు జరుగ లేదని చెప్పను. కొన్ని లోపాలు జరిగాయి. పంట అన్న తరువాత లోపాలు అనివార్యంగా జరుగుతాయి. సభ్యులు యిచ్చిన సూచనలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వాటిని సాధ్యమైనంతవరకు అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను. అమర్ సింగ్ గారు కమిటీకి విస్తృతమైనటువంటి అధికారాలు కావాలని చెప్పారు. దానిని పరిశీల

నలో పెట్టుకొని ఆలోచన చేస్తామని చెప్పాను, ట్రయిబల్ వెల్ఫేర్ స్కీమును ఎత్తి వేసినట్టుగా వారు చెప్పారు. ఇది రిపోర్టుకు సంబంధించిన విషయం గాక పోయినా, అది ఎత్తివేయడం జరుగలేదని చెబుతున్నాను. 100 పాయింట్లకు సంబంధించి అప్పుడే ఆర్డర్సు యిస్యూ చేయడం జరిగింది. గిరిజన ప్రాంతాలలో మంచినీటికి చాలా తీవ్రమైన ఎద్దడి వుందని సభ్యులు చెప్పారు చానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. గిరిజన ప్రాంతాలలోనే కాదు యితర ప్రాంతాలలో కూడ మంచినీటి ఎద్దడి తీవ్రతను పరిశీలించవలసిన అవసరం గుర్తించి ముఖ్యంగా గిరిజన ప్రాంతాలలో యీ సంవత్సరము పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా 2 కోట్ల 40 లక్షలు ఖర్చు చేసి మంచినీటి ఎద్దడిని తీర్చడానికి సంసిద్ధంగా వుంది.

9.40

5-20 p.m.

(శ్రీ పి.హెచ్. శ్యామలరావు:—శ్రీ అమరసింగ్ గారు మాట్లాడుతూ బిల్డింగ్సు కనస్ట్రక్షనుకు సంబంధించి ఒక విషయం చెప్పారు. గిరిజన ప్రాంతాలలో ఉన్న ఆశ్రమ స్కూల్సు నిర్మాణం కోసం కాని ఇతర ప్రభుత్వ భవనాల నిర్మాణ కోసం కాని గిరిజనుల దగ్గర కాంట్రిబ్యూషను వసూలు చేస్తున్నారు చానికి స్వస్తి చెప్పాలని అన్నారు. వాకు తెలిసినంతవరకు ఆక్కడ కాంట్రిబ్యూషను వసూలు చేసి బిల్డింగ్సు నిర్మాణం చేయడం లేదు. ప్రభుత్వం ట్రయిబల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు ద్వారా బిల్డింగ్సు కనస్ట్రక్షను చేస్తుంది. ఈ సంవత్సరం ఈ బిల్డింగ్సు నిర్మాణం కోసం ప్రత్యేకించి 2 కోట్లు ఇయర్ మార్కు చేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఎ.పి.ఎస్.ఆర్.టి.సికి సంబంధించి నేను ఇదివరకే సమాధానం చెప్పాను. సన్యాసి దొరగారు మాట్లాడుతూ హాస్టల్సులో, ఆశ్రమ స్కూల్సులో ఉన్న స్టాఫ్ టీచర్సు, వార్డెన్-అందరూ గిరిజనేతరులు ఉన్నారని అన్నారు. సాధ్యమైనంతవరకు గిరిజనులను వేయాలని అన్నారు. వారి సూచనను దృష్టితో ఉంచుకొని వారు ఎవైలబుల్‌గా ఉండే గిరిజన ప్రాంతంలో వారినే వార్డెన్సుగా కుక్కువగా వేయడాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. పిన్నకోటలో ఉన్న హైస్కూలు నిర్మాణం కోసం నేను మనవిచేస్తే ట్రయిబల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసరు నాది కాదు అంటున్నారు. డైరెక్టర్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషను వాకు రాలేదని అంటున్నారని అన్నారు. ఈ అప్పర్ ప్రయిమరీ స్కూలు డైరెక్టర్ ఆఫ్ స్కూలు ఎడ్యుకేషను పరిధిలో ఉంది. ఆక్కడినుంచి దానిని అప్‌గ్రేడ్ చేయాలనే ప్రపోజల్సు వచ్చాయి అది పరిశీలించడం జరుగుతున్నది. ఆ ఇస్యూను ట్రయిబల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు చేకప్ చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ విఠల్ రెడ్డిగారు గిరిజనులకు సంబంధించి చెప్పారు. ప్రభుత్వాన్ని ఆయన గర్హిస్తూ, గర్జిస్తూ చెప్పారు. అదే విధంగా గౌరవసభ్యులంతా ఒక విషయం చెప్పారు. మీకు బి.సి., ఎస్.సి, ఎస్.టి పట్ల చిత్తశుద్ధి లేదు, స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 35 సంవత్సరాలైనా ఇంతవరకూ వారికి చేసింది మన్న అని విమర్శలు చేశారు. ఆ విమర్శలకు నేను సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. 35 సంవత్సరాలుగా ప్రతి పక్ష సభ్యులతో పరిపాలన చేస్తున్నటువంటి కాపురంలో వారు అది అంటున్నదే, మేము వింటున్నదే. కనుక దానిని గురించి నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసినది ఏమీ లేదు. పరిపాలన

హరిజనులకు, గిరిజనులకు బి. సి. లకు అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేబట్టింది. అది చరిత్ర నిరూపించినటువంటి నిత్యం. కనుక ఈ ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉంది. దానిని శంకించడానికి లేదు లక్ష్య శుద్ధి కోసం చిత్తశుద్ధితో ఈ ప్రభుత్వం గిరిజన సంక్షేమంకోసం ఇంతకుముందు చేసిందే కాకుండా ముందు కూడా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపడుతుందని నేను సవినయంగా సభ్యులకు మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :—మీకు ప్రయివేటు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో ఎంతమంది ఎస్ టి. ఎస్.సి. బి.సి. విద్యార్థులకు సీట్లు ఇచ్చారో చెప్పండి. దానితో మీ శ్రద్ధ ఏమిటో తెలుస్తుంది.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఇప్పుడు మంత్రిగారు గిరిజనాభ్యున్నతి గురించి ప్రభుత్వం చేబడుతున్నటువంటి చర్యలు, చేసినటువంటి కార్యక్రమాల గురించి చెప్పారు. కాని వారి ఆర్థికాభ్యున్నతికి మైనర్ ప్రొడ్యూస్ ఏదయితే ఉందో అది వారికి దక్కకుండా దోపిడే అవుతున్నది. దానిని అరికట్టాలని చెబితే ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది ? కొండజాతులవారు అడవులలో నివసిస్తున్నారు. వారు ఎక్కడైతే నివసిస్తున్నారో అక్కడ ఆ చెట్లకు పట్టాలు ఇవ్వండని చెబితే చేయలేదు అవిధంగా చేస్తే వారు ఆర్థికంగా బలపడతారు. చింత, మామిడి, రబ్బరు వగైరా చెట్లకు పట్టాలు ఇవ్వండి. వారు ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందుతారు అంటే ఇంతవరకు ఇచ్చారా ?

(శ్రీ టి అమరసింగ్ :—మంత్రిగారు ఎక్సైజ్ పాలసీ గురించి మాట్లాడుతూ ఏజన్సీ ఏరియాలలో ఉన్న ట్రయిబల్స్‌కు సారా వండుకునే అవకాశం ఉందని అన్నారు. ప్లెయిన్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి ట్రయిబల్స్‌కు అవకాశం ఉండదని చెప్పారు ప్లెయిన్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి కాంట్రాక్టర్సు ఎక్సైజ్ అధికారులతో కలసి నాన్ ట్రయిబల్స్ ట్రయిబల్స్‌మీద దౌర్జన్యాలు చేస్తున్నారు ఈమధ్య చిత్తూరులో ఇటువంటి సంఘటన జరిగింది. ఆదిలాబాదులో లింగాపురం గ్రామంలో జరిగింది. ఈ విధంగా సంఘటనలు జరుగుతున్నాయి. ప్లెయిన్ ఏరియాలలో ఉన్న ట్రయిబల్స్‌కు సొసైటీలు ఫారం చేసుకొనడానికి అవకాశం ఇస్తే ఈ బాధ్యత ఉండదు. అందుచేత ప్లెయిన్ ఏరియాలోవి ట్రయిబల్స్‌కు సొసైటీలు చేసుకొనడానికి అవకాశం కలుగజేస్తారా ? లాండు ట్రాన్స్‌ఫర్ రెగ్యులేషన్ యాక్టు ఏజన్సీ రియాలో ఉంది. ఏజన్సీ ఏరియాలో ఉన్న ట్రయిబల్స్‌కు ప్రొటెక్షన్ ఉంది. ప్లెయిన్ ఏరియాలో ఉన్న ట్రయిబల్స్‌కు లేదు. మహబూబ్ నగర్‌లో కల్వకుర్తి తాలూకాలో ట్రయిబల్సు, నాన్ ట్రయిబల్స్ మధ్య ఘర్షణ జరిగింది. కాల్పులు జరిగాయి. అందుచేత ప్లెయిన్ ఏరియాలో ఉన్న ట్రయిబల్స్‌కు ఆ రక్షణ కల్పించవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ లాండ్ ట్రాన్స్‌ఫర్ రెగ్యులేషన్ యాక్టులో కొన్ని అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. కనుక వాటిపైన కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. ఎ.పి.ఎస్.ఆర్.టి.సి. లో 238 డ్రయివరు

పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. 602 మందికి ట్రయిబల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటు డ్రయివర్స్‌కని ట్రయినింగ్ ఇచ్చింది. ఆ దుశ్చేత ఆ 288 పోస్టులు నింపడానికి ఎందుకు సాధ్యంకావడంలేదు. వారిని తీసుకుంటారా లేదా?

9.40

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామల రావు:—అధ్యక్షా, గిరిజన కార్పొరేషన్‌లో జరుగుతున్న దోపిడీ విధానాన్ని అరికట్టమని చెప్పినా సరయిన చర్యలు తీసుకోవడం లేదని సుబ్బయ్యగారు ఆరోపించారు. నేను అనేక మైన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పాను. డిమాండుమీద సమాధానం చెప్పాను. ఇప్పుడు కూడా సమాధానం చెప్పాను. గిరిజన కార్పొరేషను అనేది రావడంవల్ల చాలావరకు దోపిడీని అరికట్టడం జరిగింది. నేను నూటికి నూరు పాళ్ళు అని చెప్పడంలేదు. కొంతవరకు అక్కడక్కడా జరుగుతున్నాయి. పెద్ద వ్యవస్థలో చిన్న చిన్న సంఘటనలు అనివార్యం. ఎక్కడయినా ఏమైనా సంఘటన జరిగితే స్పెసిఫిక్‌గా మాదృష్టికి తీసుకొనివస్తే చర్య తీసుకుంటాము. గిరిజన కార్పొరేషను రావడ వల్ల ఈ వేళ గిరిజనులకు వ్యాయం జరుగుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్లెయిన్ ఏరియాలో బంజరులు ఇస్తున్నారు కదా, ఫారెస్టులో ఉన్నటువంటి చెట్లు వారికే ఎందుకు ఇవ్వకూడదని అన్నారు. బంజరులు ఇస్తున్నామని అంగీకరించినందుకు అభివందనములు తెలుపుతున్నాను. ఫారెస్టు ఏరియాలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యాక్టు పరిధిలోనికి రావటువంటి వాటిని—కాఫీ ప్లాంటేషను చెట్లు పెంచుకోవడానికి, హార్టికల్చర్ డెవలప్ చేయడానికి ప్రభుత్వంలోను ఇచ్చి పోత్సాహంచేస్తున్నది. ఫారెస్టు ఏరియాలో హార్టికల్చర్‌కు, జీడి తోటలు పెంచుకోవడానికి మామిడి తోటలు పెంచుకోవడానికి ప్రభుత్వం కో-ఆపరేటివ్ అగ్రికల్చర్ బ్యాంకు ద్వారా కాని ఇతర ఫైనాన్సియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ ద్వారా కాని ఇప్పటికే చాలా వరకు లోన్సు ఇప్పించిందని మనవి చేస్తున్నాను.

5-30 p.m.

ఇక పోతే మన అమరసింగుగారు మళ్లీ అదే ప్రశ్న వేసినారు జనరల్‌గా డెవలప్‌మెంట్ ఏక్టివిటీస్‌కి సంబంధించి ఏజన్సీ ఏరియాకి ట్రయిబల్ ఏరియాకి సంబంధించి నేను చెప్పాను. ఏజన్సీలో ఐ.టి.డి.ఏ లు పనిచేస్తున్నాయి. కొన్ని స్పెషల్ ప్రోగ్రాములు ట్రయిబల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంట్ అమలు జరుపుతోంది. ఈ ప్లెయిన్ ఏరియాలో ఇతరత్రా ఉన్నటువంటి ట్రయిబల్స్‌కి ట్రయిబల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంట్ డి ఆర్ డి ఎల ద్వారా కార్యక్రమాలు అమలు జరుపుతున్నది. ఈ రోజు చిత్తూరు జిల్లాలోను మరొక మరొక చోట పరిక్షకి సంబంధించి జరిగిన సంఘటనలు వారు చెప్పినారు. నేను ఇంతకు ముందు మనవి చేశాను. ఇంత పెద్ద వ్యవస్థలో కొన్ని చిన్న చిన్న సంఘటనలు జరుగుతాయి. అవి అనివార్యం. చర్య అప్పుడే ఇనిషియేట్ చేయడం జరిగింది ఇక ముందు ఇట్లాంటి సంఘటనలు పునరావృతం కాకుండా తప్పని సరిగా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది 78 నుంచి ఈనాటివరకు జరిగిన దానివియిఫ రిపోర్టుమీద దిస్కషనను ఆ రిపోర్టు కన్‌క్లైన్ అయి అడిగితే ఏమైనా నేను చెప్పడానికి సిద్ధముగా ఉన్నాము. అబ్జర్వేషన్స్ ఏవో వెల్లి అడగవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ కె గోవిందరావు :—అధ్యక్షా, నేల్సన్ టాక్సు రెవ్యూగురించి నేను అడిగాను. దానికి చీఫ్ మినిస్టరుగారు ఈరోజు సమాధానం చెబుతారు అన్నారు. అది ఎప్పుడు చెబుతారో తెలియజేయాలి ?

మిస్టర్ చైర్మన్ :—సి ఎం గారు రేపు చెబుతారు.

(శ్రీ కె. గోవిందరావు :— రేపు ఎలాగను ఉంటే మనకు క్లైము ఉండదు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయము. 6వ లక్షలు వేల్సు టాక్సు ఎగగొట్టినవారికి ఇన్‌స్టాల్ మెంట్సు ఇచ్చారు. కాని 6 వేలు వది వేలు కట్టవలసినవారిని పట్టు ప్రకారము జప్తులు చేస్తున్నారు. ఇది ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావాలి

మిస్టర్ చైర్మన్ :—ఇప్పుడు చీఫ్ మినిస్టర్ గారు లేరు. రేపు చెబుతారు.

Chairman : —Let me go item by item please. 5-40 p.m.

Sri P. Subbaiah:—Sir, a statement has to be made about Rural Housing Programme.
అందువల్ల సి ఎం.గారి దృష్టికి తీసుకొని వచ్చి, మాకు న్యాయం చేయాలి కదా? లేకపోతే గ్రామాలలోని పేదలు ఏమి కావాలి? ఇండ్లు ఏమి కావాలి?

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Construction of Temples in Harijanwadas and Tribal Areas

291—

*9962–(G)–Q.–Sri K. Venkata Ramaiah:—Will the Minister for Endowments be pleased to state:

Since the amount alloted to construct the Temples in Harijanwadas and Tribal areas is not adequate, will the Government increase the amount to Rs. 15,000 for each Temple ?

దేవాదాయ శాఖామంత్రి (శ్రీ పి.వి.చౌదరి) :—

హరిజన వాడలలోను, గిరిజన ప్రాంతాలలోను దేవాలయాలను నిర్మించడానికి నిధులు సర్వశ్రేయోనిధి నుండి పర్వవేక్షణాసంఘ కమిటీ కేటాయిస్తుంది. దేవాలయ నిర్మాణానికి ప్రభుత్వ నిధులు కేటాయించడానికి వీలు లేదు.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—ఇందులో సభ్యులు అడిగింది ఏమిటంటే ప్రతి గుడికి 15 వేలు రూపాయలు పెంచుతారా అని అడిగారు. మంత్రిగారు క్లెక్నికల్‌గా లేదని సమాధానము చెప్పారు. మేము, సి.జి.ఎఫ్ నుండి కమిటి నిధులు ఇస్తుందని అనుకొని ప్రశ్న వేశాము. కనీసం.... The Hon'ble Minister has also agreed that the actual cost of construction has increased and now, 12 వేలు అయినా లేకపోతే గుడి కాదు

ఇపుడు 10 వేలన్నది, 12-13 వేలు అయితేగాని గుడి కాదు. ఆ స్థాయికి పెంచడానికి అంగీకరిస్తారా ? కమిటీలో పెట్టిస్తారా ?

శ్రీ పి.వి. చౌదరి :— గౌరవ సభ్యులు ఇదివరకే ఈ ప్రశ్న వేశారు. వారికి సమాధానము చెప్పినపుడు, 12 వేలతో, ఒక దేవాలయం కట్టడానికి 10 వేలు సర్వేర్సియో నిధి నుండి ఇప్పించడానికి మిటీలో పెట్టి దాన్ని చేయిస్తానని చెప్పడం జరిగింది. పోతే మిగతా పైయ్యి రూపాయలు విరాళాలద్వారా, పైయ్యి శ్రమదానం రూపంలో చేసినట్లయితే, 12 వేలతో దేవాలయాన్ని పూర్తు చేస్తామని చెప్పాము. తప్పకుండా ఆ పూర్తు చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

9.40

Construction of Community Hall in Shankarnagar. Hyderabad.

145—

* 9264 :-Sarvasri Ch. Rajeshwara Rao, Poola Subbaiah and K. Govinda Rao :—Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a foundation stone for construction of Community Hall in Shanker Nagar adjacent to Malakpet Railway Bridge was laid by Smt. Sarojini Pulla Reddy when she was the Mayor of the Hyderabad City ;

(b) whether the Community hall has been constructed atleast now ; and

(c) if not, when will it be constructed ?

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy :—Sir,

(a) No Sir.

(b) & (c) Does not arise.

Construction of Commercial Complex Adjacent to Reserve Bank of India, Hyderabad by Kohinoor Builders.

146—

* 9923 :—Sri P. Janardhan Reddy :—Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) the reasons for the sanction of a multistoried building at House No. 6-1-60 Saifabad, adjacent to Reserve Bank of India Building to a firm called ' Kohinoor Builders ' without ascertaining the ownership deeds or registration of sale of the property in the name of Kohinoor Builders ;

(b) the reasons for change of names was effected to enable Kohinoor Builders to construct a Commercial Complex adjacent to Reserve Bank of India ;

(c) the easons for the sanction of multistoried building in the vicinity of Legislative Assembly building which will be an eye sore to the beautiful Assemaly building ?

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy ;—Sir,

(a) Permission was granted only after due verification of the ownership of the property.

(b) Does not arise.

(c) As per the Buildings bye-laws of 1972, there has been no restriction for construction of multi-storeyed Flats of this Kind, in this area. On receipt of complaints, the matter was examined and found out that M. C. H., & Huda gave permission without strictly following the buildings bye-laws and zonal regulations. Hence M. C. H., has given show cause notice on 6-9-1982 for the cancellation of the permission.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :— మంత్రిగారిని, నోటీసు యిచ్చి, స్టే చేయమని అన్నందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీమతి బి. సరోజిని పుల్లారెడ్డి :— స్టే కాదు. కాన్సెల్ చేయమని చెప్పాము.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :— థ్యాంక్యూ. మూడు విషయాలు చెప్పేది వుంది. దీనిలో జరిగింది ఏమిటంటే టనర్ మిస్ రైట్ చూడకుండా, పర్మిషన్ యిచ్చినందువల్ల, అక్కడ జరిగింది ఏమిటంటే 14 లక్షల రూపాయలు వ్యర్థుత్వానికి స్టాంపు డ్యూటీ వచ్చేది; రావడం లేదు. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని చెబుతున్నాము. అర్బన్ సీలింగ్ యాక్టుని మీరు చూడకుండా పర్మిషన్ యిచ్చారు. దానివల్ల ఇపుడు 20–30 ఎకరాలున్నవారు వారికి కూడా మీరు అర్బన్ సీలింగ్ యాక్టుని చూడకుండా పర్మిషన్ యిచ్చారు. మూడవది, ఇప్పటికైనా మీరు టనర్ మిస్ ఎవరికైనా యిచ్చేటప్పుడు ఈ మూడు చూడాలి. దానివల్ల వ్యర్థుత్వానికి అదాయం వస్తుంది. ఇపుడు ఏ వెర్బల్ రాకుండా, కాన్సెల్ చేసినందుకు సంతోషిస్తున్నాను.

Construction of High Level Bridges on Buckingham Canal near Siddavaram

294—

*9962–(O)- Q.–Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddi :— Will the Minister for Medium Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Buckingham Canal Stage II improvement Scheme has been sent to Government of India for approval ;

(b) the details of the scheme ;

(c) whether Government of India has approved the Scheme;

(d) whether construction of high level bridges on Buckingham Canal near Siddavaram and Tupilipalem has been incorporated in the said scheme; and

(e) when the said bridge works will be taken up ?

మధ్య తరహా నీటి పారుదల శాఖామంత్రి (శ్రీ ఎం. తుఫానీదాస్) :—

9.40 (ఎ) అవునండి.

(బి)

1.	భూమి ప్రత్యక్షం పనులు	380.00 లక్షలు
2.	ఎఫ్ క్రాప్ డ్రైనేజీ పనులు	8.00 లక్షలు
3.	కాల్వ ప్రక్కలకు ఆర్.ఎస్. రివిట్ మెంట్	250.00 లక్షలు
4.	బ్రిడ్జిల నిర్మాణం	18.00 లక్షలు
5.	కాలువలో నౌకాయానం నిర్వహణ	38.00 లక్షలు
6.	ప్రత్యేక పనిముట్లు, యంత్రాలు	24.00 లక్షలు
7.	0 వివిధములు	7.00 లక్షలు
		725.00 లక్షలు

2. పరోక్ష చార్జీలు :

1. పనులపై సిబ్బంది చార్జీలు	72.00
2. సిబ్బంది పింఛను చార్జీలు	2.32
3. పనిముట్లు, యంత్రాలు	14.59
4. పనులు ఆడిటు చార్జీలు	7.25
మొత్తం రూ.	821.07

లేదా రూ. 820.00 లక్షలు

(సి) లేదండి.

(డి) అవునండి.

(ఇ) కేంద్ర ప్రభుత్వం సంబంధించిన పథకాన్ని ఆమోదించిన మీదట సిద్ధవరం, తుపిలిపాలెం గ్రామాల సమీపంలో బకింగ్‌హాం కాల్వపై రెండు బ్రిడ్జిల నిర్మాణం చేపట్టబడుతుంది.

శ్రీ వల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—బకింగ్‌హాం కెనాల్ స్టేజ్ (1) ఇంప్రూవ్ మెంట్ స్కీము క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వపు గ్రాంట్‌తో పూర్తి చేశారు.

స్టేజి (2) ఇంప్రూవ్‌మెంట్ స్కీమ్ ఎందుకు ఆలస్యము అవుతున్నది ? మంత్రి గారు ఢిల్లీకి పోయినపుడు, సంబంధించిన మంత్రిని పట్టుకొని, ఎందుకు చేయలేక పోతున్నారో కనుక్కుంటారా ? ఎపుడుపోయి చేస్తారు ? ఈ మధ్య డి.ఓ. లెటర్ వ్రాశారా ? లాస్టు రిమైండర్ ఎపుడు వెళ్లింది ?

శ్రీ ఎం. తులసీదాసు :—దీనిపై శ్రీనివాసులు రెడ్డి గారు ప్రశ్న వేసేంత వరకు దీనికి గతంలో పెద్దగా కేంద్రప్రభుత్వముగాని, మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము గాని, అంత ప్రాధాన్యత యిచ్చినట్లు నాకు కనిపించలేదు. ఏమైనప్పటికీ, కేంద్ర పర్యావరణ శాఖ వారు ఇన్‌లాండ్ వాటర్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ స్కీము క్రింద కొన్ని ఎస్టిమేట్స్ పంపమని వారు చెబితే మన పర్యావరణ శాఖ వారు, దాదాపు రు. 820 లక్షలకు ఒక ఎస్టిమేట్ తయారుచేసి పంపారు. తరువాత కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు దీన్ని తగ్గించుకొని, ఇంచుమించు సగమునకు పంపమని వారు చెప్పారు. అపుడు తగ్గించి రు. 460 లక్షలకు ఒక ఎస్టిమేట్ పంపారు. వారేమి మనకు హామీ యిచ్చారంటే రు. 250 లక్షలు 6వ ప్రణాళికలో మీకు ఇస్తాము అనుకొని ఆ విధంగా అన్నారు. తరువాత ఫయినల్‌గా చూస్తే, వారు అవ్వటికున్న స్పిల్‌ఓవర్ వర్క్స్ అనే పేరుతో రు 8.58 లక్షలు పంపారు. వారు తరువాత 6వ ప్రణాళికలో ఏమీ చేర్చలేదు. మనందానిలో 50 పర్సెంట్ భరించాలి. కనుక, వారు రు. 8.58 లక్షలు, మనము 8.58 లక్షలు రెండు కలిపి 16.06 లక్షలు అవుతుంది మనము మూడు పనులుంటే వాటిని పూర్తి చేశాము. అది ఫిజికల్‌గా జరిగింది. ఆ కారణముచేత మొన్న ఢిల్లీకి వెళ్ళేటప్పటికి, దీని సంబంధించిన పూర్తి డాటా వాదగ్గర లేకుండెను. రేపు 28న మరల వంశధార విషయంలో చర్చించడానికి ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రి, మన ముఖ్యమంత్రి, నేను అందరము వెళ్ళుతున్నాము. అపుడు అవకాశముంటే దీన్ని తీసుకొనిపోయి, ఇది ఏ పరిస్థితులలో వుంది, మనము ఏమేరకు చేసుకోగలము అనేది నేను వారితో చర్చించడానికి అవకాశము తీసుకొంటాను.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఇది నావిగేషన్‌కు సంబంధించింది. విజయవాడ నుండి మద్దాలి వరకు బంకింగ్‌హాం కెనాల్ వుంది. దీనిమీద కొన్ని లక్షల మంది ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. ఆహారపదార్థాల ఎగుమతులకు ఎంతో ఉపయోగకరంగా వుంది. కేంద్రపర్యావరణశాఖకు ఐదు పండ్లనాడు పంపితే రాష్ట్ర పర్యావరణ శాఖ దీని సంగతే ఎత్తుకోలేదు. 50 పర్సెంట్ గ్రాంటు వాళ్ళు ఇస్తామని అంటున్నారు పుల్ గ్రాంట్ ఇచ్చేదానికి ఎందుకు ట్రయి చేయలేదు ? లేకపోతే, వాళ్లు 50 పర్సెంట్ ఇస్తే, మీరు 50 పర్సెంటు ఇచ్చేదానికి సిద్ధంగా వున్నారా? స్టేట్ గవర్నమెంట్ వెంటనే 50 పర్సెంట్ అయినా ఆఫర్ చేసి, దీని శాంక్షన్ తెచ్చుకొని, వెంటనే పని మొదలు పెడతారా ?

శ్రీ ఎం. తులసీదాసు :—ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వములో షిప్పింగ్ ఎండ్ ట్రాన్స్‌పోర్టు డిపార్టుమెంటు వారు చూస్తున్నారు.

(స్పీకర్ గారు ఆధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు)

మన ప్రభుత్వము పంపిన ఎస్టిమేట్స్‌లో వారు ఎంత యిస్తే అంత మనము ఇచ్చేదానికి సిద్ధంగా వున్నాము. వారు యివ్వడమే తరువాయి. కాని వారు

చెప్పిన తరువాత కొన్ని కొన్ని కారణాలచేత, వారు యివ్వలేకపోతున్నారు. కారణము ఏమో మనకు తెలియదు. ఇపుడు ప్రయత్నము చేసి, పిలై నంత వరకు దాన్ని తెప్పించడానికి ప్రయత్నము చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

Fraud Committed in Regional Office of Andhra Pradesh Agro-Industries Corporation at Vijayawada

341—

9.40

*9864—: Sri V. Sobhanadreeswara Rao:—Will the Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether it is a fact that a fraud was committed to the tune of nearly three and half lakhs of rupees in the regional office of the Andhra Pradesh Agro- Industries Corporation at Vijayawada, when the Central Government enhanced the price of urea in July, 1981; and

(b) if so, the action taken thereon?

A.—

(a) & (b) : The Agro-Industries Corporation has been asked to have all the transactions made by their various depots on dates immediately preceding and following the date of increase in fertiliser prices thoroughly enquired into and submit a report to Government.

5-50 p.m.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:— స్పెసిఫిక్‌గా క్వశ్చన్‌లో ఉదిగింది ఏమిటంటే : విజయవాడలో అగ్రికల్చరల్ ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషన్ గుడ్‌వాన్‌నుంచి, 1981 జూలై నెలలో ఎరువుల విషయంలో కేంద్రప్రభుత్వం పాలసీ ప్రకటించిన తరువాత, 8½ లక్షల రూపాయల ఎగువుల స్టాకు విషయంలో ఫ్రాడ్ జరిగిన విషయం వాస్తవమేనా అని అడిగాము. స్పెసిఫిక్‌గా మంత్రిగారు విజయవాడలో జరిగిన ఫ్రాడ్ విషయం క్లారిఫై చియాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.హెచ్. వెంకట్రావు:— విజయవాడలో 1981 జూలై ముందుగానే ఎరువులు అమ్మినట్లు ఉంది. ఇపుడు అమ్మినస్టాకు విషయంలో 900 టన్నులు అంతకు ముందే అమ్మినటు వుంది. దీని విషయంలో అగ్రికల్చరల్ ఇండస్ట్రీయల్ కార్పొరేషన్ వారిని అడిగితే అది ఓల్డ్ స్టాకు, చాలాకాలంనుంచి కార్పొరేషన్ గుడౌన్స్‌లో పెట్టడం జరిగింది. అందువల్ల స్టోరేజి కాస్ట్ అవుతుందని యీ అవుట్ డేటెడ్ ఫర్టిలైజర్ స్టాకు కొత్త స్టాకు లింకు చేసి అమ్మివేయడం జరిగింది. In the interests of the Corporation we have sold away. In many cases, I have asked the department to send the detailed fact and definitely, the Government is prepared to take action.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—కోమటి కొట్టుకు వెడితే ఉదిగింది లేదనకుండా ఉన్నది చెప్పినట్లు మంత్రిగారు విజయవాడలోని ఎరువులఅమ్మకం విషయం చెప్పకుండా మరేదో విషయం చెబుతున్నారు. ఈప్రశ్న వేసి చాలాకాలం అయింది.

ఒకప్పుడు మంత్రిగారి ప్రోగ్రాము ఉంటే పోస్టుపోన్ అయింది. వారం రోజులలో ఇన్ఫర్మేషన్ తెప్పిస్తామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఏదయినా బాధ్యతాయుతంగా రిప్లయి రావాలి. మాకు అందిన సమాచారం ప్రకారం 1200 టన్నులు అక్కడ నిల్వ ఉన్నట్లు ఇన్ఫర్మేషన్ వచ్చింది. అక్కడ జనరల్ మేనేజర్ అందరూ కూడా పెద్ద ఆఫీసర్‌తో లాలూచీ పడి అక్కడ స్టాకు తక్కువ ఉన్నట్లు చెబుతున్నారు ఇపుడు ప్రైవేట్ డీలర్లకు యూరియా విషయంలో మార్క్‌ఫెడ్ వారు లక్షల రూపాయలు అప్పుగా యిస్తున్నారు. ఆ ప్రకారంగానే విజయలక్ష్మి సర్వీసు సెంటర్స్ మొదలయినవి వచ్చినవి. ఇపుడు అనేక లక్షల రూపాయల ఫ్రాడ్ జరిగినపుడు ఒక వాస్ కమిటీని వేయాలి. ఆ తరువాతనే యిందులో ఉన్న లోపాలు బయటపడతాయి. దానికి మంత్రిగారు అంగీకరిస్తారా?

Sri Ch. Venkat Rao :—Sir, I am not satisfied with the answer. I assure the hon. Member and the House that I will take prompt action in this and I will do maximum possible and if anything is fraud, I will entrust the job to the competent person and if there is any fraud we will definitely punish. ఫ్రాడ్ ఉంటే ఎవరిని వదలిపెట్టేది లేదు. ఈ విషయంలో నాకు సాటిస్‌ఫై కాకనే వేరే రిపోర్టు పంపవలసిందిగా అడిగాను.

(శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :—ఎవరు తప్పు చేసారో వారిని రిపోర్టు అడుగుతున్నారు. అట్లాకాకుండా డైరెక్టర్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్‌ను పంపించి యీ విషయంలో ఎంక్వయిరీ చేయిస్తారా? ఎందువల్లనంటే ఇందులో 8½ లక్షల రూపాయల వరకూ ఫ్రాడ్ జరిగింది.

(శ్రీ పి. హెచ్. వెంకట్రావు :—ఈ విషయంలో తీసుకోవలసిన సకల చర్యలు తీసుకుంటాను. గౌరవ సభ్యుల దగ్గర ఏమైనా ఇన్ఫర్మేషన్ ఉంటే అది వారు పాస్ ఆన్ చేస్తే తప్పు చేసిన ఆఫీసరును పనిష్ చేయడం జరుగుతుందని చెబుతున్నాను. ఈ విషయాన్ని ఏ. సి. బి. కి రిఫర్ చేయడం కూడా జరిగింది.

Claiming of Some Portion of Government Land Allotted to Sri Venkateswara Coop. Housing Society by Messrs. Yamuna Nagar Co-op. Housing Society.

370—D

S.N.Q: No. 9971—N: Sri P. Rajam (Nerella):—Will the Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether it is a fact that M/s Yamuna Nagar Co-operative Housing Society is allegedly claiming some portion of the Government land allotted to Sri venkateswara Co-operative Housing Society for A.P. Legislators in S.N. 102/1 of Hakimpet Village and obstructing the execution of betterment works in the area;

(b) whether it is also a fact one Mr. Mohd. Nooruddin has sold this Government land to private parties including the Yamuna Nagar Co-operative Housing Society; and

(c) if so, the action taken in this regard?

A—

రెవెన్యూ శాఖా మంత్రి (శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి):—

(ఎ) అవునండి.

(బి) అవునండి.

(సి) ఈ విషయం ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో 120/ఎ 1982 కింద పిటిషన్‌లు పెండింగులో వుంది.

9.40

Estimated Cost of Byc-Pass Road near Nellore on Madras-Calcutta Road

370-E

S. N Q. No 9967-A :—Sarvasri K. V. Subba Reddy, Nallapa Reddi Srecnivasul Reddi, N. Venkata Ratnam Naidu, B. Sundara Rami Reddi, C. V. Sesha Reddi :—Will the Minister for Roads and Buildings be pleased to state:

(a) the estimate cost of the proposed bye-pass road near Nellore on Madras-Calcutta Road;

(b) the reasons for the abnormal delay in taking up the said work;

(c) when will be said work be started and completed?

Sri M. Manik Rao :— Sir.

(a) An estimate of Rs. 21.2 lakhs was spent by the Government of India for land acquisition in 1979.

(b) After a prolonged correspondence with the Government of India, indicated that it could not be advisable to follow the proposed alignment.

(c) A new and satisfactory alignment is being surveyed.

(శ్రీ కె. వి. సుబ్బారెడ్డి:—నెల్లూరు టౌన్‌లో చాలా విస్తారంగా ట్రాఫిక్ పెరిగింది. ఈ బైపాస్ రోడ్డు మద్రాసు—కలకత్తా రోడ్డులో ఉంది. ఈ బైపాస్ రోడ్డు ప్రైవేట్‌లో ఉంది. దీనివల్ల అనేక ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. 1979 లో ఈ రోడ్డు గురించి 21 లక్షలు రూపాయలు మంజూరు చేసినట్లు తెలిచ్చారు. ఈ రోడ్డును వేరే విధంగా ఎలైన్ చేయడానికి కూడా ప్రయత్నం చేస్తామన్నారు. ఆ పని ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేస్తారు ?

(శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు:—ఈ రోడ్డు కేంద్రప్రభుత్వానికి సంబంధించినది. ఇది నేషనల్ హైవే కాబట్టి దీనిని వారు ప్లాను చేసి అప్రూవ్ చేసి పంపించాలి కేంద్రప్రభుత్వం ప్లానులో యింక్లూడ్ చేసిన తరువాత దీనిని తీసుకుంటాము.

(శ్రీ) కె. వి. సుబ్బారెడ్డి:—ఇపుడు ప్రభుత్వం ముందు ఏమైనా ప్రతిపాదన ఉందా ? ఈ బైపాస్ రోడ్డు వేయడానికి ఏమి ఆలోచన చేస్తున్నారు ?

(శ్రీ) ఎం. మాణిక్ రావు:—ఇప్పుడు ఉన్న నెల్లూరు పట్టణ పరిస్థితులబట్టి వేరే ఎలైన్‌మెంట్ ఉంటే ఆ రోడ్డు కంటిన్యూటీ కుదరదు అన్నారు. వెన్నారుమీద బ్రిడ్జ్ కట్టడానికి, రోడ్డు బ్రిడ్జ్ కట్టడానికి కుదరదన్నారు. మమ్ములను వేరే రెండు మూడు ఎలైన్‌మెంట్సు చేసి ఇంపిస్తే వారు ఏదో ఒక దానిని ఓకే చేయమని చెబితే పర్మిషన్ యిస్తే అది ఓకే చేయడం జరుగుతుంది.

Mr. Speaker:—All the remaining business will be taken up to-morrow. Now the House stands adjourned till 8-30 a.m., to-morrow.

(The House then adjourned to meet again at 8-30 a.m., The next day i. e. on Wednesday, the 8th September, 1982).